

100 ÅR
1921-2021

A

— ADVOKATBLADET —

NR. 4 2021 100. ÅRGANG

ETABLERER SATELLITT-
KONTORER I LOFOTEN

LOVER ADVOKATLOV
FØR SOMMEREN

LÆRLINGEN
& MESTEREN

Nils-Henrik Pettersson
i Glittertind:

**DU KAN IKKE
LESE DEG TIL
Å BLI EN GOD
ADVOKAT**

Hvem blir årets advokatfullmektig og årets prinsipal?

Nye bøker på Juridika

På Juridika finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer samlet på ett sted.

Juridika
en tjeneste fra Universitetsforlaget

INNHold

Nr. 4 2021

HVEM BLIR ÅRETS FULLMEKTIG OG PRINSIPAL?

Snart kan du nominere dine favoritter til å vinne Advokatforeningens talentpris, som i år har skiftet fokus. Et fellestrekk for drevne advokater, er at de gjerne snakker veldig pent om prinsipalene de engang hadde. Hvorfor er fullmektigtiden så viktig?

TEMA SIDE 17

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 43

Debatt
SIDE 52

Lederens
kommentar
SIDE 53

Nytt om navn
SIDE 59

Medlemsnytt
SIDE 60

Advokatansvar
SIDE 61

Sosiale medier
SIDE 67

Overrumpling i retten

Stephan Jervell og femten kolleger i Wiersholm mener at alt ikke er som det burde være i norske domstolers behandling av tvistesaker.

SIDE 12

Vil forbi hijab vs. alkohol

Viktige problemstillinger i mangfoldsdebatten pulveriseres av at ytterpunktene settes opp mot hverandre, mener Uzma Bhatti i Grette.

SIDE 14

Satser i Lofoten

Korona-pandemien har ført til et mindre behov for fysisk tilstedeværelse. Mette Yvonne Larsen satser med nytt kontor i Svolvær.

SIDE 44

SAGT I DETTE BLADET

– Jeg tror det ville blitt et nytt distriktsopprør blant tusenvis av virksomheter som vil bli fratatt muligheten til å velge sine rådgivere og den kompetanse de trenger.

Advokat Morten Steenstrup,
SIDE 8

– En del av utviklingen må tilskrives tradisjonelle forretningsadvokater med forsvareroppdrag i økonomiske straffesaker.

Tidligere riksadvokat Tor-Aksel Busch,
SIDE 48

– Den saken lærte jeg mye av. Av og til kan det være fornuftig ikke å stå på retten din for enhver pris.

Advokat Trine Buttingsrud Mathiesen,
SIDE 56

KJØP EN MENINGSFULL BURSDAGSGAVE

Bildet viser fire år gamle Achta Brahim som får meslingvaksine under et meslingutbrudd i Tsjad i 2019. Vaksinasjon er en viktig del av Leger Uten Grensers arbeid med å sørge for livreddende helsehjelp til dem som trenger det mest. Du kan hjelpe barn som Achta ved å kjøpe et gavekort fra Leger Uten Grenser.

Bruk QR-koden, eller gå til [legersuten grenser.no/gavekort](https://www.legersuten grenser.no/gavekort) for å bestille.

Du kan bestille kort i posten, eller digitale kort som du kan printe selv eller sende videre. Du bestemmer selv verdien per gave. Tusen takk for støtten - sammen redder vi liv!

upartisk // nøytral // uavhengig

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Jens Johan Hjort
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

FORSIDEFOTO

Robert Eik

TRYKKERI

07 Media - 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Steile fronter om koronasertifikat

«**R**ettferdighetshensyn tilsier ikke at det ulike skal behandles likt.» Slik konkluderer Advokatforeningen i sin høringsuttalelse om regjeringens foreslåtte koronasertifikat.

At foreningen ikke har protestert mot forslaget, men tvert imot støttet det, har skapt debatt blant foreningens medlemmer.

Brynjar Østgård, kretsleder i Troms krets og medlem i Representantskapet, Advokatforeningens øverste organ, har tatt i bruk sterke ord i sin motstand mot foreningens standpunkt.

— Jeg synes det er skandaløst at Advokatforeningen er så passive i denne saken. Det er urovekkende. Advokatstanden skal være rettsstatens vokter. På dette synes jeg foreningen svikter i denne saken, sa Østgård nylig til Advokatbladet. Han har sendt inn en egen høringsuttalelse i saken.

Også et knippe jusprofessorer, anført av Hans Petter Graver, rasler med sablene:

«Den lovbestemmelsen departementet foreslår i høringsutkastet oppfyller ikke kravene til klar lovhjemmel etter norsk rett, EMK eller EØS-avtalen, og vil således stride både mot Grunnloven og våre internasjonale forpliktelser», skriver fire professorer ved UiO i sin høringsuttalelse.

Også Christian Angell Røkke i advokatfirmaet Oslo Legal har skrevet egen høringsuttalelse.

«Historien har lært oss at når vi oppgir våre borgerrettigheter — får vi dem sjelden tilbake. Som advokater er vi i særdeleshet bekymret for om individer uten sertifikat vil bortvises fra rettslige forhandlinger. Dette anser vi uforenlig med de prinsipper rettstaten er tuftet på», skriver advokatfirmaet.

I likhet med ICJ-Norge mener Oslo Legal at bruken av koronasertifikat bør løftes opp fra forskriftsnivå til lovbehandling i Stortinget.

MR-utvalget, som har utarbeidet Advokatforeningens uttalelse, har lagt vekt på at forslaget om koronasertifikat er begrenset, og bare handler om Covid-19.

— Forslaget er såpass spesifikt, tidsbegrenset og midlertidig, samtidig som det bare retter seg mot opphevelse av inngripende tiltak mot enkeltpersoner, at vi mener det i sin nåværende form er forholds-

messig, sier MR-utvalgets leder Else Leona McClimans.

Advokatforeningens leder Jon Wessel-Aas drøftet nylig saken med Schjødt-partner Vidar Strømme i Rett i sofaen; et egenprodusert ti minutters diskusjonsprogram om aktuelle høringsuttalelser. Strømme er medlem av MR-utvalget, og har bidratt tungt til foreningens uttalelse.

Han fortalte om en avgjørelse fra EMD (Vavricka mfl. mot Tsjekkia), som gjaldt et søksmål fra foreldre hvis barn ble utestengt fra barnehagen fordi de ikke var vaksinert mot flere alvorlige sykdommer, blant annet meslinger. Foreldrene mente de var i sin fulle rett når de nektet barna vaksiner.

EMD kom til at de måtte tåle utestengningen, og at staten kan stille et slikt krav for bevegelse i samfunnet; spørsmålet gjaldt ikke bare den enkeltes rett, men folgene for hele samfunnet.

Før sertifikatets bruksområder bestemmes — noe som vil kreve nye lovgivningsvedtak — må det gjøres grundige forholdsmessighetsvurderinger opp mot menneskerettighetene, forutsetter Advokatforeningen.

På lederplass i Aftenposten får foreningen full støtte:

«Dersom alle skal behandles helt likt, vil det innebære at en stor og voksende andel av befolkningen som ikke bidrar nevneverdig til smittespredning eller risikerer alvorlig sykdom og død, vil måtte leve med svært inngripende tiltak unødvendig lenge. Det er hverken forholdsmessig eller rettferdig. Det vil påføre samfunnet, næringslivet og samfunnet ytterligere skade. Det ville være dypt urettferdig. (...) I denne perioden må derfor Advokatforeningens konklusjon veie tyngst».

Det er lett å være enig. Men takk til alle lovens voktere som nok en gang har heist rettssikkerhetsfanen. Korona-tiden har vist oss hvor viktig det er. •

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Ny våpenlov

Den nye loven trer i kraft 1. juni 2021. Det samme gjelder også for ny våpenforskrift. En viktig endring er at det innføres forbud mot kjøp av halvautomatiske rifler med størst ildkraft. Akkurat denne endringen trer først i kraft et stykke frem i tid - 1. juni 2024 - for å sikre en rimelig overgangsordning for dem som har slike våpen i dag. I den nye våpenforskriften er det fastsatt forbud mot machete.

NYTT OM FOLK

Tidligere Selmer-partner **Harald Johannessen** blir ny juridisk direktør i Skatteetaten. Nå kommer han fra en stilling som leder av Group Tax i DNB, men han har også brukt flere år i skattelovavdelingen til Finansdepartementet. I tillegg har han erfaring fra Skatteklagenemnda. Johannessen starter i sin nye jobb 1. september 2021.

Harald Johannessen. Foto: Skatteetaten

De fire tidligere Simonsen Vogt Wiig-partnere **Jon Oppedal Vale, Kjell Sagen Berg, Marianne Kartum og Tore Holtan** har gått sammen om å starte nisjefirmaet Lag i Trondheim. Firmaet skal satse på spesialisering og samarbeid innen bygg og entrepriser, arbeidsrett og compliance, og selskapsrett og transaksjoner, så vel som prosedyre og tvisteløsning.

Jon Oppedal Vale. Foto: Selskapet

Kjell Sagen Berg. Foto: Selskapet

Marianne Kartum. Foto: Selskapet

Tore Holtan. Foto: Selskapet

547.000

Så mye tjener i snitt en norsk advokatfullmektig, ifølge en ny britisk undersøkelse. Den omfatter Europas 22 rikeste land, og er utført på vegne av advokatfirmaet Wright Hassal. Lønnstallene er en del lavere enn den norske Advokatforeningens lønnskartlegging, og den britiske undersøkelsen tar ikke høyde for ulike inntekts- og kostnadsnivåer i landene.
Les hele saken på Advokatbladet.no!

Geir Sviggum, styreleder i Wikborg Rein.

Her vil jusstudentene helst jobbe

Den årlige studentundersøkelsen fra Universum som kartlegger hvem landets studenter ønsker å jobbe for og hvorfor, viser at politiet fremdeles er jusstudentenes foretrukne arbeidsgiver.

På andreplass i jusskategorien kommer Wikborg Rein. På femteplass finner vi Thommessen, mens Wiersholm er inne på en niende plass. Blant arbeidsgiverne i vekst er advokatfirmaene Haavind og Bull & Co. 13.858 studentene har svart på undersøkelsen, hvorav 707 jusstudenter.

VISSTE DU AT...

1 av 10 har blitt sjikanert på nett, ifølge en undersøkelse gjort av Medietilsynet. Hatefulle ytringer er både den vanligste formen for sjikane, samt den formen som øker mest. Mest utsatt er personer mellom 16 og 24 år. 40 prosent av respondentene som har blitt sjikanert, har blitt mer forsiktige med å ytre sin mening.

Anders Brosveet. Foto: Thea N. Dahl

EFTA-domstolen: Norske NAV-regler feilpraktisert siden 1994

EFTA-domstolen har kommet til at et vilkår som begrenser varigheten av opphold i utlandet utgjør en restriksjon på friheten til å motta tjenester etter EØS-avtalen artikkel 36, fordi det vil kunne føre til tap av ytelser eller begrense de steder vedkommende kan reise til.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Den viktigste konsekvensen er at kravet om opphold i Norge ikke har vært lovlig helt siden ikrafttreddelsen av EØS-avtalen i 1994. Det er kun krav om å være tilgjengelig for NAV i forbindelse med konkret oppfølging eller gjennomføring av aktivitetsplan, som kan begrunnes, sier advokat Anders Brosveet. Han representerte sammen med advokat John Christian Elden en klient som ble feilaktig dømt for trygdesvindel. EFTA-domstolens avgjørelse er svar på en foreleggelse fra Høyesterett, som behandler en sak om gjenåpning av domfellelse for trygdebedrageri. — I lys av EFTA-domstolens avgjørelse vil Høyesterett enten måtte oppheve domfellelsen eller avsi frifinnelsesdom, sier Brosveet. — Med dagens avgjørelse er det klart at skandalen gjelder saker helt tilbake til 1994, og det vil være et stort antall dommer som må tas opp igjen. — **SOM JEG HÅPET** UiO-professor Finn Arnesen ledet Arne- sen-utvalget som gransket NAV-saken.

— Jeg har selvfølgelig vært spent på avgjørelsen fra EFTA-domstolen. Det er alltid spennende om domstolene deler min oppfatning av hvordan jussen er, og hyggelig når de gjør det, sier Arnesen. Slik Arnesen ser det, stilles EØS-retten overfor to grunnleggende utfordringer. — For det første å forstå bestemmelsene som er gitt. I NAV-saken er dette knyttet til hva trygdeforordningene regulerer, hva de ikke regulerer, og betydningen av at forordningene ikke regulerer et spørsmål. Dette kan være krevende, ikke minst fordi kildetilfanget kan være vanskelig tilgjengelig for en utrent, og uvant å forholde seg til. — For det andre å se rekkevidden av de alminnelige reglene om fri bevegelse, og hvordan disse reglene virker sammen med forordninger og direktiver. I NAV-saken ligger den første feilen, altså den som ble begått allerede ved tilpasningen av norsk rett til EØS-rettens krav i 1994, i at man ikke så rekkevidden av reglene om fri bevegelse for arbeidskraft og tjenester for trygdeområdet. •

Nå soner 11 innsatte under 18 år
I starten av mai satt totalt 2913 personer i norske fengsler, viser Kriminalomsorgs- direktoratets månedlige rapport til Justis- og beredskapsdepartementet.

576, eller 20 prosent, satt i varetekt.

707 var utenlandske statsborgere.

158, eller 5,4 prosent, var kvinner.

138 menn og seks kvinner var forvaringsdømte.

Elleve innsatte var mindreårige.

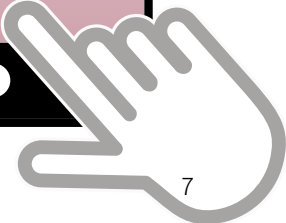
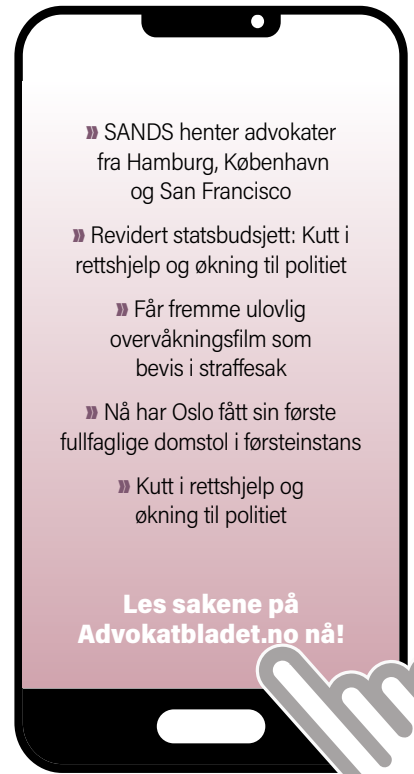
491 var etterlyst i forbindelse med soning av ubetinget straff.

424 sonet med aktive fotlenker.

1329 var mannlige norske statsborgere

Soningskøen var på 1032 dommer.

Rett på NETT

Linda
Hafstad.

Morten
Steenstrup.

Lover advokatlov før sommeren

– Planen er fortsatt at loven skal legges frem før sommeren, sier senior kommunikasjonsrådgiver Linda Hafstad i Justis- og beredskapsdepartementet. Det knytter seg stor spenning til om loven vil forby advokater å ta oppdrag for advokatfirmaer der de selv sitter i styret.

TEKST: NINA SCHMIDT

Seks år er gått siden advokatlovutvalget la frem sin utredning med forslag til en samlet advokatlov. Nå skal proposisjonen altså være rett rundt hjørnet.

Den skulle egentlig ha kommet i april, men ble utsatt på grunn av massiv motstand mot forslaget om at advokater ikke skal kunne påta seg advokatoppdrag for et selskap der de selv sitter i styret (utkast til advokatlov § 22 annet ledd).

Både Advokatforeningen, NHO, NBBL og flere enkeltadvokater uttrykte motstand mot forslaget overfor departementet.

Morten Steenstrup, grunnleggeren av SANDS advokatfirma, skrev et ti siders notat til stortingsrepresentant Peter C. Frølich (H) om forslaget, som han mener griper radikalt inn i dagens næringsfrihet på en rekke områder.

– Hvis det skal innføres et slikt forbud, vil det ramme særlig små og mellomstore bedrifter og store deler av frivillighets-Norge. Jeg er ganske sikker på at regjeringen ikke vil fremme et slikt forslag. Men skulle det bli fremmet,

tror jeg det ville blitt et nytt distriktsopprør blant tusenvis av virksomheter som vil bli rammet og fratatt muligheten til å velge sine rådgivere og den kompetanse de trenger, sier Steenstrup til Advokatbladet.

BØR VÆRE TØYELIGE

Også NHO er negativ.

En absolutt bestemmelse, slik advokatlovutvalget har lagt opp til, er for strengt, mener Halvor E. Sigurdson, fagleder næringsjus i NHOs næringspolitiske avdeling

– Vi synes bestemmelsen er dratt litt for langt. I andre sammenhenger er prinsippene gjerne litt mer tøyelige, og det bør de være i denne saken også, sier Sigurdson.

Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL), som representerer boligbyggelag med over 1,1 million medlemmer, mener forslaget har preg av anstaltmakt.

Styreverv-forslaget vil ramme bredt, advarer administrerende direktør Bård Folke Fredriksen i NBBL.

– Når vi nå ser hvor mange som har

våknet, så er det lett å tenke at mange kanskje ikke var klar over hvor store virkninger forslaget vil få - ikke bare for store, børsnoterte aksjeselskaper, men for det lokale idrettslaget, for borettslaget og for lokallaget av Turistforeningen, for eksempel. Det er stor forskjell på styret. Derfor mener vi det kan være lurt å tenke gjennom dette en gang til, sier Fredriksen.

FRIVILLIGHETS-NORGE

Jon Wessel-Aas, leder i Advokatforeningen, presiserer at det i advokatetikken er en klar hovedregel at en advokat bør avstå fra å påta seg advokatoppdrag fra virksomheter der de selv innehar en lederrolle.

– Men det finnes situasjoner der det vil være ubetenkelig at det skjer - og der det snarere er av stor verdi for organisasjonslivet. Ikke minst gjelder dette i frivillighets-Norge. At en advokat som sitter i styret i sin lokale idrettsklubb bistår den samme klubben med enkel juridisk bistand, kanskje også gratis - vil ofte være helt uproblematisk, påpeker Wessel-Aas.

– Vårt hovedbudskap er at Advokatforeningen er svært fornøyd med at departementet i forslaget til advokatlov har gjort en god jobb med å styrke uavhengigheten til advokatene på mange punkter. Vi er enige i grunnprinsippet om at dette bør være hovedregelen, men mener likevel ikke det bør være en absolutt og kategorisk regel som vil gjelde for alt fra børsnoterte selskaper til små fotballklubber, sier Wessel-Aas. •

ELEKTRISKE BMW iX
MED FIREHJULSTREKK
HOS BAVARIA.

Som medlem i Advokatforeningen får du 8 % rabatt på BMW og MINI hos Bavaria. 6 % rabatt på BMW i3.

Endelig kan elektriske BMW iX bestilles hos Bavaria. Konkurransedyktig pris, firehjulstrekk og over 60 mil rekkevidde*

BMW iX kommer i to versjoner:

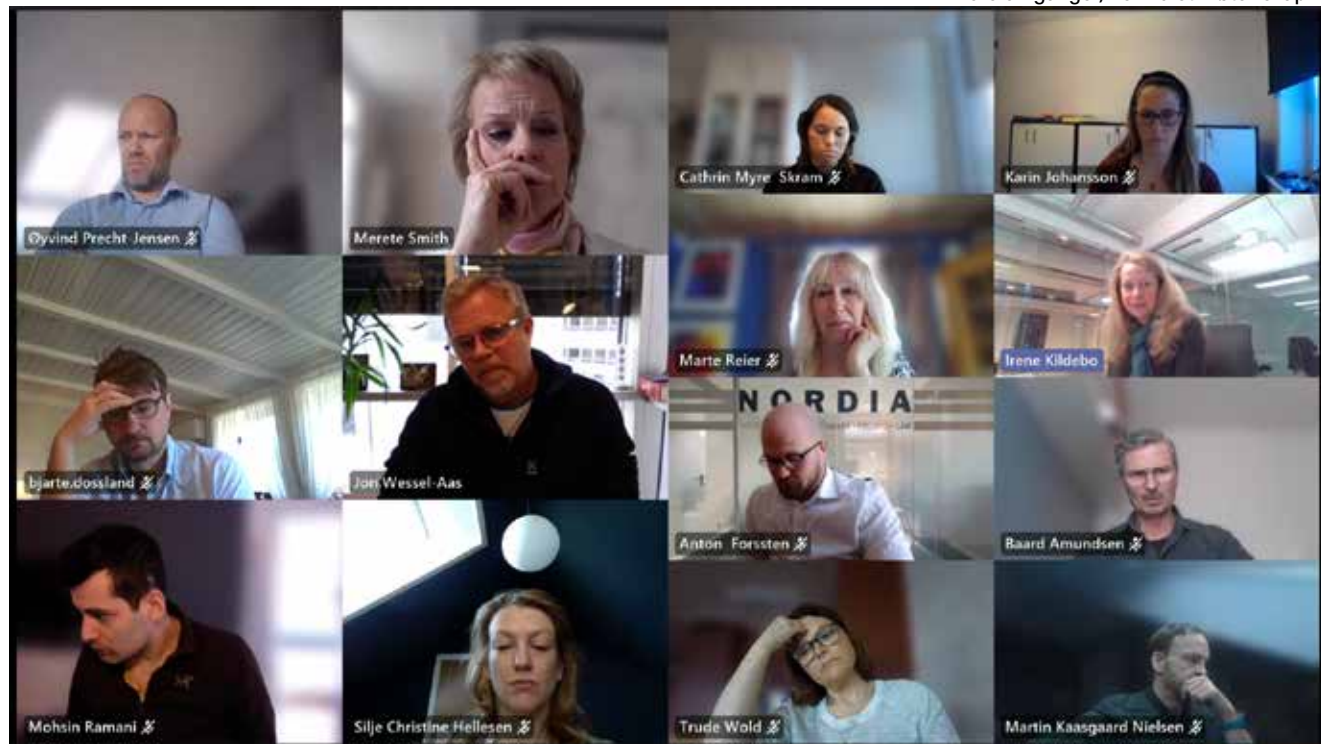
BMW iX40 med firehjulstrekk. Rekkevidde på over 400 km (WLTP)*
Pris for Advokatforeningen 783.000,- Topp utstyrt modell.

BMW iX50 med firehjulstrekk. Rekkevidde på over 600 km (WLTP)*
Pris for Advokatforeningen 899.000,- Topp utstyrt modell.

*Tekniske data er ikke bekreftet enda, og vil bekreftes på et senere tidspunkt. Kjøpspris inkluderer ikke vinterhjul. Kjøpspris er inkludert frakt og levering.

Arendal T: 37 00 69 00	Bryne T: 51 77 66 50	Gardermoen T: 63 94 24 80	Haugesund T: 52 85 91 00	Kristiansand T: 38 14 54 30	Kristiansund T: 70 33 45 60	Lillestrøm T: 64 84 73 00
Stavanger T: 51 96 50 00	Ålesund T: 70 17 82 10	Molde T: 71 20 14 00	Oslo T: 23 37 72 20	Bavaria 		
En del av Hedin Automotive				bavaria.no		

Advokatforeningens hovedstyre behandlet høringsuttalelsen i flere omganger, her fra et møte 16. april.

– Bevis-nekt kan legge betydelig press på advokatene

Forslaget om ikke å tillate nye bevis og påstandsgrunnlag i anken kan gi flere uheldige konsekvenser – blant annet en spekulativ bevisføring, mener Advokatforeningen. Her er hovedpunktene fra foreningens høringsuttalelse til Domstolkommisjonens andre delutredning.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Den 27. april gikk fristen ut for å avgi høringsuttalelse til Domstolkommisjonens andre delutredning. Den tredje statsmakt – domstolene i endring.

Temaene for kommisjonens utredning var digitalisering, bedre tvistesaksbehandling, spesialisering, sakskostnader og ankeinstansens funksjon og rolle, samt domstolens uavhengighet.

Advokatforeningen har avgitt en 16 sider lang høringsuttalelse der den i særlig detalj behandler forslagene om tydeligere krav til saksforberedelsene, kortere hovedforhandlinger og spesi-

alisering, samt forslaget om å innføre såkalt preklusjon mellom instansene.

ANKER VINNER OFTE FREM

Preklusjon skal forhindre at behandlingen i tingretten nærmest bare blir en prøverunde før saken kommer opp i lagmannsretten.

Bestemmelsen vil innebære at nye krav, påstandsgrunnlag og bevis som ikke har vært fremsatt ved tingrettsbehandlingen, skal kunne nektes fremmet ved ankebehandlingen.

Forslaget kan være en løsning som bør vurderes og utredes nærmere, mener Advokatforeningen, men har man-

ge motforestillinger. Ettersom en fjerdedel av alminnelige tvistesaker og en tredel av arbeidsrettssaker som påankes får et annet resultat i lagmannsretten enn i tingretten, er muligheten til en ny prøving av saken viktig, både for partene og for domstolens legitimitet, påpeker Advokatforeningen.

Antallet ankesaker er dessuten ikke så høyt at det er noe behov for regler som kan begrense antallet ytterligere, mener foreningen.

MULIGE KONSEKVENSER

En vesentlig begrensning i muligheten til å påberope nye bevis og påstandsgrunnlag under ankebehandlingen kan ha uheldige konsekvenser. Advokatforeningen lister opp:

- Partene kan fastholde mer perifer påstandsgrunnlag, anførsler og bevis for ikke å miste muligheten til å få prøvet disse ved en eventuell anke.
- Det kan utvikles en trend der partene bruker så vage påstandsgrunnlag som mulig, for å kunne tilpasse eventuelle endringer.
- Det vil kunne legges et betydelig

”

En vesentlig begrensning i muligheten til å påberope nye bevis og påstandsgrunnlag under ankebehandlingen kan ha uheldige konsekvenser.

press på advokater for å finne og fortsette bevis tidlig i saken - noe som vil føre til merarbeid, og en mer spekulativ tilnærming til bevisføringen.

- Det vil være uheldig om partene tvinges til å legge frem alt av digitale bevis for tingretten for å sikre seg til en eventuell anke.
- Regelen vil kunne gi økt tidsbruk i tingrettene.

Dersom en regel om preklusjon innføres, må unntakene utformes slik at terskelen for å fremme nye påstandsgrunnlag og bevis ikke er for høy - nye opplysninger fra et vitne bør være tilstrekkelig, mener Advokatforeningen.

TYDELIGERE SAKSSTYRING

Altfor ofte skjer det at ankebehandlingen gjennomføres uten at en knapt hører et ord om hva som skal være feil ved tingrettsdommen. Bedre og forsterket saksstyring er nødvendig, og forberedende dommer må påse at det i anken klargjøres hvilke feil som anføres ved den påankede dommen, understreker foreningen.

«Deretter må de anførte feilene danne utgangspunkt for å avklare rammen for behandlingen i lagmannsretten, herunder bevisførselen.», heter det i høringsuttalelsen.

Domstolkommisjonen foreslår at dommeren skal forpliktes til å gi en skriftlig sammenfatning av sakens tvistesposmål under saksforberedelsen. Dette er et håndfast og godt forslag som vil kunne forenkle hovedforhandlingen, mener Advokatforeningen.

KORTERE HOVEDFORHANDLINGER

Det er spesielt viktig å begrense lengden på selve hovedforhandlingen, mener Domstolkommisjonen, et synspunkt Advokatforeningen slutter seg til. Men prosessreglene må utformes slik at både partene og advokatene føler seg trygge på at en komprimert muntlig behandling vil opplyse saken godt nok, mener foreningen.

«Fra advokatens perspektiv er det viktig å fremholde at usikkerhet om at en dommer er tilstrekkelig opplest på saken før hovedforhandling vil kunne ha samme effekt som at dommeren ikke er forberedt, fordi advokatens opplegg må ta utgangspunkt i at det er nødvendig å gi en grundig og omfattende innføring», heter det i høringsuttalelsen.

Foreningen mener tvistelovens regler om skriftlige behandling (§ 9-9) bør vurderes liberalisert, slik at den kan brukes i flere saker.

Den foreslår også at det vurderes et konkret tillegg i tvisteloven som sier at skriftlig behandling, eller kombinasjon av dette og rettsmøte, «kan benyttes når det klart vil gi en mer effektiv og prosessøkonomisk behandling, selv om en part motsetter seg det».

Foreningen støtter forslaget om at skriftlige bevis ikke behøver å leses opp for å påberopes, men mener ordlyden «skal ikke leses opp» er for kategorisk.

DYRERE ADVOKATER FRA BYEN

Økte sakskostnader er særlig bekym-

ringsfullt og bør utredes nærmere, mener Domstolkommisjonen, et forslag Advokatforeningen støtter.

«En slik utredning bør også se nærmere på hvordan avvikende timesatser mellom distriktene og byene påvirker borgernes tilgang til domstolene. (...) Det erfares også i større grad at det er en betydelig forskjell i tilkjente sakskostnader grunnet høyere timesatser for advokater fra de større byene sammenlignet med advokater i distriktene», skriver foreningen.

Den viser til at tvisteloven allerede gir domstolen anledning til å redusere salæret til det som anses rimelig og nødvendig.

Den peker på at rettshjelpsforsikringene har stått på stedet hvil i mange år, og at sakskostnader i tvistesaker bare unntaksvis dekkes av forsikringsbeløpet. Dette må også vurderes i sammenheng med de økte sakskostnadene, samt hvordan alternativ tvisteløsning kan få dempet kostnadstrykket i rettsaker, foreslås det. •

»

ANNONSE

Finansavisen JUS

For næringslivsfolk og advokater
Glanset fredagsmagasin med fire utgaver

Utgivelser 2021:

28. mai (18. mai)

3. september (24. august)

26. november (16. november)

(Materiellfrist i parantes)

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Finansavisen

Olav Perland, Bettina Banoun og Stephan Jervell og tretten andre Wiersholm-partnere tar til orde for økt skriftlighet og tydeligere saksforberedelser. Foto: Henrik Skjevestad

- Overrumpling og villedning vanlig taktikk

Twistesaksbehandlingen er overmoden for reform, mener seksten partnere i Wiersholm, og viser til at det ikke er uvanlig at parter legger frem juridiske utdrag på flere tusen sider og en drøss av EU-dommer, gjerne på fransk, uten at det spesifiseres hva som skal påberopes.

nærmere hva man skal bruke det til eller hvilke kilder man faktisk vil påberope. Kanskje legges det frem en tyvetalls EU- og EMD-dommer, hvorav noen i fransk utgave.»

«Så gjenstår det å se hvordan spillet utvikler seg under hovedforhandling.»

- OVERFORBEREDELSE

Med dagens enorme tilgang av kilder og faktum, passer ikke lenger denne prosessformen, mener de seksten partnerne, og viser til at prosessfullmektigene av hensyn til klientene gjerne ender opp med å overforberede sakene.

Og når hovedforhandlingen er i gang, brukes gjerne bare en brøkdel av bevisene og rettskildene.

«Spissformulert kan det sies at dagens system i norske rettssaker fungerer som et rør, der det kastes inn flere unødvendige elementer. Modellen burde heller bli som en trakt, der dommeren gjør grep underveis, slik at saken spisses og blir smalere, og alle til slutt er enige om hva som faktisk og rettslig er tvilsomt.»

- RØDMETESTEN

Den muntlige formen inviterer til villedning av dommeren, fremfor veiledning, mener de seksten, og påpeker at stemningen i retten faktisk kan påvirke domsutfallet.

«Det blir muntlig anført ting under hovedforhandling som ikke ville bestått rødmetesten dersom det hadde vært skrevet ut i full tekst med henvisning til kilder og bevis. Motparten må da bruke tid på å rydde i anførselene, i stedet for at prosessen kunne ha vært spisset inn mot det som faktisk og rettslig er tvilsomt. Det er kostnadsdrivende og kan også gi gale resultater», heter det i uttalelsen.

Først når saken kommer til ankeinstansen blir det tydelig og klart for partene hva som faktisk er reelle tvistepunkter, skriver de, men da skal saken gjennom en fullstendig ny prøving. •

Les mer om Wiersholms uttalelse på Advokatbladet.no.

– Lettere å trigge negativ stemning digitalt

Hvordan gå fra å være en middelmådig til en eminent online-forhandler? Det skal tidligere Harvard-professor Bob Bordone snakke om på Advokatenes fagdager.

TEKST: NINA SCHMIDT

– Jeg gleder meg vilt til igjen å kunne forelese fysisk, og håper å kunne komme til Norge for å holde kurs til neste år, sier Bob Bordone. Foto: Privat

Pandemien har ført til at stadig flere forhandlinger eller tvisteløsningsprosesser foregår digitalt. Dette gir både nye muligheter, men også nye utfordringer, forteller Bob Bordone.

Han er tidligere professor, nå Senior Fellow, ved Harvard Law School, og grunnlegger og tidligere leder av Harvard Law School Negotiation and Mediation Clinical Program.

– Å skape tillit er mye mer krevende digitalt, også å lese folks følelser. Risikoen for å trigge en negativ innstilling er større, og det er vanskeligere å overbevise motparten om dine gode intensjoner, sier Bordone på telefon fra Boston til Advokatbladet.

ENDRET MAKTFORDELING

Men avstanden som det digitale rommet skaper, har også noen fordeler, poengterer han.

– Forskning viser at maktfordelingen mellom partene er annerledes digitalt enn i fysiske møter. Den presumptivt svake parten vil gjerne føle seg mer likeverdig i et digitalt møte enn i et fysisk, og vil ikke være like villig til å gi seg. Slik kunnskap er nyttig å kjenne til, sier Bordone.

Ifølge forskning er folk gjerne mer aggressive i digitale tvisteløsningsprosesser enn i fysiske møter, forteller han. – Dette kan ha å gjøre med at du digitalt ikke behøver å forholde deg til konsekvensene av dårlig oppførsel på samme måte som du ville ha måttet i et fysisk møte.

Jo mer du er klar over dynamikken i digitale forhandlinger, jo mer kan du handle proaktivt for å overvinne utfordringene, påpeker han.

Bordone regnes som en internasjonal ressur på forhandlingsfeltet. I årenes løp har han holdt en rekke foredrag om praktisk, alternativ tvisteløsning for norske advokater på Harvard, og har også vært en rekke ganger i Norge.

På klientlisten har han størrelser som Utenriksdepartementet i Sveits, Justisdepartementet i USA, Delta Airlines, Nestlé, Health Net og Coca-Cola, for å nevne et utvalg.

HARVARD-METODEN

«Hvordan håndtere overgangen fra personlige til digitale forhandlinger» er overskriften på hans foredrag på Fagdage.

Han vil også gi en kort innføring i det han kaller fundamentet i forhandlinger, bygget på Harvard-metoden.

– Det banebrytende med metoden er at den ser på forhandlinger som en mulighet til å ivareta relasjoner og verdier. Den inviterer til å vurdere motparten som en samarbeidspartner som du kan løse problemer med, i stedet for en motstander og fiende, sier Bordone.

PROFESJONELL TRENING

For å bli en god forhandler, enten fysisk eller digitalt, må du selvsagt øve mye. Men det holder ikke bare å øve.

– Du må få god feedback underveis om hva som er dine styrker og svakheter for å kunne forbedre deg kontinuerlig.

Å lære å forhandle og mekle gjennom profesjonell trening er verdifullt, fremholder han.

– Det er treningen og tilbakemeldingene som er nøkkelkomponenten for å utvikle deg fra en middelmådig forhandler til en fremragende. •

Over 700 advokater hadde meldt seg på Advokatenes fagdager da Advokatbladet gikk i trykken. Det heldigitale arrangementet tilbyr kurs innenfor de fem fagstolpene næringseiendom, familie- og arverett, arbeidsrett, selskapsrett og forsvarerkeruset, og arrangeres 27. mai.

Disse partnerne står bak høringsuttalelsen:

Bettina Banoun
Stephan Jervell
Olav Perland
Ronny Lund
Christian Hauge
Morten Goller
Andreas Bullen
Christel Søreide
Helge M. Svara
Georg Engebretsen
Jan Fougner
Magnus Hellesylt
Rune Opdahl
Hans A. Parmann
Hans K. Viga-Gerhardsen
Thomas G. Naalsund

– Så lenge jeg kan huske har jeg alltid villet bli advokat, sier Uzma Bhatti som siden høsten 2019 har vært advokatfullmektig i Grette, etter en lengre karriere inhouse.

– Debatten bør ikke handle om HIJAB VS. ALKOHOL

– I mangfoldsdebatten settes ytterpunktene gjerne opp mot hverandre. Vi må komme forbi dette stadiet, mener Grette-fullmektig Uzma Bhatti. Hun savner konkrete tiltak for å få flere med minoritetsbakgrunn til å gjøre karriere i advokatbransjen.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Faksimile
Advokatbladet
nr. 2 2021

Det er bra at flere advokatfirmaer har vært flinke til få frem kvinner. Men når det gjelder minoriteter har vi som bransje faktisk en lang vei å gå. Jeg kan ikke se at man har tatt tak i kjernen av denne problemstillingen på samme måte. Utfordringen er at mange med minoritetsbakgrunn ikke får innpass i bransjen. For å kunne løfte dem frem er vi avhengig av riktig kunnskap, og en vilje til å gjøre endringer, sier Uzma Bhatti.

Hun er advokatfullmektig i Grette, og spesialisert innen offentlige anskaffelser, kontraktsrett, og entrepriserett. Hun arbeider med entreprisekontraktene i Follobaneprosjektet ved Oslo S og i Bybaneprosjektet i Bergen. Tidligere har hun jobbet som juridisk fagansvarlig i Statnett og ledet den juridiske enheten i Infranord Norge (eiere av jernbanespor i Sverige, Norge og Danmark).

Bhatti viser til at debatten om minoriteter i advokatbransjen har pågått ganske lenge, men mener at resultatene mangler.

LAGER EGNE FIRMAER

– Problemstillingen pulveriseres underveis fordi ytterpunktene stadig settes opp mot hverandre, og debatten stagnerer. Vi må komme oss forbi det stadiet der vi snakker om alkohol og hijab som problemet. Alkohol er en del av den norske kulturen, og vi skal ikke fjerne den. Samtidig er den sjelden en dominerende faktor i løpet av en arbeidsuke, sier hun.

Hovedproblemet er at mange kandidater med minoritetsbakgrunn ikke får mulighet til å skape seg en karriere i advokatbransjen fordi de aldri får sjanse til å vise seg frem, mener Bhatti, og legger til at flere ser seg nødt til å skape sine egne etniske nisjefirmaer.

– For klientene kan det definitivt være positivt, men det må være fordi man vil, ikke fordi man blir presset til det, fastslår Bhatti.

SETT KONKRETE MÅL

Ifølge henne må ledelsen i advokatfirmaene ta ansvar ved å lage strategiske rekrutteringsmål, aktivt kommunisere disse innad i selskapet, og etterleve de i praksis.

– Det handler om å være proaktiv, å invitere til dialog, og å invitere minoritetskandidater som oppfyller kvalifikasjonskravene for stillingen på intervju, og gi dem en mulighet til å presentere seg selv. Så må minoritetskandidatene konkurrere på samme vilkår.

Mer langsiktige tiltak - som implementering av klare mål om å rekruttere kandidater med minoritetsbakgrunn - må komme fra ledelsen, mener Bhatti.

”
Problemstillingen pulveriseres underveis fordi man setter ytterpunktene opp mot hverandre, uten å få resultater.

Grette-fullmektigen er takknemlig for å ha truffet på ledere og ansatte som har sett et potensial i henne på rett tidspunkt. Selv har hun opplevd at noen har vært usikre på hvordan de skal forholde seg til henne, men ikke direkte rasisme i bransjen.

– Folk har nok lurt på hvem jeg er og om jeg vil passe inn. Men når man er forbi den fasen, har jeg bare opplevd tillit.

AVGJØRENDE DELTIDSJOBB

Selv er hun takknemlig for å ha hatt sjefer som har sett hennes muligheter.

– Jeg har møtt mennesker som har ønsket meg opp og frem. Det er ikke noe jeg tar for gitt. I tillegg har jeg sørget for å ha formalkravene på plass, og de sosiale egenskapene som gjør at jeg kan tilpasse meg.

Bhatti sier hun selv har nære venner som har søkt på opptil 600 stillinger uten å bli innkalt til intervju, eller fått en konstruktiv tilbakemelding på hvorfor de ikke nådde opp.

– Dette er høyt utdannet og kvalifiserte kandidater. De som rekrutterer må være bevisste på hvilken makt de sitter på, og hvordan denne utøves. Å bli utsatt for slik behandling er svært destruktivt for den det gjelder.

Hun ser positivt på at flere advokatfirmaer nå er i gang med mentorordninger for minoritetsstudenter.

– Men jeg savner at en større andel av mentorene har minoritetsbakgrunn. For

etnisk norske vil det være vanskelig å kunne gi innsikt i det faktiske behovet som ligger der, og å være en bro til dialog og erfaringsutveksling. Det er viktig å snakke med, og ikke om den gruppen bransjen ønsker å inkludere i arbeidslivet.

Hennes råd til minoritetsstudenter som ønsker seg en karriere, er å finne seg en studierelevant jobb å engasjere seg i ved siden av studiene.

– For meg var det viktig å få brukt jussen jeg lærte i praksis. Derfor søkte jeg meg til Jussbuss der jeg fikk verdifull arbeidserfaring, og møtte mange dyktige og engasjerte kolleger som jeg fremdeles har kontakt med. I tillegg jobbet jeg frivillig i Gatejuristen og en periode i NOAS. Hovedmotivasjonen var aldri nettverksbygging, men det kom som en bonus.

At store selskaper som DNB og Coca Cola har begynt å stille krav til mangfold når de kjøper inn advokattjenester, mener Bhatti er helt avgjørende.

– Når disse selskapene viser at de prioriterer mangfold, sender de samtidig et tydelig signal til advokatfirmaene om at man for å være konkurransedyktig og overleve, faktisk må mene det man sier når det gjelder mangfold. Det er viktig å ansvarliggjøre selskapene, slik at de blir nødt til å vise til resultater av tiltakene for mangfold det snakkes om. •

97,5 %

er tilfredse eller
svært tilfredse med
abonnementet på
JUS Digital!

ALL ETTERUTDANNING PÅ ETT STED

ABONNEMENT – JUS DIGITAL

JUS har utviklet en solid digital kursportefølje innen sentrale rettsområder. Som abonnent på JUS Digital får du tilgang til alle e-kurs, webinarer og digilunsjer, og to valgfrie livestreamer av årlige kurs, med opptak av disse.

Vi oppdaterer kursporteføljen fortløpende. Du finner dem på **jus.no**!

Prisen er knallgod for medlemmer!

Deltar du på to livestreamer, så tilsvarer det omtrent abonnementsavgiften. I tillegg kan du gratis melde deg på over 50 e-kurs (nye kurs utvikles fortløpende) og alle webinarer og digilunsjer! Bli abonnent, det lønner seg.

JUS JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

Bli abonnent på **jus.no**.

Karakteren Harvey Specter (Gabriel Macht) i den amerikanske advokatserien Suits var trolig en langt bedre advokat enn prinsipal. Her med seriekollega Rachel Zane, spilt av hertuginne Meghan Markle.

LÆRLINGEN & MESTEREN

Til høsten skal Advokatforeningen for første gang kåre årets advokatfullmektig og årets prinsipal eller leder. Hvilke krav og forventninger kan stilles til prinsipalen – og hvordan er egentlig drømme-fullmektigen?

TEKST: THEA N. DAHL OG HENRIK SKJEVESTAD

Asørge for å lære advokatfaget fra flinke, seriøse advokater fremheves ofte som det aller viktigste valget du tar som nyutdannet jurist på vei mot en karriere i advokatbransjen.

– Fullmektigperioden er en viktig læretid. Det er da man skal lære det praktiske i advokatyrket, i tillegg til hvordan man riktig og samvittighetsfullt utøver

advokatvirksomhet i tråd med advokatetikken og de øvrige lover og regler, sier Merete Smith i Advokatforeningen.

– Dette stiller krav til fullmektigen så vel som til prinsipalen. Prinsipalen må sørge for at fullmektigen får forsvarlig veiledning i alle sider av arbeidet, og fullmektigen må på sin side sette seg inn i de regler og retningslinjer som gjelder.

«Stillingen som advokatfullmektig fungerer som en læretid der fullmektigen arbeider under prinsipalens tilsyn og kontroll.»

Thomas
Hoff Myhr

”
Med endringen kan
det muligens bli enklere
for andre utenfor Oslo å ta
opp kampen om prisene.

Advokatfaget er komplisert, har mange fallgruver, og må læres i praksis. På studiet lærer du for eksempel lite eller ingen ting om hvordan du skal skaffe deg klienter og hvordan du skal behandle dem, eller om vitneutspørring og forholdet til motparter, eller om forretningsdrift og økonomi, eller om taktikk og forhandlingsteknikk.

Nå vil Advokatforeningen rette et sterkere fokus mot fullmektig- og prinsipal-rollene. Hovedstyret vedtok derfor tidligere i vår å endre Talentprisen. Mens den tidligere ble delt ut til firmaer som utmerket seg ved å utvikle og beholde talenter, skal prisen nå være individuell, og deles i to: Årets advokatfullmektig, og årets prinsipal eller leder.

— Vi ønsker at prisen skal bli mer attraktiv for et større mangfold av advokatene, i tillegg til at vi ønsker å rette søkelys mot advokatfullmektigene — som er fremtidens advokater. Med en fornyelse tror vi også at vi kan nå ut til hele landet på en bedre måte, og vi håper at de nye kriteriene vil tiltrekke seg en enda bredere søkermasse, sier Smith.

Hvem som skal sitte i juryen er ikke avgjort i skrivende stund, men prisen vil bli kunngjort i løpet av forsommeren, og skal etter planen deles ut på foreningens Årstale-arrangement i november.

MINDRE OSLO - MER LAND

— Umiddelbart tenker jeg at endringen

er en god idé, sier Thomas Hoff Myhr, leder av Yngre Advokater Trøndelag.

Det overordnede formålet med ordningen må være å få advokatfullmektiger og/eller prinsipaler til å fremme de kjerneverdiene som ligger til grunn for de vurderinger som gjøres for å bli årets advokatfullmektig og/eller prinsipal, mener han.

— Med endringen kan det muligens bli enklere for andre utenfor Oslo å ta opp kampen om prisene. Det vil tiden vise. Endringen kan også føre til at flere blir inspirert til å være en god rollemodell, uavhengig av størrelse på advokatfirma en arbeider i.

Også leder for Yngre Advokater i Troms, Viktoria Hauan, er positiv.

— For å være ærlig, så har jeg ikke fulgt så nøye med på utdeling av denne prisen

«I større firmaer kan hovedansvaret for opplæringen overlates til en «hovedprinsipal» som fullmektigen kan forholde seg til i opplæringsøyemed. Det er viktig at fullmektigen til enhver tid vet hvem vedkommende er autorisert for.»

«Som en generell regel anbefaler Advokatforeningen at prinsipalen er til stede og veileder fullmektigen under første klientmøte, første fengslingsbesøk, første hovedforhandling og liknende.»

«Fullmektigtiden må innebære varierte arbeidsoppgaver. Dette betyr blant annet at fullmektigen ikke kan arbeide med like og helt enkle juridiske oppgaver.»

Kilde: Advokatforeningens veiledning for prinsipal og advokatfullmektig

”
Vi ønsker at prisen skal bli mer attraktiv
for et større mangfold av advokatene, i
tillegg til at vi ønsker å rette søkelys mot
advokatfullmektigene.

MERETE SMITH

tidligere, kanskje fordi det har sett ut som «de samme» er nominert og vinner hvert år. Jeg håper dette kan føre til at flere engasjerer seg og nominerer aktuelle kandidater, gjerne de som ikke helt passet inn i det forrige formatet, men som absolutt fortjener å fremheves, sier Hauan.

Leder for Yngre Advokater i Østfold og Follo, Anne Berit Økland Lystad, er spent på hvordan de nye statuttene for Talentprisen vil slå ut.

— Dette er en spennende endring. De fleste jeg prater med får god opplæring og oppfølging, og jeg tror absolutt det er mange gode kandidater der ute til begge de nye prisene.

VIL HA STRENGERE KRAV

Advokatbladet har snakket med flere unge som ønsker seg tydeligere rammer for fullmektigordningen, og definerte krav til prinsipalen.

Også Tilsynsrådet deler denne oppfatningen.

I et notat til Advokatlovutvalget skrev Tilsynsrådet, som både autoriserer fullmektiger og utsteder advokatbevilling, at det er på tide med en fornyelse av regelverket fordi

dagens «(...) ikke forhindrer store variasjoner når det gjelder oppfølgingen av advokatfullmektiger. (...) Vi erfarer også at fullmektigordningen i enkelte tilfeller fremstår mer som et rekrutteringsverktøy, enn som en praktisk opplæringsstid for den tradisjonelle advokatrollen.»

Merete Smith skulle ønske at flere advokater brukte enda mer tid på å veilede advokatfullmektigene sine.

— Min erfaring er at disse første årene som advokatfullmektig er kjempeviktige. Det er fint å få ansvar tidlig, men å bli kastet ut på dypt vann med en gang, gir ikke det beste grunnlaget for en god advokatkarriere senere i livet, mener hun.

Regler for god advokatskikk punkt 5.7 sier dette om prinsipalansvaret: «Prinsipalen må utføre tilsyn med fullmektigens virksomhet, og sørge for at han får en forsvarlig veiledning i sitt arbeid.» •

Viktoria
Hauan.

Anne Berit
Økland Lystad.

NY LOV, NY UTDANNING

Forslag fra Advokatlovutvalget:

- Å utvide advokatkurset til å tilsvare et semesters fulltidsstudium.
- Krav til praktisk erfaring: Fullmektig eller fra annen relevant juridisk praksis.
- Å oppheve prosedyrekravet mot å innføre et domstolkurs.

Advokatforeningens høringssvar:

- At det meste av praksisen bør knytte seg til praksis som advokatfullmektig.
- At prosedyrekravet må opprettholdes, men kan reduseres til to saker. Men: Dersom prosedyrekravet reduseres, må det kompensere med prosedyretrening.
- At advokatkurset utvides fra dagens seks til 15 undervisningsdager.
- At Advokatforeningen og Juristenes utdanningscenter (JUS) bør ha ansvar for den teoretiske delen av advokatutdanningen – ikke universitetene.

Slik blir du årets advokatfullmektig

- Du må kunne vise til faglige prestasjoner og utvikling.
- Du må ha fremmet kjerneverdier ved advokatrollen i det offentlige rom.
- Du må ha utmerket deg som rollemodell innen advokatvirksomhet.

Slik blir du årets prinsipal/leder

- Du må ha arbeidet for å fremme faglig og personlig utvikling hos yngre advokater og advokatfullmektiger.
- Du må ha arbeidet for å tiltrekke, utvikle og beholde et bredt mangfold av talenter.
- Du må ha arbeidet for å fremme kjerneverdier ved advokatrollen i det offentlige rom.
- Du må ha utmerket deg som rollemodell innen advokatvirksomhet.

– Du kan sitte mye på kontoret og jobbe veldig hardt, men uten at du får utdanning som advokat

– Advokatyrket er et håndverk, og som fullmektig går man i lære. Du kan ikke lese deg til å bli en god advokat.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: ROBERT EIK

Det sier Nils-Henrik Pettersson (63), partner i Glittertind og anerkjent som en av Norges beste prosedyreadvokater.

Hans spesialområder er blant annet entrepriserett, petroleumsrett, fast eiendom og sivilrettslig prosedyre, og han er kåret til «årets allrounder» i Finansavisens advokatundersøkelse.

– Du bør tenke at du går i lære for å lære deg et fag, slik man gjør for å bli elektriker eller murer. Man blir best ved å arbeide med flinke fagfolk, sier Pettersson.

God opplæring i et firma av høy kvalitet er nøkkelen til å bli en flink advokat, mener han.

– Det er utrolig viktig for unge, spirende advokater at de får god skolerung i fullmektigtiden. Å komme på rett sted handler selvfølgelig mye om flaks og uflaks, for når du er ung og søker jobb, vet du ikke så mye om hva du skal se etter. Om du lærer mye, kan være litt tilfeldig; det er forskjeller mellom firmaer, men også innad i firmaet – hvilken avdeling og hvilke mennesker du får jobbe med.

FLINK PÅ MANGE MÅTER

Selv var han svært heldig med sin egen fullmektigtid, forteller han.

– Jeg startet i Schjødt, et kjempebra firma, og da jeg kom inn på midten av åttitallet, var det et lite firma med få partnere, blant annet Annæus Schjødt, Annikken Høeg-Rasmussen, Ole Chris-

tian Wærenskjold og Cato Schiøtz. Alle var helt fremragende advokater, men på hver sin måte. Dette førte til at jeg skjønte at man kunne være en flink advokat på mange måter, og jeg fikk mange rollemodeller. Jeg kunne ta litt fra den ene og litt fra den andre, og etter hvert forme meg selv som advokat, basert på hva jeg hadde sett flinke advokater få til.

Han anbefaler fullmektiger å være bevisste på at de formes som advokater mens de er under opplæring.

VILLE VÆRE KOMPLETT

– Husk at du kan bli en flink advokat på hundre forskjellige måter, avhengig av hva du har i deg. Å gå i retten eller i forhandlinger innebærer et visst element av skuespill, og advokaten har en rolle som skal spilles. Om du lykkes, er avhengig av hvordan du tolker den rollen.

Selv jobbet han bredt innenfor ulike forretningsjuridiske områder da han var fullmektig i Schjødt.

– Mitt ideal var den gang å være så komplett som mulig som advokat, og være spesialist på alt. Det hender at jeg fortsatt sier at jeg er det, men det er ikke så troverdig lenger. Man kan ikke ha det idealet nå, jussen er blitt for komplisert og spesialisert, og rettskildet bildet er mye større og mer internasjonalt. Men jeg har stor tro på at du som ung advokatfullmektig bør prøve å få arbeide litt bredt, da tror jeg du på sikt

”
Jeg tenker at
det lureste du kan
gjøre når du er ung,
er å gå inn i et
mindre firma, gjerne
ute i distriktet.

blir en mye flinkere advokat. Så kan du heller spesialisere deg etter hvert.

BRA UTENFOR OSLO

Han tror svært mange fullmektiger vil ha mye å lære av å jobbe i firmaer utenfor Oslo.

– Jeg tenker at det lureste du kan gjøre når du er ung, er å gå inn i et mindre firma, gjerne ute i distriktet, hvor du får jobbe med mange forskjellige ting, og også som regel får god kontakt med domstolene ganske tidlig. Å komme til et passe lite firma utenfor Oslo med høy kvalitet, det tror jeg er en god anbefaling til mange.

De store forretningsadvokatfirmaene er basert på at det skal produseres mange timer, understreker han.

– Du kan der være uheldig å havne i en situasjon der du sitter mye på kontoret og jobber veldig hardt, men uten at du får noen særlig utdanning som advokat. Du blir kanskje god til å skrive vurderinger på smale områder, men noe spesielt god advokat blir du ikke.

Samtidig får de store firmaene ofte frem kjempeflinke advokater, understreker han.

– De har ressurser og spennende saker, men variasjonen i oppgavene for

fullmektigene kan nok være stor. Jeg mener absolutt ikke at fullmektiger skal unngå de store firmaene, det vil jeg ikke si, men de bør være seg litt bevisst på hvilke oppgaver de får jobbe med.

Han anbefaler blivende fullmektiger til å spørre seg for i intervjusituasjonen, og vurdere svarene man får.

– Det er ikke sikkert at alt det du får vite på intervjuet stemmer helt, så det kan være lurt å snakke med folk som har jobbet der om de synes det er bra eller ikke.

DET ER I RETTEN DET SKJER

Det er i retten at advokatfaget læres,

– Målet bør være at du etter to år som fullmektig skal kunne nok til å bestille et messingskilt med navnet ditt på, og starte din egen advokatvirksomhet, sier Nils-Henrik Pettersson i advokatfirmaet Glittertind.

mener Pettersson. – Dette er selvsagt preget av at jeg selv er prosedyreadvokat, men jeg mener det er den beste opplæringen til advokatrollen.

Om man er fullmektig i et advokatfirma som nesten bare jobber med rådgivning, så bør man likevel forsøke å få jobbet med saker som skal opp i retten, anbefaler han.

– Jeg tror at du blir en bedre rådgiver om du har en viss erfaring med prosedyre og domstoler. Selve målet for rådgivningen er jo ofte å unngå rettssaker, og mye av bakgrunnen for rådene er hva som ville ha skjedd om saken havnet i retten. Så jeg har alltid tenkt at det er vanskelig å være en god rådgiver dersom du ikke har litt kunnskap om hvordan en domstol vil vurdere ting. Til syvende og sist er gjeldende rett det Høyesterett bestemmer. Mitt råd vil være at man bør forsøke å få jobbe med rettssaker, hvis man kan.

TO ÅR OG OPP Å STÅ

I det fremgangsrike firmaet Glittertind – som ble startet i 2016 av en gruppe tidligere Schjødt-advokater og som hadde driftsinntekter på nærmere 123 millioner kroner i fjor – er det et mål at alle advokatfullmektigene skal lære seg advokatfaget i løpet av to år, forteller han.

– De bør i alle fall komme dit at de kan fungere som selvstendige advokater. Jeg har møtt mange advokater som har vært tjue år i store firmaer, men som er helt uegnet til å drive egen virksomhet. De vet ikke hvor Oslo tingrett er, eller på hvilken side av rettslokalet de skal sitte. De kan ikke advokatfaget, mener jeg.

Du bør ha det gøy på jobben for å blomstre, mener han.

– Til tider er det veldig hard jobbing, og du går på skuffelser og nederlag. Det er et stort ansvar, i alle fall føler jeg det. Du har valgt et yrke der du på en måte går opp til eksamen en gang i måneden resten av livet. Det krever masse av deg. Om du ikke synes det er gøy, vil du ikke orke det over tid. •

LÆRLINGEN
& MESTEREN

Du må dele
Glittertinds
verdier.

«Vi er opptatt av fullmektigenes holdninger. Firmaet har flagget at vi er opptatt av bærekraft og miljø, og har hatt noen store saker innenfor dette feltet som vi er stolte av. Vi ønsker ikke at alle skal være like, og politisk spenner vi over hele fjøla. Men hvis du er aktiv klimafornekter, bør du nok ikke søke jobb hos oss.»

Du må være en flink jurist,
med gode karakterer.

«Ja, det er fortsatt sånn at karakterer betyr mye, for det er det beste målet vi har innledningsvis, og vår erfaring er at det er en rimelig god korrelasjon mellom eksamenskarakterer og potensialet for å bli en god advokat.»

Du må ha
advokat-
egenskaper.

«Å være advokat er ganske kompleks, mye mer kompleks enn de fleste tenker. En ting er at du må være en god jurist og ha analytiske evner, men du må også kunne overbevise en domstol om at du har rett. Dette krever pedagogiske evner, og evne til å formidle. Disse evnene henger ikke alltid sammen med juss- og analyseevnene. Det hjelper ikke at du er verdens beste jurist, om du ikke klarer å få fortalt dommeren at du har rett.»

6 forventninger til advokatfullmektiger i Glittertind

Du må kunne
kommunisere med
klientene.

«Advokatvirksomhet er forretningsvirksomhet. Sagt på en annen måte: Det hjelper ikke at du er verdens flinkeste jurist, og klarer å overbevise dommeren, hvis du ikke klarer å få klienten til å skjønne at du er en god advokat. Du må derfor forstå hvordan du skal håndtere en klientrelasjon.»

Kilde: Nils-Henrik Pettersson

Du må kjenne
advokatforskriften.

«Vi forventer at fullmektigene kjenner regelverket. Et eksempel: Advokatbistand er dyrt, og om en sak gjelder beskjedne økonomiske verdier, er den kanskje ikke verdt å bruke mye tid på. Dette må man som fullmektig vurdere, og varsle ansvarlig advokat om nødvendig. Generelt synes det i alt for stor grad på dette punktet i advokatvirksomhet.»

Du må ha guts.

«Noen ganger er sakene svært kompliserte, men det er jo nettopp derfor klienten kontakter oss. Det kan være en vanskelig prosess å gruble over problemene, og vi forventer at fullmektigene har guts til å forsøke. Jeg liker det ikke om en fullmektig kommer til meg og sier at saken er vanskelig, før han eller hun har forsøkt å analysere den selv. Det er selvsagt lov til å si at saken er vanskelig, men du må ha forsøkt å tenke selv først.»

– Mange advokater er opptatt av å få fakturerert timene sine, og prioriterer kanskje ikke å sette av nok tid til prinsipalrollen

Tingrettsdommer
Cathrine Hrasky.

Tingrettsdommer Cathrine Hrasky mener det trengs en mer enhetlig opplæring av advokatfullmektiger, og en tettere dialog mellom prinsipaler og dommere.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Som tingrettsdommer i Oslo tingrett møter Cathrine Hrasky stadig nye advokatfullmektiger. Hun mener det burde vært flere klare regler for hvordan opplæringen av fullmektigene bør foregå.

– For en fersk advokatfullmektig er det ikke alltid så lett å vite hva som er god skikk i retten, og hva som er ikke er det. Og det er veldig ulikt hvor mye prinsipalene legger i oppgaven med å veilede dem, sier Hrasky.

Hun har tidligere holdt foredrag om temaet i et arrangement om fremtidens advokatutdanning i regi av Advokatforeningen.

– Vi er ofte i grenseland mellom rettens veiledningsplikt og prinsipalens veiledningsansvar. Det er mange advokatfullmektiger som trenger en prinsipal å snakke med, som ikke har det, og derfor heller spør oss dommere. Det blir feil, sa Hrasky den gangen.

Tingrettsdommeren sier at hun fremdeles står inne for kommentaren.

PLIKTIG MINIMUMSOPPLÆRING?

Hrasky viser til at andre som driver med omfattende opplæring av ansatte i motsetning til advokater, gjerne har HR- eller ledelsesutdanning.

– Mange advokater er opptatt av å få fakturerert timene sine, og prioriterer kanskje ikke å sette av nok tid til prinsipalrollen. Særlig for fullmektiger i mindre firmaer kan det være krevende å vite om den man starter hos er en som vil engasjere seg i prinsipaljobben eller om han er opptatt med sitt.

– Kanskje burde det vært noen minimumsrettigheter som sikret at advokatfullmektigen ble fulgt opp, foreslår Hrasky.

Ifølge tingrettsdommeren bør det vurderes om det i fremtiden skal stilles krav til at man som fullmektig må følge prinsipalens sak, og at prinsipalen legger ned et visst antall timer på denne oppgaven i måneden.

– Det ville sikret en likhet i opplæringen, og vært en forsikring for opplevelsen av det å være fullmektig.

VARIERENDE OPPFØLGING

Hun understreker at hun ser mange flinke advokatfullmektiger som legger ned en stor jobb.

– Mange av dem jobber nok mer enn mange erfarne advokater med sakene. Men det er store variasjoner. Noen fullmektiger får en formidabel oppfølging med en prinsipal som nærmest holder dem i hånden hele veien, mens andre er overlatt helt til seg selv.

Tidvis får hun spørsmål fra advokatfullmektiger om hun som dommer kan gi en tilbakemelding på hvordan de opplevdes i retten.

– Men jeg har fremdeles aldri fått én eneste henvendelse fra en prinsipal om dette. Jeg synes det er rart – hvordan skal de vite hvordan saken gikk når de ikke en gang var i retten? Resultatet av saken sier jo ikke nødvendigvis noe om hvordan advokatfullmektigen gjorde jobben, sier Hrasky. •

”
For en fersk
advokatfull-
mektig er det
ikke alltid så
lett å vite hva
som er god
skikk i retten.

Utfordres til å skaffe klienter fra start

I Thommessen er fullmektigene mer involvert på forretningssiden enn tidligere, og bidrar til å innhente oppdrag.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD FOTO: ROBERT EIK

Heidi Jorkjend og Elen Ingrid Cornelia Botten er henholdsvis partner og advokatfullmektig ved Thommessens avdeling for konkurranserett i Oslo. Jorkjend er en av Bottens prinsipaler.

Hun opplever at dagens fullmektiger er mer involvert i forretningsutvikling enn det hun selv var for åtte-ti år siden.

— Å innhente oppdrag er selvsagt partnerners oppgave. Ingen fullmektiger skal føle på det som et selvstendig ansvar. Likevel er dette noe alle ansatte kan ta del i.

Jorkjend legger til at dette er en stor del av jobben som partner, og noe man kan finne ut av om man liker allerede som fullmektig.

— Og det er ikke nødvendigvis en mystisk kode som må knekkes, slik jeg kanskje trodde. Å gjøre

en god jobb, og å følge opp i ettertid er det viktigste. For mange klienter kan det være fint å ha et kontaktpunkt i firmaet på samme alder og punkt i karrieren, sier Jorkjend.

Fullmektig Botten hanket nylig selv inn et oppdrag til firmaet i etterkant av et annet oppdrag.

— Det var selvfølgelig veldig gøy, sier Botten.

ALLE EKSPONERES

— Som prinsipal er jeg opptatt av at vi skal jobbe sammen på sakene. Jeg som partner skal ikke nødvendigvis ha all klientkontakten, og bare gi Elen

— Man må ikke være partner for å ta en telefonsamtale, sier advokatfullmektig Elen Ingrid Cornelia Botten, som tar aktiv del i Thommessens forretningsutvikling. Her med partner og prinsipal Heidi Jorkjend, t.v.

små-bestillinger som en underleverandør. Alle i teamet skal ha eierskap til saken som en helhet. Graden av ansvar og klienteksponering tilpasses vanskelighetsgraden i hver sak, sier Jorkjend.

Hun tror dette bidrar til å gjøre fullmektigene bedre rustet til advokathverdagen som venter.

— Hvis man bare får skrive interne notater får man jo egentlig ingen opplæring i hva det innebærer å være advokat.

BER OM FEEDBACK

Alle partnerne er registrerte prinsipaler for fullmektigene og bidrar i opplæringen. Samtidig har hver fullmektig hver sin dedikerte partner-fadder de skal forholde seg til, i tillegg til en fullmektig-fadder som er en annen fullmektig med litt lenger fartstid.

— Vi har inndeling i arbeidsgrupper etter hvilket område man jobber med. Men vi jobber også på tvers, for eksempel på saker med transaksjonsavdelingen, sier Jorkjend.

Advokatfullmektig Botten setter pris på å bli inkludert i helheten, og få løpende tilbakemeldinger på arbeidet hun gjør fra flere prinsipaler.

— Jeg vil gjerne ha helt konkrete tilbakemeldinger på hva jeg kunne gjort bedre i de konkrete oppgavene, og hvordan jeg kan utvikle meg på lengre sikt, sier Botten.

E-POSTER TAR TID

Advokatene mener også det kan ha en stor verdi å rådføre seg med en fast advokat eller en senioradvokat i avdelingen man jobber.

— I et stort firma som vårt er en av fordelene at vi ofte er flere personer på sakene, sier Jorkjend.

Hun ble partner i selskapet i januar i år, og har foruten et opphold i kommuneadvokaten gått hele veien i Thommessen siden hun startet der høsten 2011.

— Hva vet du nå som du gjerne skulle visst da du startet som fersk fullmektig?

— At alle andre også brukte lang tid på å skrive selv de enkleste e-poster. Man vil gjerne gi gass fra starten, og være med på alt som er gøy, men det er samtidig viktig i et yrke som vårt å utnytte de naturlige pausene man har. Jeg prøver å huske å fortelle de som starter her at om du får litt lite oppgaver de første par ukene, så er det helt naturlig. Å komme inn i sakene kan ta litt tid. Og det er også viktig å huske at alle gjør feil. I et stort firma som vårt har vi et godt sikkerhetsnett til å fange opp dette. •

LÆRLINGEN
& MESTEREN

”

I et stort firma som vårt er en av fordelene at vi ofte er flere personer på sakene.

»

– Studiekolleger kan bli klienter, og for advokater som kommer oppover er det lurt å være bevisst på dette, uten å overdrive, sier Wiersholm-partner Atle Gabrielsen (t.h.). Her med advokatfullmektig Kristin Tandy og fast advokat Jørgen Barkvoll.

Slik skapes wiersholmere

For å lære advokatrollen kurses nyansatte i alt fra forhandlingsteknikk til finans, kommunikasjon og coaching før første rettssak. De unge verdsetter at de ikke detaljstyres på alt.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Kristin Tandy og Jørgen Barkvoll er henholdsvis fullmektig og fast advokat i Wiersholms bank og finans-avdeling. Begge har partner Atle Gabrielsen som sin hoved-prinsipal.

– Når man hører ordet «prinsipal», går tankene gjerne til den gamle advokaten som hadde én fullmektig som fulgte prinsipalen gjennom hele karrieren, til de ble kontorfeller. Vi er ganske langt fra dette nå, i hvert fall i de største advokatfirmaene, sier Gabrielsen.

– Før var det nok mye mer vanlig at fullmektigen bare satte i gang, og selv fant ut hvordan opp-

gavene skulle løses - uten å forstyrre prinsipalen. I dag er vi en bevisst kunnskapsbedrift med flinke og uredde unge medarbeidere som har lyst til å lære. Og alt som har med personal og HR å gjøre, er mye mer velutviklet nå enn for tjue år siden.

– VÆR NYSGJERRIG

Som prinsipal har han hovedansvaret for fire ansatte. Men også Wiersholms HR-avdeling og andre senioradvokater deltar i opplæringen, og bidrar til å hjelpe advokatfullmektigene på vei.

Som advokat innen bank og finans går han ikke i retten. Oppfølgingen av fullmektigene på dette punktet gjøres derfor av firmaets prosedyreadvokater.

– For meg som prinsipal er det en trygghet å kunne lene meg på kolleger med spisskompetanse på prosedyre, sier Gabrielsen.

Han mener det aller viktigste advokatfullmektiger kan bidra med inn i teamene, er en oppriktig nysgjerrighet.

– Alle som starter hos oss, er kjempeflinke og sitter på ferskere juridisk kunnskap enn meg. For

dem handler det om å lære mer om hvordan advokatvirksomheten fungerer. Jeg forventer en interesse – og et ønske om å lære enda mer.

– STILL SPØRSMÅL

– For oss som jobber innen bank og finans, handler jobben i stor grad om hva som er praksis i markedet, og om å lese og tolke komplekse engelskspråklige avtaler, gjerne på et par hundre sider. Man kan ikke vite alt fra dag én. Fullmektigene begynner gjerne med en periode der de må forholde seg til litt enklere oppgaver. For å lykkes handler det om å ta små steg til å begynne med, for så - sakte, men sikkert – å forstå dokumentene.

Jørgen Barkvoll begynte som fast advokat i Wiersholm tidligere i år etter å ha startet karrieren i Selmer. Han setter pris på å få mye ansvar i sin advokatrolle.

– Det er viktig at man ikke føler at man er til bry, og at det er mulig å stille spørsmål, fra de helt enkle til mer kompliserte, og at partnerne faktisk setter av tid til å svare på disse. Dette fagfeltet er praksisdrevet, og det er mye nytt som skal læres, sier han.

VIL SETTE AVTRYKK

Han vektlegger viktigheten av å sette sitt preg på sakene, og ikke bli detaljstyrt på alt.

– Da lærer jeg også mest. Når jeg opplever at det er mitt produkt jeg leverer til klienten, opplever jeg også mestring, sier Barkvoll.

Til tross for at heller ikke han kommer til å gå mye i retten i fremtiden, ville han ikke vært prosedyrerfaringen foruten.

– Jeg tok spesialisering innen finansering, og det har lenge vært ganske klart at det var det jeg ville jobbe med. Likevel var det en interessant og utviklende utfordring å prosedere saker i retten, sier Barkvoll.

Også advokatfullmektig og kollega Kristin Tandy peker på at ordningen med obligatoriske rettsaker gir stor breddekunnskap.

– Og man lærer ulike ting av de forskjellige partnerne. Jeg hadde et trainee-opphold under studiene, og også det ga verdifull kompetanse og bidro til å forberede meg på arbeidslivet. Selv om studiet jeg gikk på i Tromsø har obligatorisk praksis, hadde det vært en fordel om studiene var noe mer rettet inn mot jobben som advokat. Særlig kunne jeg ønsket meg flere fag på engelsk, sier Tandy.

ENDRET OPPLÆRINGEN

Koronapandemien har gjort at coachingen av de ansatte må skje på en litt annen måte, forklarer partner Gabrielsen.

– Helt i starten ble det stille, og da er det tynge å følge opp ansatte hjemmefra. Men når vi har mye å gjøre, som vi heldigvis raskt fikk – er det mye som går litt av seg selv. Fra mitt ståsted har det fungert overraskende greit, selv om man selvfølgelig savner den uformelle praten som kan tas på impuls innimellom alt annet. Vi følger nå opp de ansatte på en litt annen måte enn før, med mer

jevnlig digitale møter der vi forsøker å kartlegge den enkeltes kapasitet.

Han utelukker ikke at flere erfaringer fra opplæringen på hjemmekontor vil bli videreført i en normalsituasjon. Partnerrollen er ganske annerledes i dag enn det den var for flere å siden. Det stiller helt andre krav til ledelse, salg og markedsføring, påpeker partneren.

– Det handler om å være nysgjerrig og interessert i klientene, hyggelig med omgivelsene og å følge opp relasjonene sine. Men den aller viktigste markedsføringen skjer ved at man gjør en god jobb for klientene, sier Gabrielsen. •

”

Alle som starter hos oss, er kjempeflinke og sitter på ferskere juridisk kunnskap enn meg. For dem handler det om å lære mer om hvordan advokatvirksomheten fungerer.

Dette er opplæringsløpet i Wiersholm

- Alle nyansatte tar del i en generell og en spesifikk opplæring som en del av Wiersholmskolen.
- Den generelle delen legger til rette for at man blir kjent med systemer og rutiner, og har størst hovedvekt tidlig i ansettelsesperioden, med repetisjoner gjennom året. I tillegg er det etablert en intern, digital ressursbank med tips og råd for de ulike systemene.
- Den spesifikke opplæringen omhandler advokatrollen og utvikling av rollen over tid.
- Ansatte og partnere er aktive i faggrupper. Hver faggruppe jobber sammen for å utvikle fagkompetansen.
- Det tilbys årlige kurs for å gi kompetanse til advokatrollen, for eksempel om prosjektledelse, finans, kommunikasjon, forhandlingsteknikk, coaching før første rettssak og presentasjonsteknikk.
- Egne kurs ved opprykk.
- Årlig fagdag eller faguke for å videreutvikle alle ansatte.
- De fleste aktivitetene koordineres sentralt fra HR, mens utvikling av fagkompetanse koordineres på faggruppenivå.

Kilde: Wiersholm

LÆRLINGEN
& MESTEREN

Advokatforeningen har utarbeidet en omfattende veiledning (44 sider) for prinsipal og fullmektig som er tilgjengelig for medlemmer på foreningens nettsider.

Den gir anbefalinger om ansettelsesvilkår, arbeidsavtalen (forslag til arbeidsavtale finnes som vedlegg), lønn, arbeidstid, autorisasjon, fullmektigperioden, prinsipalansvaret og den praktiske gjennomføringen, fullmektigens plikter, vilkårene for advokatbevilling, søknad om advokatbevilling, og informasjon om Advokatforeningen.

Prinsipalansvaret

Plikt til å sørge for at fullmektigen får forsvarlig veiledning i sitt arbeid. Dette gjelder alle sider ved arbeidet – både av faglig og praktisk karakter.

Som en generell regel anbefaler Advokatforeningen at prinsipalen er til stede og veileder fullmektigen under første klientmøte, første fengslingsbesøk, første hovedforhandling og liknende.

Det anbefales også at fullmektigen er med prinsipalen i retten før fullmektigen skal ha sin første hovedforhandling.

RGA om prinsipalansvaret (pkt. 5.7)

- Mellom advokat og fullmektig skal det være et reelt ansettelsesforhold.
- Fullmektigen skal arbeide på prinsipalens kontor.
- Det skal foreligge et skriftlig kontraktsforhold hvor fullmektigen blant annet sikres en fast rimelig avlønning.
- Prinsipalen må føre tilsyn med fullmektigens virksomhet, og sørge for at han får en forsvarlig veiledning i sitt arbeid.

634.526 kroner

Snittlønnen for advokatfullmektiger var 634.526 kroner i 2020, ifølge Advokatforeningens lønnsundersøkelse.

Begynnerlønnen for en statsansatt jurist er ansett som veiledende minimumslønn for en advokatfullmektig. Pr. oktober 2020 tilsvarte dette en årslønn på 430.500 kroner.

«Fastlønnen vil imidlertid ofte ligge over dette nivået», skriver Advokatforeningen.

Arbeidsavtalen bør konkretisere hva som er fastlønn, om det gis tillegg i form av provisjon eller bonus, og om lønnen inkluderer kompensasjon for fast overtid, anbefaler foreningen.

RGA om opplæring (pkt. 5.6)

For å opprettholde og styrke advokatstandens faglige og etiske standard plikter en advokat å sørge for at hans ansatte medhjelpere får nødvendig opplæring og utviklingsmuligheter.

Den ferske advokatfullmektigen

I den innledende fasen bør prinsipalen sørge for at fullmektigen får:

- Kjennskap til rammevilkårene for advokatvirksomhet.
- Innføring i generelle regler som regulerer advokatvirksomhet, blant annet domstoloven, advokatforskriften og regler for god advokatskikk.
- Innføring i regler som gjelder salærfastsettelsen, blant annet prisopplysningsforskriften, merverdiavgiftsloven, salærforskriften og stykkprisforskriften.
- Innføring i hvitvaskingsregelverket.
- Innføring i personopplysningsloven.
- Kjennskap til advokatfirmaets etiske plattform og interne retningslinjer for etikk.
- Opplæring i kildesøk.
- Opplæring i bruk av relevante datasystemer.
- Opplæring og innføring i firmaets administrative rutiner, herunder oppdragsbekreftelse og prisinformasjon.
- Opplæring og innføring i firmaets faktureringsrutiner og håndtering av klientmidler.
- Gjennomført det obligatoriske advokatkurset.

Advokatfullmektigen i arbeid

I opplæringsfasen bør prinsipalen sørge for at fullmektigen får:

- Løpende faglig og etisk oppfølging og veiledning i forbindelse med klientrådgivning.
- Delta på klientmøter som er representative for den advokatvirksomhet som drives.
- Praktisk kjennskap til prosessrisiko.
- Praktisk kjennskap til forhandlingssituasjoner og prosedyre.
- Tilstrekkelig bistand til å utforme prosesskriv.
- Praktisk kjennskap til rettsmekling og mekling.
- Tilstrekkelig bistand under forberedelse og gjennomføring av hovedforhandling.
- Mulighet til å utføre prosedyreoppdrag med sikte på å oppfylle prosedyrekravet.
- Oppfyller kravet til obligatorisk etterutdanning.

Fullmektig-ansvaret

Pliktet å sette seg inn i og følge lover og regler som gjelder for advokatvirksomhet, slik som etiske retningslinjer og interne retningslinjer.

Særlig den første tiden er det viktig at fullmektigen holder prinsipalen orientert om løpende saker og arbeidet som utføres. Det vil også gjøre det mulig for prinsipalen å gi best mulig oppfølging og veiledning.

Ikke «særlig uavhengig stilling»

Stillingsbetegnelsen gir unntak fra arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven. For å kvalifisere til dette, må stillingen være overordnet og ansvarsfull.

«En advokatfullmektig vil som regel ikke oppfylle kriteriene for særlig uavhengig stilling», ifølge Advokatforeningen.

KILDE: Veiledning for prinsipal og fullmektig, Advokatforeningen

– Advokatfullmektigene må selv ha et bevisst forhold til at de er i en opplæringsstilling. Vi vil råde dem til å ta eierskap over egen fullmektigtid, og til å ta ansvar for egen læring, sier Kasper Grøtvedt Nilsen og Fride Wirak.

– Å ha en fullmektig handler om mer enn å ha en person som kan møte i arresten søndag morgen

Unge forsvarere drømmer om egne tidsplaner, utviklingssamtaler, evaluering og tettere oppfølging. – Å jobbe målrettet med opplæring har jeg ikke hørt at noen i strafferettsbransjen gjør, sier Fride Wirak.

TEKST: THEA N. DAHL

Fride Wirak og Kasper Grøtvedt Nilsen, henholdsvis leder og medlem i utvalget for yngre forsvarere, er samstemte om at advokatfullmektiger som jobber med strafferett må forvente å bli kastet raskt ut i praksis. Det er en uunngåelig del av «gamet», slik de ser det.

– Samtidig mener jeg at veiledning underveis med prinsipal viktig, og at man kanskje har et utvalg av saker som man forbereder i fellesskap, før

man diskuterer resultatet og prosessen etter man har vært i retten, sier Nilsen.

Han fikk nylig bevilling, og er advokat i Furuholmen Dietrichson.

– Det er en kjempebratt læringskurve. Det er en jobb med mye ansvar, og i en strafferettslig hverdag er det lite som kan planlegges og mye man må ta på sparket. Det er dette som gjør jobben spennende, men stressnivået er utvilsomt høyt. Kombinasjonen er krevende, og prinsipalens rolle blir viktig for å geleide fullmektigen gjennom den, legger Matrix-advokat Fride Wirak til.

MANGLER RAMMEVERK

De ferske advokatene setter pris på at det finnes en advokatfullmektigordning med et fastsatt tidsløp, hvor man har en ansvarlig advokat som veileder. Jevnt over mener de at ordningen fungerer greit, men:

– Jeg savner et tydeligere fokus i bransjen på at

”

Jeg savner et tydeligere fokus i bransjen på at dette faktisk er en opplæringsstilling.

dette faktisk er en opplæringsstilling. Ved å ansette en fullmektig tar man på seg et ansvar for å gi tilstrekkelig veiledning, og for at man disponerer tiden på en hensiktsmessig måte. Å ha en fullmektig handler om mer enn å ha en person som kan møte i arresten søndag morgen, sier Wirak.

– Ideelt sett burde man hatt en opplæringsplan med jevnlig utviklingssamtaler underveis hvor man hadde ulike fokusområder. Det å jobbe med målrettet opplæring på denne måten har jeg ikke hørt at noen i strafferettsbransjen gjør.

Ifølge Yngre forsvarere, som er et fast utvalg underlagt Forsvarergruppen i Advokatforeningen, bør det være tradisjon for at prinsipal overvårer en hovedforhandling for å se fullmektigen i aksjon.

– Jeg kjenner knapt til noen som har gjort det. I tillegg savnes det mer evaluering i ettertid. Fullmektiger oppfordres til å be om tilbakemelding fra dommeren etter endt sak. Det burde en prinsipal også gjøre – ta en telefon til dommeren for å sjekke hvordan det gikk i retten, og om det er noe dommeren mener fullmektigen bør jobbe videre med. Det er rart at dette ikke er mer utbredt, mener Wirak.

– FOR TILFELDIG

Ifølge YF-lederen blir det i for stor grad opp til tilfældighetene hvilken kunnskap fullmektigen sitter igjen med etter endt fullmektigtid.

– Å være fullmektig er et krav for å bli advokat, ikke bare for å få et internt opprykk i firmaet. Fullmektigordningen er en kvalitetssikring for at man skal komme ut på den andre siden med gitt kunnskap, sier hun.

Kasper Grøtvedt Nilsen er enig.

– Det er viktig at man sitter igjen med noenlunde samme læringsutbytte. For å få oppnå dette kreves et felles fokus på tvers av firmaene. Selv om det å være forsvarer på mange måter er et ensomt yrke, er målrettet kvalitetssikring og fortløpende sparring med erfarne forsvarere i fullmektigperioden svært viktig for å oppnå best mulig rettsikkerhet for dem vi bistår, mener han.

– Vår tilstedeværelse blir tillagt stor vekt av myndighetene, uavhengig av om det er en uerfaren fullmektig eller erfaren advokat som møter, og eventuelle feil kan få enorme konsekvenser for den det gjelder. Derfor må prinsipalen være tilgjengelig og årvåken når fullmektigen er sendt ut på oppdrag, særlig i begynnelsen av fullmektigperioden, fortsetter han.

LÆRLINGEN
& MESTEREN

10 tips TIL PRINSIPALEN

1. Husk at man som nyutdannet ofte lurer på helt praktiske og banale ting.
2. Overvær en hovedforhandling for å se hvordan advokatfullmektigen er i aksjon.
3. Ta en telefon til dommeren: Hvordan gikk saken, og hva bør fullmektigen jobbe videre med?
4. Debriefing er særlig viktig. Både rent strategisk, men også om psykiske påkjenninger og utfordrende etiske vurderinger.
5. Selv om man kan lære mye av å ha mange prinsipaler, burde det ideelt sett være én person med selve prinsipalansvaret, og heller flere advokater å spille på i firmaet.
6. Legg til rette for utviklingssamtaler underveis.
7. Sett gjerne opp en plan for hvordan fullmektigtiden kan disponeres på en hensiktsmessig måte.
8. Planlegg noen saker i fellesskap med fullmektigen.
9. Ikke glem evalueringen i etterkant!
10. Få oversikt over hva prinsipalansvaret innebærer gjennom Advokatforeningens veiledning for prinsipal og advokatfullmektig.

– Samtidig forutsetter god kvalitetssikring naturligvis også at man som fullmektig er flink til å ta kontakt når det dukker opp vanskelige problemstillinger. I en travel hverdag må man sørge for å få svar på de spørsmålene man har, mener Nilsen.

PÅ EGET ANSVAR

– Er prinsipalene gode til å oppfylle veiledningsplikten?

– Min erfaring er at de er tilgjengelige, men at det fordrer eget initiativ, svarer Wirak.

– For å få selvtilitt og stole på egne råd og beslutninger når det haster, må man også få mulighet til å gjøre nettopp det. Men det er veldig viktig at man hvert fall kan konferere med prinsipal underveis. Det gir den ekstra tryggheten man trenger i begynnelsen, mener Nilsen.

Ansaret går begge veier, konkluderer advokatene.

– En rekke ting er det opp til fullmektigen å adressere, samtidig som at jeg mener det er enkelte grunnleggende ting prinsipalen burde ta ansvar for uten at det kommer fra fullmektigen først. Spesielt rent praktiske ting, som forsvarerrollen i politiavhør, hvordan man bør bygge opp en prosedyre og så videre, sier Wirak og legger til:

– Snart håper vi å kunne være prinsipaler selv. Da skal vi finne frem disse rådene. •

LÆRLINGEN
& MESTEREN

Christine Taaje,
Anton Forrsten og
Maria Mæhlumshagen.

Bør stille strengere krav til prinsipalene

Tidspress og stor arbeidsmengde kan havne i veien for prinsipalers oppfølging av fullmektiger, mener Yngre advokater.

TEKST: THEA N. DAHL

Prinsipaler må være særlig klar over pliktene som ligger i et prinsipalforhold. Selv om fullmektiger også må ha oversikt over hva de har krav på av opplæring og veiledning, er dette et ansvar som bør tilfalle prinsipalen, sier EY-fullmektig Christine Taaje.

Hun er leder for Yngre advokater i Advokatforeningen.

Prinsipalens bevissthet om opplæringsansvaret er det som er aller viktigst å ha på plass for å sikre godt utbytte av advokatfullmektigordningen, mener hun.

YA-styremedlem og observatør i hovedstyret, Nordia-partner Anton Forrsten, er enig.

— Og så må de lese Advokatforeningens veiledning for prinsipaler og fullmektiger, legger han til.

FOR MYE FRIHET

Taaje, Forrsten og deres utvalgskollega Maria Mæhlumshagen, som til daglig jobber i advokatfirmaet Lærum, Lier, Stende & Berven, er samstemte om at ordningen er et nødvendig gode for å kompensere for nyutdannede juristers manglende erfaring med praktisk advokatarbeid fra studiene.

— Den grunnleggende tanken bak ordningen er veldig god. Så kan det sikkert diskuteres hvorvidt det fungerer like godt i praksis overalt, men min erfaring er at den fungerer bra og de jeg har snakket med har vært fornøyde, sier Mæhlumshagen.

De tre trekker frem tidspress og stor arbeidsmengde som mulige antagonister mot tett veiledning og oppfølging av fullmektigen.

— Noen prinsipaler gir sannsynligvis for mye frihet. Det er selvsagt også en god ting, men samtidig er mange fullmektiger ferske, og det burde kanskje stilles strengere krav til prinsipalens oppfølging, hva en fullmektig skal og ikke skal arbeide med, samt hvor mye ansvar en fullmektig faktisk skal ha, sier Forrsten.

— I Sverige må alle foreldre som skal øvelseskjøre med barna sine ta et kort kurs hos en kjøreskole for å få vite hva som er det viktigste å lære seg på veien mot eget førerkort. Noe tilsvarende kunne det kanskje vært for prinsipaler her også.

FLERE Å SPILLE PÅ

Forrsten, som selv var fullmektig i et lite firma kun bestående av ham selv og én advokat, tror det er en fordel at fullmektiger har flere erfarne kolleger å spille på og å lære av. Samtidig mener han, til anerkjennende nikk fra de øvrige, at hver fullmektig likevel bør ha en egen prinsipal med hovedansvar for opplæringen.

— At man kun lærer én måte å arbeide på, kan være noe av det negative ved å være fullmektig i et lite firma. Har man flere å spille på, får man mer «input», samtidig som at en hovedprinsipal kan bidra til å bedre rammene for veiledningen, fordi man kanskje får et mer fortrolig forhold og dermed lavere terskel for å spørre. I tillegg vil det aldri være noen tvil om hvem som faktisk sitter med ansvaret.

Det er viktig å se ordningen i et litt større perspektiv enn kun opplæring i de praktiske oppgavene, slik som oppbygningen av et prosedyreskriv, mener Taaje.

— Veiledningen handler også om hvordan man forholder seg til klienter, hvordan man snakker med de ulike aktørene, taktikk, prosjektøkonomi og disponering av tid for å legge opp til en arbeidsmåte som er bærekraftig både for en selv og bedriften. Det å sette rammer og grenser. Det har hvert fall vært viktig for meg. •

Må tørre å spørre

— Advokatfullmektigene må få vite at de er flinke nok, slik at de føler seg trygge. Samtidig må de utfordres til å våge å gjøre det som er skummelt.

TEKST: NINA SCHMIDT

Jeg råder fullmektigene til å være nysgjerrig på klientene, og til å forstå virksomhetene de skal rådggi. Det er forskjell på en møbelfabrikk og et fiskeoppdrettsselskap. Du må kunne supplere jussen med kommersiell forståelse.

Det sier Ingvild Vartdal, grunnlegger av Advisio i Ålesund, et forretningsjuridisk firma med syv advokater og tre advokatfullmektiger. Firmaet er byens største lokale forretningsjuridiske advokatfirma.

Selv var hun på slutten av nittitallet fullmektig i KPMG Law i Oslo, og hadde den kjente forretningsadvokaten John Killengreen (1946 — 2009) som hovedprinsipal.

Hun har i hele sin karriere fremhevet hans rolle i å forme henne som advokat, forteller hun.

— Tryggheten og velkomsten han ga meg til advokatyrket var helt avgjørende for at jeg ble i yrket. Han var veldig tydelig på hva forutsetningene var, og sa ærlig fra om at det kom til å bli mye hardt arbeid, men sa samtidig at alle som arbeidet der, ble ansett for å være godt kvalifiserte og flinke nok. Dette måtte vi ha med oss i hverdagen. Vi var valgt av en grunn! Dette fikk meg til å senke skuldrene, og utover det å levere godt arbeid, følte jeg at jeg slapp å vise meg frem hele tiden.

SENDT TIL BRATISLAVA

Hun fikk raskt ansvar som fullmektig.

— Under intervjuet hadde Killengreen spurt meg om hva jeg tenkte om å skulle jobbe halvparten av tiden på engelsk. Det skremte livet av meg, og det sa jeg fra om. Etter at jeg hadde jobbet der i halvannen uke, kom han inn på kontoret og sa at han hadde en plan om hvordan jeg skulle bli trygg på engelsken.

Vartdal ble sendt til Bratislava i seks uker for å observere et kurs KPMG holdt der for nyansatte fra Øst-Europa som skulle lære å jobbe som forretningsrådgivere.

— Jeg ble kastet rett ut i det, og da jeg kom hjem, fikk jeg hovedansvar for et omfattende internasjonalt anbudspro-

Å være fullmektig i et sterkt, faglig miljø er helt avgjørende for karrieren videre, mener advokat Ingvild Vartdal i Ålesund. Selv er hun styreleder og styremedlem i flere bedrifter på Sunnmøre.

sjekt, og fikk da et stort nettverk, både internt og internasjonalt i KPMG, og måtte jobbe selvstendig på engelsk.

For å gjøre en lang historie kort: Vartdal, som opprinnelig er fra Vartdal i Møre og Romsdal, flyttet til Ålesund i 1999 og etablerte et lokalkontor av KPMG Law i byen, begynte så i Schjødt, og startet deretter opp sitt eget firma Advisio i 2012.

MÅ TRO PÅ SEG SELV

Å skape trygghet og samtidig utfordre er verdier hun har forsøkt å overføre til sin egen prinsipal-rolle.

— Som prinsipal fokuserer jeg på advokatrollen, og å gjøre fullmektigen trygg på at han eller hun kan rådggi på en måte som tilfredsstiller kunden. Rådene som gis, må være tilstrekkelig underbygget, så klienten forstår nyansene. Og fullmektigens personlighet må brukes til å kommunisere det juridiske, så han eller hun utvikler seg fra å være jurist til å bli advokat.

Rådene skal absorberes av ikke-jurister, og selv om en juridisk problemstilling kan ligne på en annen, så må fullmektigen lære å sette den inn i klientens kontekst, forklarer hun.

Fullmektigene må våge å stille spørsmål og veiledningen må ufarliggjøres, mener hun.

— Å gi dem troen på seg selv er vik-

tig. Som jeg har lært selv, så sier jeg til våre folk at alle dere som er her, er veldig gode, og vi ønsker å ha dere med videre. Så slipper de å gå å lure på det faglige.

Vartdal fikk selv kommersiell forståelse inn med morsmelka. Hun er vokst opp i hjørnesteinsbedriften Vartdal Plast, som ble startet av hennes bestefar og overtatt av hennes far, og som nå drives av hennes to brødre, og der hun selv er styreleder.

Den familieeide bedriften har nå flere hel- og deleide fabrikker rundt om i Norge, og nærmere to hundre ansatte.

— Jeg vokste opp med veldig stor respekt for forretningsdrift og forståelse for nyansene som er i hverdagen hos klientene. Dette ønsker jeg å formidle til fullmektigene. •

”
Den grunnleggende tanken bak ordningen er veldig god.

Fullmektig løy om hvem hun var

En advokat ba sin fullmektig om å ta kontakt med motparten (klager) for å finne ut hva som var status i en sak der det var kjent gjennom media at motparten vurderte politianmeldelse mot advokatens klient.

Overfor klager opplyste fullmektigen hverken om at hun ringte på vegne av advokaten eller på vegne av en klient. Ifølge klager skal hun derimot ha presentert seg som en jusstudent med interesse for saken, og senere insistert på at hun kontaktet vedkommende som privatperson da hun ble konfrontert med at hun var fullmektig i et bestemt firma. Klager mente den innklagede advokaten sviktet i veiledningen av fullmektigen.

Advokaten selv var enig, og erkjente at henvendelsen til klager ikke ble gjort på riktig måte. Ifølge han var hensikten at fullmektigen ikke skulle rope navnet på klienten, men derimot presentere både seg selv og firmaet hun jobbet for. Av disiplinærutvalget ble advokaten meddelt kritikk for brudd på RGA punkt 5.7 om prinsipalansvaret.

Kilde: Lovdata/ADA-2017-181

Fikk advarsel for fullmektigens uttalelser

En advokat ble i 2018 ilagt advarsel for brudd på RGA punkt 5.7 som følge at uttalelser advokatens tidligere fullmektig hadde kommet med i stevning og prosesskrift.

Også fullmektigen ble ilagt advarsel for brudd på RGA punkt 1.3 om advokatens opptreden og punkt 4.7 om saker hvor advokaten selv kan bli ført som vitne.

Totalt gjaldt klagen fire uttalelser, deriblant: «Jeg stiller meg svært kritisk til kommuneadvokaten, her ved [...], i det man legger fram skriv i saken som aldri tidligere er sendt ut til motparten, samtidig som man prøver å levne et inntrykk av at dette tidligere er sendt ut.

Mindre årvåkne parter kan lide rettstap pga. slik triksing. Dette viser også dessverre at kommunen administrativt ikke har til hensikt å behandle saken seriøst. Jeg kommer dessverre heller ikke bort ifra at dette er en form for forsøk på dokumentforfalskning/bevisforfalskning.»

Ifølge klager var dette både uriktige opplysninger, samt «alvorlige beskyldninger om alvorlige straffbare forhold, som det ikke er noen dekning for». Advokaten på sin side hevdet fullmektigens uttalelser «klart» ble formidlet som synspunkter på vegne av klienten, som han har krav på ikke å bli identifisert med.

Disiplinærnemnden konkluderte med at «(...) prinsipalen ikke i tilstrekkelig grad har ført tilsyn med fullmektigens virksomhet, jf. at prosesskrift har blitt sendt ut uten hans gjennomgang i strid med hans instruks. Ei heller har han sørget for at fullmektigen har fått en forsvarlig veiledning i sitt arbeid.»

Kilde: Lovdata/ADA-2018-D76

Overlot disiplinærklage til fullmektig

I en konfliktfylt barnelovssak skal en fullmektig ha beskyldt sin motparts advokat for å være uredelig, for å underslå viktig informasjon, for å opptre truende, og i tillegg være en venn av motparten.

I Disiplinærutvalgets beslutning heter det at «klager anser det som svært uheldig og spesielt at en advokatfullmektig, med prinsipals godkjenning, går til angrep på en erfaren advokat.»

Prinsipalen ble ilagt en advarsel for brudd på RGA punkt 5.7 om prinsipalansvaret, ikke bare fordi han etter utvalgets mening ikke har overholdt veiledningsplikten, men også fordi han overlot til fullmektigen å skrive tilsvaret til disiplinærklagen, og ikke ga et eget tilsvare. For sistnevnte fikk han en bot på fem tusen kroner. Fullmektigen ble i samme sak felt for seks brudd på RGA, og meddelt kritikk.

KILDE: Lovdata/ADA-2016-116

Felt for dårlig kvalitet i fullmektigens arbeid

En advokat ved fullmektig ble i 2008 blant annet felt for ikke å ha oppfylt veiledningsplikten som prinsipal i en sak om erstatning i forbindelse med yrkesskade. Spørsmålet dreide seg om det var i strid med RGA å ta ut stevning og forfølge oppsaken for domstolen når kravet tilsynelatende var foreldet.

Klager mente blant annet at søksmålet ikke skulle vært tatt ut, og at advokatfullmektigens arbeid i saken var «av så slett kvalitet at det medfører brudd på de etiske retningslinjene, og at advokaten har forsømt sitt ansvar som prinsipal». Klager skal heller ikke ha blitt informert om avgjørelsen i saken før en måned etter at dommen forelå.

Advokaten var enig i at saksforberedelsen var for dårlig, men hevdet fullmektigen rådet klienten til å droppe søksmål med mindre saken ble bedre dokumentert. Klager ønsket likevel å gå til sak, og ettersendte aldri den etterspurte dokumentasjonen. At det tok en måned før klager ble kjent med dommen, skyldtes en feil internt på kontoret hvor avgjørelsen hadde havnet på fullmektigens bord til tross for at han var på ferie.

Innklaget fullmektig ble felt for brudd på RGA punkt 3.1.4 om manglende forsvarlig veiledning om foreldesspørsmålet, og mottok kritikk. Prinsipalen ble samtidig felt og ilagt kritikk for mangelfull veiledning av fullmektigen.

Kilde: Lovdata/ADA-2008-D93

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Strafferett: Straffeloven § 27 om foretaksstraff kan ikke praktiseres i samsvar med ordlyden

Høyesteretts enstemmige dom 15. april 2021 - **HR-2021-797-A** - gjaldt spørsmålet om et aksjeselskap kunne ilegges foretaksstraff for å ha gjort bruk av en utlendings arbeidskraft når utlendingen ikke hadde oppholds- og arbeidstillatelse i Norge, jf. straffeloven § 28 jf. § 27 jf. utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a.

Høyesterett kom til at selskapet skulle ilegges foretaksstraff med en bot på 30.000 kroner for å ha overtrådt utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a ved å ha hatt en daglig leder som ikke hadde oppholds- og arbeidstillatelse i Norge. I saken hadde styrelederen handlet uaktsomt, men ikke grovt uaktsomt.

NB! Viktig er hva Høyesterett sier om forståelsen av straffeloven § 27 om fore-

taksstraff (avsnitt 20-24). Etter ordlyden i § 27 og forarbeidene til bestemmelsen, gjelder det et objektivt straffansvar for foretak, men det skal gjøres unntak for hendelige uhell og force majeure.

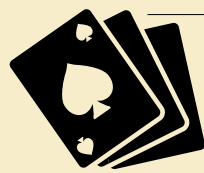
Det sentrale spørsmålet for Høyesterett var om dette objektive ansvaret er forenlig med straffebegrepet i EMK artikkel 6 nr. 2 og artikkel 7, slik det nå er fastlagt i EMDs storkammerdom 28. juni 2018 G.I.E.M. S.R.L. med flere mot Italia - **EMDN-2006-1828**.

Konsekvensen av EMDs dom er at § 27 ikke kan praktiseres i samsvar med ordlyden og forutsetningen i forarbeidene om objektivt ansvar. Etter dommen kreves det en «*mental link*» mellom handlingen og de faktiske omstendighetene som statuerer straffansvaret.

Dette vilkåret vil være oppfylt om foretaksstraff ilegges ved *ordinær uaktsomhet*. For å eliminere motstriden med EMK må følgelig foretaksstraff kunne ilegges ved ordinær uaktsomhet. Det er ikke nødvendig å kreve grov uaktsomhet. Skyldkravet etter utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a er grovt uaktsomt.

Det at skyldkravet blir forskjellig ved illeggelse av foretaksstraff og illeggelse av personlig ansvar kan ikke være avgjørende, jf. at forarbeidene klart viser at lovgiver tok sikte på et objektivt straffansvar.

Dommere: Magnus Matningsdal, Aage Thor Falkanger, Knut H. Kallerud, Arne Ringnes og Cecilie Østensen Berglund.

Strafferett: Inndragning av utbytte ved drift av ulovlig pokerklubb

Høyesteretts enstemmige dom 15. februar 2021 - **HR-2021-301-A** - avklarer hvilken betydning utgifter har ved vurdering av lempning etter straffeloven § 67 første ledd fjerde punktum. Dersom inndragningsansvar skal reduseres eller falle bort på grunn av utgifter som lovbyteren har pådratt seg for å gjennomføre den straffbare handlingen, må det skje gjennom lempningsregelen i § 67 første ledd fjerde punktum. Utgangspunktet er følgelig at bruttoverdien skal inndras.

Når det gjelder hvordan lempningsregelen skal forstås, drøfter Høyesterett dette i

avsnitt 20-27 med følgende konklusjon avsnitt 28:

«Jeg [Falkanger] oppsummerer med at lempningsregelen er en snever unntaksregel. I den skjønnsmessige vurderingen av om inndragningsansvaret vil være klart urimelig, må det legges vekt på om den straffbare handlingen er i kjerneområdet for inndragningsordningen. Lemping bør da i utgangspunktet bare skje der utbyttet er forbrukt og domfelte har dårlig økonomi. Utgifter knyttet til den kriminelle aktiviteten kan trekkes inn i vurderingen der disse

gjelder erverv av formuesgoder med lovlig omsetningsverdi. Også i slike tilfeller må det imidlertid foretas en konkret vurdering.»

Domfelte hadde hatt en omsetning på åtte millioner kroner ved drift av en ulovlig pokerklubb. Etter en konkret vurdering ble inndragningskravet satt til to millioner kroner. Det ble blant annet lagt vekt på utgiften til husleie (avsnitt 29-40).

Dommere: Bergljot Webster, Aage Thor Falkanger, Per Erik Bergsjø, Arne Ringnes og Cecilie Østensen Berglund.

Endringslover

(Ikke midl. lover på grunn av Covid-19)

16. APRIL 2021

Klima- og miljødepartementet

LOV-2021-04-16-21 om endringer i motorferdselloven (båter med elmotor på små vann mv.). Kommunene har adgang til å åpne for bruk av motorfartøy med elektrisk motor med inngangseffekt opptil 800 watt på innsjøer mindre enn to kvadratkilometer (§ 5 nytt siste ledd). Ved vurderingen skal kommunen legge vekt på hensynet til vannet som levested for viltarter og fugler, og særskilt vekt på hensynet til hekkeområder. Kommunene kan ikke åpne for motorferdsel som innebærer vesentlig skade på fugleliv. **Fra 19. juni 2021** oppheves den tidligere § 5 tredje ledd, se **LOV-2015-06-19-67**.

Arbeids- og sosialdepartementet

LOV-2021-04-16-19 om endringer i folketrygdloven. Ny ordning, med virkning fra 29. januar 2021, som gir delvis kompensasjon til arbeidstagere som ikke kan møte på jobb i Norge på grunn av innreiserestriksjoner. Ytelsen vil bli utbetalt som sykepenger, men med en kompensasjonsgrad på 70 prosent. For å sikre en rask igangsetting av ordningen og lette den administrative gjennomføringen, vil arbeidsgiver forskuttede ytelsen til arbeidstageren og kreve refusjon fra Arbeids- og velferdsetaten. **30. APRIL 2021**

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-04-23-23 om endringer i utlendingsloven. Strafferammen er hevet fra seks måneder til to års fengsel for ulovlig opphold som finner sted etter at en utlending har blitt utvist på grunn av ilagt fengselsstraff eller særreaksjon. Straffeskjerpelsen gjelder for utlendinger som er utvist som følge av ilagt fengselsstraff, ikke for utlendinger som er utvist på grunn av brudd på utlendingsloven eller på grunn av bøtstraff. Formålet med endringene er å heve straffene til et nivå som skal ha større preventiv effekt og føre til at flere etterlever utvisningsvedtaket. **1. MAI 2021**

Finansdepartementet

LOV-2020-11-20-128 – revisorloven – § 16-3 nr. 10, endringene i verdipapirhandelloven. Resten av revisorloven trådte i kraft 1. januar 2021.

Ny lov

16. APRIL 2021

Utenriksdepartementet

Sanksjonsloven - LOV-2021-04-16-18 om gjennomføring av internasjonale sanksjoner. Loven har erstattet to fullmaktslover fra 1968 og 2001, som har vært brukt til å gjennomføre folkerettslig bindende FN-sanksjoner i norsk rett, og EUs restriktive tiltak som Norge slutter opp om.

Regjeringen kan, sammen med andre stater, innføre sanksjoner mot individer og enheter som opptrer i strid med grunnleggende internasjonale normer. Norge har allerede politisk sluttet opp om EUs sanksjonsregimer mot personer eller enheter som anses ansvarlig for eller involvert i grove menneskerettsovergrep, alvorlige cyberoperasjoner og spredning og bruk av kjemiske våpen.

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-04-16-20 om endringer i sivilbeskyttelsesloven (innhenting og behandling av opplysninger, gjennomføring av tjeneste, sanksjoner mv.). Endringene har som formål å klargjøre rettigheter og plikter i Siviltforsvaret, og gjennom nytt kapittel V A gi nødvendig tilgang til data om naturskader for relevante offentlige organer. **15. MAI 2021**

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-04-30-28 om endringer i konkursloven og panteloven mv. (registrering av konkursåpning og legalpant for boomkostninger). Konkursloven § 79 er endret. Konkursregisteret skal sørge for at melding om at det er åpnet konkurs i skyldnerens bo, tinglyses eller registreres i diverse registre, samt sende melding om konkursåpningen til finansforetak der skyldneren kan ha innskudd eller lignende. Disse oppgavene hadde før bostyreren eller retten. Panteloven § 6-4 er endret ved at regelen om lovbestemt pant for boomkostninger i tredjepersoners eiendeler, er opphevet. **1. JUNI 2021**

Finansdepartementet

LOV-2020-12-21-167 om endringer i lov om obligatorisk tjenestetpensjon. **LOV-2020-12-21-163** om endringer i folketrygdloven.

Arbeids- og sosialdepartementet

LOV-2020-12-18-138 om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover, *delt ikrafttredelse*.

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-04-30-27 om endringer i skadeserstatningsloven § 3-9 nytt andre ledd. Hjemmel til å kunne fastsette i forskrift en generell *kapitaliseringsrente* ved utmåling av personskadeerstatning. Dersom særlige hensyn tilsier det i en konkret sak, kan retten bruke en annen rente ved utmålingen av engangserstatningen. Det kan fastsettes en egen kapitaliseringsrente for de tilfellene der erstatningen fullt ut eller delvis skal plasseres som bankinnskudd som følge av vergemålslovens regler om forvaltning av finansielle eiendeler som eies av personer med verge.

Regjeringen har tidligere ikke hatt lovhjemmel til å gjennomføre disse sanksjonene fullt ut i norsk rett. Loven § 2 presiserer at fullmakten er begrenset til gjennomføring av sanksjoner vedtatt i mellomstatlige organisasjoner, eller som for øvrig har bred internasjonal oppslutning.

Loven styrker rettssikkerheten til fysiske og juridiske personer som er gjenstand for norsk gjennomføring av internasjonale sanksjoner (såkalte listeførte). Listeførte som går til søksmål mot staten for å få prøvd gyldigheten av listeføringen, kan få oppnevnt en særskilt advokat. Det geografiske virkeområdet for sanksjonslovgivningen er utvidet til å omfatte Svalbard og Jan Mayen.

Forvaltningsrett: Klagerett på vedtak om forhåndsavgjørelse om dekning av advokatutgifter i pasientskadesaker for Pasientskadenemnda

Pasientskadeloven § 15 regulerer adgangen til å klage på enkeltvedtak fattet etter pasientskadeloven. Det følger av § 14 andre punktum at avgjørelser om advokatbistand etter § 11 anses som enkeltvedtak. Dette omfatter også forhåndsavgjørelser om dekning av advokatutgifter. Etter sin ordlyd omfatter § 15 første ledd alle enkeltvedtak nevnt i § 14 andre punktum, herunder forhåndsavgjørelser om dekning av advokatutgifter.

Klageinstansen er på den annen side angitt å være Pasientskadenemnda. Spørsmålet om det også foreligger klagerett for enkeltvedtak som fattes av Helseklage eller Pasientskadenemnda som *førsteinstans*, var temaet i Sivilombudsmannens uttalelse **SOM-2020-3687** (publisert 13.04.2021).

Ombudsmannen kom til at en nærliggende forståelse at § 15

samlet sett er ment å gi klageadgang for alle enkeltvedtak etter pasientskadeloven, det vil si at slike enkeltvedtak generelt skal kunne påklages. Etter å ha vurdert forarbeidene og hensynet til uavhengighet, kom ombudsmannen til følgende konklusjon:

«Ombudsmannen har kommet til at det ikke er grunnlag for å begrense klageadgangen på vedtak om forhåndsavgjørelser om dekning av advokatutgifter fattet av Pasientskadenemnda i første instans. [...] Departementet bes [...] på nytt vurdere om det generelt er adgang til å unnlate å behandle klager på vedtak om forhåndsgodkjenning der Pasientskadenemnda er første instans. Videre ber ombudsmannen departementet vurdere om det allerede nå er behov for å regulere dette nærmere i lov eller forskrift.»

Miljørett: Vedtak om felling av ulv gyldige

Høyesterett avsa 26. mars 2021 enstemmig dom - **HR-2021-662-A** – som gjaldt gyldigheten av tre vedtak om lisensfelling av 31 ulver, streifvedtaket og revirvedtakene. Det var blant annet spørsmål om felling kunne besluttes for å «avverge skade på ... husdyr» og for å ivareta «andre offentlige interesser av vesentlig betydning», og om felling «truer bestandens overlevelse», jf. naturmangfoldloven § 18.

Høyesterett kom til at vedtakene var gyldige. De hadde hjemmel i naturmangfoldloven og rovviltforskriften. Vedtakene stred ikke mot Bernkonvensjonen, Europarådets konvensjon 19. september 1979 om vern av ville europeiske planter og dyr, og deres naturlige leveområder.

For det første kom Høyesterett til at fellingene ikke truet ulvebestandens overlevelse.

For det andre oppfylte streifvedtaket formålet om å avverge skader på husdyr, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b.

For det tredje oppfylte revirvedtakene formålet om å ivareta andre offentlige interesser av vesentlig betydning, jf. § 18 første ledd bokstav c, jf. Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 tredje strekpunkt.

For det fjerde fant Høyesterett at det ikke forelå tilfredsstillende

alternativer til felling av ulvene. Det er verdt å merke seg at Høyesterett anerkjente de hensyn som ligger bak den differensierte forvaltningen av ulvebestanden. Terskelen for felling av ulv kan i realiteten settes lavere utenfor ulvesonen enn innenfor. Høyesterett la i den forbindelse vekt på uttalelser i Stortinget i 2017. Om dette uttalte førstvoterende (Falch) i avsnitt 106-107:

«Når loven ikke ble endret, må Stortingets uttalelser i utgangspunktet anses som etterarbeider, som vanligvis bare tillegges begrenset vekt ved lovtolkningen. Men det spesielle her er at Stortingets syn fremkommer i en lovsak, og da som begrunnelse for å la være å endre loven. Når dette er situasjonen, mener jeg at uttalelsene må gis større vekt enn etterarbeider vanligvis gis. Vekten bør da mer være på linje med den som legges på lovforarbeider. Det kan i situasjoner som dette ikke kreves at Stortinget vedtar loven på nytt.

Forutsetningen må imidlertid være at de uttalelsene Stortinget gir, ligger innenfor lovens ordlyd, og at Bernkonvensjonen ikke brytes hvis uttalelsene følges. (...)»

Dommere: Toril Marie Øie, Jens Edwin A. Skoghøy, Kristin Normann, Ingvald Falch og Espen Bergh.

Erstatningsrett: Forslag om endringer i voldsoffererstatningsloven

Regjeringen har i **Prop. 113 L (2020–2021)** om endringer i voldsoffererstatningsloven foreslått at den øvre grensen for voldsoffererstatning fortsatt skal være på 60 G (vel 6 millioner kroner), og kunne fravikes i særlige tilfeller.

NB! Men grensen skal gjelde pr. person pr. sak, i stedet for pr.

sak. Regjeringen vil gi endringen *tilbakevirkende kraft*, se forslaget til ny § 17 b. Den nye grensen skal få virkning for allerede avgjorte saker der søker ved dom er tilkjent høyere erstatning fra skadevolder, men voldsoffererstatningen har blitt avkortet. Departementet arbeider for øvrig med en helt ny lov om voldserstatning.

»

Barnerett: Samværsfradraget i barnebidraget ved samvæershindring fra bostedsforelderen

Det følger av barneloven § 66 første ledd at foreldrene skal bære utgiftene til forsørgelse og utdanning av barnet etter sin økonomiske evne. Hvis en av eller begge foreldrene ikke bor sammen med barnet, skal vedkommende betale barnebidrag, jf. § 67 første ledd første punktum.

Foreldrene kan etter § 70 første ledd avtale størrelsen på barnebidraget. Hvis de ikke blir enige, kan hver av dem kreve at Arbeids- og velferdsetaten («tilskotsfuten») fastsetter bidraget. I § 71 er det gitt regler om utmålingen av barnebidraget.

Det følger av § 71 første ledd tredje punktum at bidraget som hovedregel skal reduseres for muntlig eller skriftlig avtalt samvær eller offentlig fastsatt samvær. Dette da samvær medfører utgifter for den bidragspliktige (samværsforelderen), og som bidragsmottageren (bostedsforelderen) samtidig sparer.

FOR-2003-01-15-123 om fastsetting og endring av barnebidrag § 9 første ledd første punktum bestemmer på samme måte som barneloven § 71 første ledd tredje punktum at muntlig og skriftlig avtalt samvær og offentlig fastsatt samvær som hovedregel skal komme til fradraget i barnebidraget.

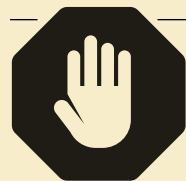
Men det følger av forskriften § 9 andre ledd at dersom bostedsforelderen hevder at avtalt eller fastsatt samvær «ikkje blir følgd opp, men (...) er lågare», og samtidig klart beviser «at avtalen eller avgjerda ikkje kan leggjast til grunn», skal det ikke gjøres fradrag for samværet etter § 9 første ledd. Spørsmålet om samvær reguleres da i stedet av § 9 tredje ledd.

Lovavdelingens uttalelse **JDLOV-2021-1388** gjelder samværsfradraget i barnebidraget ved samvæershindring fra den ene forelderen. Konkret var det

spørsmål om unntaket i forskriften § 9 andre ledd også omfatter tilfeller der det er bidragsmottageren (bostedsforelderen) som er årsaken til at avtalt eller fastsatt samvær ikke blir gjennomført.

Lovavdelingen kom til at det ikke er rettskildemessige holdepunkter for å tolke ordlyden i § 9 andre ledd innskrenkende. Bestemmelsen får derfor anvendelse der det er bidragsmottageren (bostedsforelderen) som er skyld i at samværet ikke gjennomføres i samsvar med det som er avtalt eller fastsatt.

Dette kan fremstå som urimelig, da bostedsforelderen kan sikre seg selv rett til å få utbetalt et høyere barnebidrag ved å hindre at samværsforelderen får gjennomført sine samvær. Men barneloven har andre regler som skal sikre at avtalt eller fastsatt samvær gjennomføres, for eksempel § 65 om tvangsbot.

Sivilprosess: En far som en idrettsforening har utestengt fra lokalene hvor barna trener, har ikke anledning til å reise sak for domstolen, jf. tvisteloven § 1-3

Høyesterett avsa 24. mars 2021 kjennelse i avdeling - **HR-2021-639-A** - som gjaldt krav om rettslig prøving av en idrettsforenings vedtak om å nekte en far å være til stede i lokaler hvor hans barn trener. Spørsmålet var om søksmålsvilkårene i tvistemålsloven § 1-3 var oppfylt, eller om saken skulle avvises fra domstolene.

Vilkårene i § 1-3 henger sammen, og det kan ofte være grunn til å foreta en mer samlet vurdering. Dette gjaldt også i saken her, hvor spørsmålet om det forelå et rettskrav, og behovet for å få kravet avgjort, i noen grad flyter over i hverandre. Når det gjaldt de rettslige utgangspunkter, er kjennelsen enstemmig (avsnitt 30-50).

Vilkårene for å reise sak, reguleres av tvisteloven § 1-3. Bestemmelsen er omtalt i plenumskjennelsen **HR-2021-417-P (Acer)**, særlig avsnitt 121 og 124.

Høyesterett så blant annet på rettspraksis når det gjelder adgangen til å anlegge sak mot vedtak truffet av foreninger: Rt-1979-468 (balalaikaorkester), Rt-1986-308 (motorbåtforening), Rt-1995-1111 (bordtennisklubb) og Rt-2004-1613/Rt-2005-372 (islamsk kultursenter). Førstvoterende (dommer Knut H. Kallerud) oppsummerte rettstilstanden slik (avsnitt 49-50):

«Det vil kunne avhenge av en rekke forhold om et søksmål fra en foresatt mot en idrettsforening hvor saksøkeren ikke selv er medlem, skal fremmes. Dette må bedømmes konkret ut fra forholdene i den enkelte sak. De momentene jeg har fremhevet

fra rettskildene, gir etter min oppfatning god veiledning også når det gjelder om et slikt saksanlegg skal godtas.

Er det klart at saksøkeren ikke fremmer et rettskrav som reguleres av rettsregler, skal saken uten videre avvises. Dersom det er tvil om det krav som fremmes må anses som et rettskrav, vil det ofte være naturlig å ta utgangspunkt i hvilket behov saksøkeren har for å få avgjort kravet ved søksmål. Momenter i denne vurderingen vil være hvor inngripende vedtaket er, og om det har stor velferdsmessig betydning for saksøkeren. Ved den samlede vurderingen bør det også legges vekt på om det ut fra hensynet til saksøkerens rettssikkerhet er rimelig og naturlig at tvisten skal kunne bringes inn for domstolene. Et moment her vil være om tvisten er av en slik karakter at den naturlig bør behandles av idrettens egne organer.»

I den konkrete vurderingen av om farens søksmål skulle fremmes, var det dissens 4-1 i Høyesterett. *Flertallet* (Knut H. Kallerud, Wenche Elizabeth Arntzen, Cecilie Østensen Berglund og Kine Steinsvik) mente at det ikke var naturlig og rimelig at denne tvisten ble tillatt bragt inn for domstolene. Den hørte dermed under foreningens selvstyre (avsnitt 51-63).

Mindretallet (Hilde Indreberg) hadde et annet syn på hvor inngripende vedtaket var, og hvilket behov det var for rettslig prøving. Hun viste blant annet til at faren i nærmere fire år var satt i en særstilling der han ikke kunne følge opp sine barn eller foreldreaktiviteter på en naturlig måte, slik som øvrige foreldre kan (avsnitt 72-78).

Arbeidsrett:

Arbeidsgivers reaksjon på arbeidstagers ytringer

Når det gjelder arbeidstageres rett til å ytre seg, vil avveiningen mellom retten til ytringsfrihet og arbeidstageres lojalitetsplikt ofte være avgjørende. Ytringsfriheten er nedfelt i Grunnloven § 100, i EMK artikkel 10 og i SP artikkel 19. Arbeidstagers lojalitetsplikt til arbeidsgiver er en begrensning i retten til ytringsfrihet. Den innebærer at ansatte har en plikt til å oppføre lojalt overfor den virksomheten de arbeider i. Lojalitetsplikten er ulovfestet.

Når lovligheten av en ansatts ytring skal vurderes, må hensynene bak lojalitetsplikten i det konkrete tilfellet veies mot hensynene bak ytringsfriheten, jf. Grunnloven § 100 andre og tredje ledd og EMK artikkel 10 nr. 2. Det må også tas hensyn til at ytringsfriheten er en grunnlovsfestet rettighet, mens lojalitetsplikten i arbeidsforhold er ulovfestet. Sivilombudsmannen har i flere saker behandlet arbeidstageres rett til å ytre seg, se for eksempel **SOM-2018-4777**, **SOM-2014-379** og sist **SOM-2021-123**:

En kommunalt ansatt, som også var styremedlem i en folkegruppe mot en utbygging i kommunen, ble intervjuet om utbyggingssaken i lokalavisen. Det ble også publisert et innlegg om saken på gruppens Facebook-side, der den ansatte figurerte.

I etterkant av ytringene ble hun innkalt til et møte med arbeidsgiver, hvor hun ble bedt om å vurdere formen på sitt fremtidige engasjement og oppfordret til å ha en mer tilbaketrukket rolle i gruppen. Ombudsmannen mente i likhet med kommunen at ytringene var innenfor det som er vernet av ytringsfriheten, og ikke var i strid med lojalitetsplikten for arbeidstagerne. Det avholdte møtet var imidlertid egnet til å kunne fremstå som en reaksjon fra arbeidsgiver. Ombudsmannen forutsatte derfor at saken ikke får betydning for den ansattes arbeidsforhold i kommunen.

Avhendingsloven: Boliger som tidligere har hatt skjeggkre, gir ikke rett til prisavslag

Høyesteretts enstemmige, prinsipielle dom 26. mars 2021 - **HR-2021-668-A** - gjaldt krav om prisavslag etter kjøp av en boligeiendom som hadde hatt skjeggkre. Spørsmålet var om kjøper kunne kreve prisavslag for henholdsvis midlertidige bruksulempes ved retting og for mulig verdireduksjon på grunn av risiko for at skjeggkrebstanden skulle ta seg opp igjen. Dommen er den første i Høyesterett om skjeggkre. To ting å merke seg:

(1) Boligen var solgt «som den er», jf. § 3-9, og den hadde hatt skjeggkre. Men gjennom et skadedyrfirma hadde selgerne rettet mangelen, og det måtte legges til grunn at boligen var blitt fri for skjeggkre. Det var derfor ikke grunnlag for prisavslag for «restlytet» da det ikke var godtgjort noe verdifall som følge av risikoen for at bestanden skulle ta seg opp igjen, jf. § 4-12 andre ledd (avsnitt 30-36).

Strafferett:

Straffutmåling ved brannstiftelse i boligblokk

Høyesterett kom i enstemmig dom 18. mars 2021 - **HR-2021-604-A** - til at det ikke var grunnlag for å gjøre hele eller deler av straffen betinget for en 28 år gammel mann som var domfelt for brannstiftelse om natten i en boligblokk med 64 boenheter, jf. straffeloven § 355. Brannstiftelsen kunne lett medført tap av menneskeliv.

Spørsmål var om det kunne idømmes betinget dom på vilkår om gjennomføring av narkotikaprogram med domstolskontroll. Sentralt i saken var **FOR-2017-10-20-1650 § 3** om hvem som kan idømmes denne reaksjonen. Det fremgår her at den som dømmes for overtredelse av straffeloven kapittel 25 og 26 – kapitlene om volds- og seksuallovbrudd – ikke skal «idømmes narkotikaprogram med domstolskontroll». Ved voldslovbrudd kan det likevel gjøres unntak «når forholdet er av mindre alvorlig karakter», jf. § 3 andre ledd andre punktum.

Selv om saken ikke dreide seg om et voldslovbrudd etter straffeloven kapittel 25, vernes de samme verdiene, og brannstiftelsens fare for menneskeliv og helse tilsier da at avgrensningen som er gjort for voldslovbrudd, må få betydning. Etter å ha sett på **HR-2019-1643-A** uttalte førstvoterende (Kine Steinsvik) i avsnitt 35:

«Dette innebærer at dersom det skal være aktuelt å anvende betinget dom på vilkår om gjennomføring av narkotikaprogram med domstolskontroll ved overtredelse av straffeloven § 355, må det foreligge helt ekstraordinære forhold på domfeltes side. Bruken av denne reaksjonsformen må – ut fra forholdene på domstidspunktet – også med høy grad av sannsynlighet være den som best ivaretar formålet med ordningen om å forebygge ny kriminalitet og fremme rehabilitering. Endelig må hensynet til den alminnelige rettsfølelse og straffens formål ikke med avgjørende tyngde tale imot.»

Straffen ble fengsel i tre år og seks måneder. Lagmannsretten hadde fastsatt straffen til fengsel i tre år og ni måneder, som i sin helhet var gjort betinget på vilkår om at domfelte gjennomfører narkotikaprogram med domstolskontroll.

Dommere: Bergljot Webster, Wilhelm Matheson, Arne Ringnes, Wenche Elizabeth Arntzen og Kine Steinsvik.

Arverett: Forsinkelsesrente ved innkreving av restskatt fra dødsbo

Sivilombudsmannen publiserte 22. mars 2021 uttalelse - **SOM-2020-4205** - som er av interesse når det gjelder skatteetatens mulighet til å kreve forsinkelsesrenter på krav om betaling av avdødes restskatt ved privat skifte.

Kort om saksforholdet: En kvinne overtok sommeren 2019 morens dødsbo til privat skifte. I september 2020 fikk klageren brev fra Oslo kemnerkontor med krav på betaling av avdødes restskatt for 2019. Kemnerkontoret krevde også at arvingen betalte forsinkelsesrente, ettersom restskatten hadde forfalt til betaling 20. august 2020.

Arvingen var uenig i at hun skulle betale forsinkelsesrente. Kemnerkontoret hadde ikke sendt henne kravet før restskatten forfalt. Skattebetalingsloven § 11-1 første

ledd bestemmer at det ved forsinket betaling av skattekrav i utgangspunktet skal beregnes forsinkelsesrente fra forfallstidspunktet og frem til betaling skjer, jf. § 11-6 første ledd. Paragraf § 11-1 andre ledd gjør unntak fra dette utgangspunktet gjennom en henvisning til forsinkelsesrenteloven § 2 andre ledd. Det skal derfor ikke betales forsinkelsesrente dersom forsinkelsen er fremkalt ved forhold på skatteopprekverens side.

Det var klart at kvinnen hadde påtatt seg ansvaret for å betale restskatten ved å overta sin mors dødsbo til privat skifte, og at kravet ikke ble betalt innen forfall 20. august 2020, jf. henholdsvis dagjeldende skifteloven § 78 og skattebetalingsloven § 10-21.

Arvingens forsinkede betaling av restskatten var forårsaket av at hun ikke kjente til kravet før det forfalt. Det var ikke grunn til å tvile på at hun ville ha betalt i tide dersom hun hadde hatt kjennskap til kravet.

Avgjørende for om Oslo kemnerkontor hadde rett til å kreve forsinkelsesrente, var følgelig om arvingens manglende kjennskap til restskatten var fremkalt ved forhold på kemnerkontorets side. Etter ombudsmannens syn var kemnerkontoret samlet sett nærmest til å bære ansvaret for at klageren ikke hadde kjennskap til restskatten med den følge at betalingen ble forsinket. Den forsinkede betalingen måtte anses å være fremkalt ved forhold på kemnerkontorets side. Klageren hadde derfor ikke plikt til å betale forsinkelsesrente.

Bilansvaret: Ansvar etter bilansvarsloven § 2 første ledd bokstav b) for parkert bil

Høyesterett avsa 19. april 2021 dom (dissens 4-1) - **HR-2021-822-A** - som gjaldt regress mellom forsikringsselskaper etter skade på to boliger som følge av brann oppstått i personbil. Brannen skyldtes en teknisk svikt ved bilen, som stod i en carport mellom boligene. Den ene boligen ble totalskadet, mens den andre fikk sotskader.

Det var enighet om at skadene i utgangspunktet falt inn under det objektive ansvaret i bilansvarsloven § 4 («gjer»). Spørsmålet var om unntaket fra det objektive ansvaret i § 2 første ledd bokstav b) kom til anvendelse. Det følger av denne bestemmelsen at bilansvaret gjelder ikke hvis skaden «er gjord medan vogna er forsvareg fråsegsett utanfor gate, veg eller annan stad der ålmenta kan ferdast».

Flertallet (Hilde Indreberg, Knut H. Kallerud, Espen Bergh og Erik Thyness) kom til at § 2 første ledd bokstav b) ikke kom til anvendelse, slik at skadene på boligene var dekket av trafikksforsikringen

(avsnitt 37-92). Flertallet la avgjørende vekt på EU-domstolens dom 20. juni 2019 - **C-100/18 Linea Directa**.

Mindretallet (Arne Ringnes) mente at vilkårene i § 2 første ledd bokstav b) var oppfylt. Skadene som følge av brannen i bilen var derfor ikke dekket av motorvognansvaret. I motsetning til flertallet mente han at Linea Directa-dommen ikke kunne gi grunnlag for en innskrenkende tolkning av lovens vilkår om at motorvognene må være «fråsegsett» (avsnitt 98-135).

Ringnes la blant annet vekt på at i Linea Directa-dommen var skadevolderen erstatningsansvarlig etter spanske rett, mens i saken her var skadevolderen ikke erstatningsansvarlig etter norsk rett.

Dommen er viktig og belyser hvilken betydning **EUs motorvognforsikringsdirektiv - 2009/103/EF** - har ved anvendelse av bilansvarsloven.

Barnevernrett: Barns rett til medvirkning – prosessuelle spørsmål

Ordlyden i barnevernloven § 6-3 første ledd er unntaksfri og formulert som en generell plikt til å informere barn som faller inn under bestemmelsen, og til å gi dem anledning til å uttale seg før det treffes avgjørelser som berører dem, jf. **HR-2019-2301-A**.

Barnets rett til medvirkning følger også av barnevernloven § 1-6. Bestemmelsene i barnevernloven må sees i lys av Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 12. Barn under syv år skal informeres og gis anledning til å uttale seg.

Men dette gjelder i utgangspunktet der som barnet er i stand til å «danne seg egne

synspunkter», jf. § 6-3 første ledd, og den lignende formuleringen i § 1-6.

Bestemmelsene gjelder alle typer saker som berører barnet, herunder også prosessuelle avgjørelser. Typen avgjørelse vil imidlertid være relevant i vurderingen av om vilkårene i barnevernloven § 6-3 er oppfylt, særlig hvis barnet er under syv år.

Ofta vil det være vanskelig å se at barnet vil være i stand til å danne seg egne synspunkter på rene prosessuelle spørsmål. Et godt eksempel her er **HR-2021-763-F**. Forberedende dommer i Høyesterett (Aage Thor Falkanger) kom til at et seks

år gammelt barn ikke skulle høres. Saken for Høyesterett gjaldt kun om en mormor skal gis rett til å fremme samværssak for fylkesnemnden etter barnevernloven § 4-19 fjerde ledd, som er et rent prosessuelt spørsmål. Men barnets syn må innhen-tes i forbindelse med en eventuell senere samværssak reist av mormor.

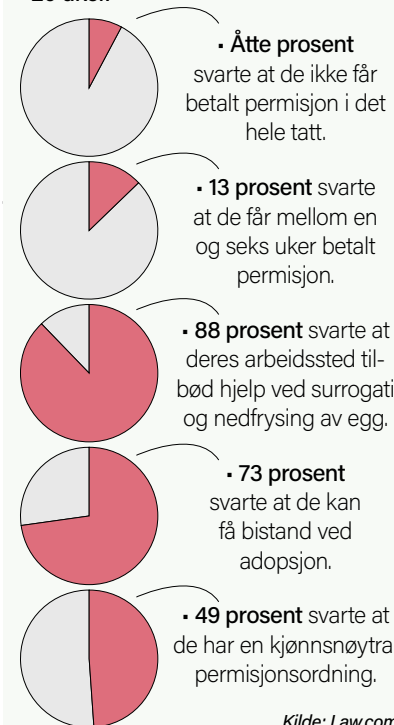
Regjeringen fremla for øvrig i statsråd 9. april 2021 forslag til ny barnevernslov - **Prop. 133 L (2020-2021)**. Loven skal bidra til bedre barnevernsfaglig arbeid, styrke barns og foreldres rettssikkerhet og bidra til økt vekt på forebygging og tidlig innsats.

USA: Hjelper ansatte med surrogati

Betalt foreldrepermisjon for ansatte i amerikanske advokatfirmaer har fått bedre fotfeste, viser studier gjort av rekrutteringsselskapet Major, Lindsey & Africa.

154 advokatfirmaer deltok i en undersøkelse om ordninger for betalt foreldrepermisjon i fjor høst. Funnene viser blant annet at:

- Majoriteten av respondentene praktiserer **minst 14 uker eller mer betalt permisjon**.
- For de fleste fedre varer den betalte permisjonen **mellom en og seks uker, mens mødre flest får mellom 14 og 20 uker**.

Flere kvinnelige partnere i London

Blant de femti største amerikanske advokatfirmaene med kontor i London, er det fremdeles tre som ikke har en eneste kvinnelig partner i den britiske storbyen. Likevel har andelen London-baserte kvinnelige partnere i disse firmaene i snitt økt fra 18,2 prosent i 2016 til 22,6 prosent, ifølge The Lawyer.

Kun to av de amerikanske firmaene har en kvinnelig partnerandel over 40 prosent i UK, nemlig Orrick og Ropes & Gray. Hos Dentons, det største amerikanske advokatkontoret i Storbritannia med 174 partnere i London alene, lå andelen kvinnelige partnere på 24,3 prosent i fjor.

SINGAPORE TOPPER I VOLDGIFT

enge har Paris med International Chamber of Commerce (ICC) vært den mest aktive voldgiftsbyen i verden.

Hvert år mellom 2016 og 2019 kunne ICC skilte med mer enn dobbelt så mange henvisninger som de fire rivaliserende setene i henholdsvis London, Washington, Hong Kong og Singapore. Det var riktig nok inntil Singapore International Arbitration Centre (SIAC) publiserte tallene for i fjor. I 2020 fikk SIAC nemlig 1080 henvisninger, mot ICCs 946. Det er en økning på 125,5 prosent, eller 601 saker, sammenliknet med året før.

Den totale tvistesummen for sakene som ble behandlet ved SIAC i fjor var 8,49 milliarder dollar. Parter fra 60 jurisdiksjoner benyttet instituttet, de fleste fra India, USA og Kina, deretter fulgte Sveits, Thailand, Indonesia, Hong Kong, Vietnam, Japan og Cayman Islands.

— Tallene er eksepsjonelle og vil motivere oss til å bli enda mer effektive for å oppnå vårt mål om å bli det ledende valget for brukere av voldgift fra hele verden, sier Davinder Singh, styreleder i SIAC, i en melding. Singh (bildet) er anerkjent som den beste prosedyreadvokaten i Singapore, og er også tidligere politiker.

Nr. 1 i verden på AI-regelverk

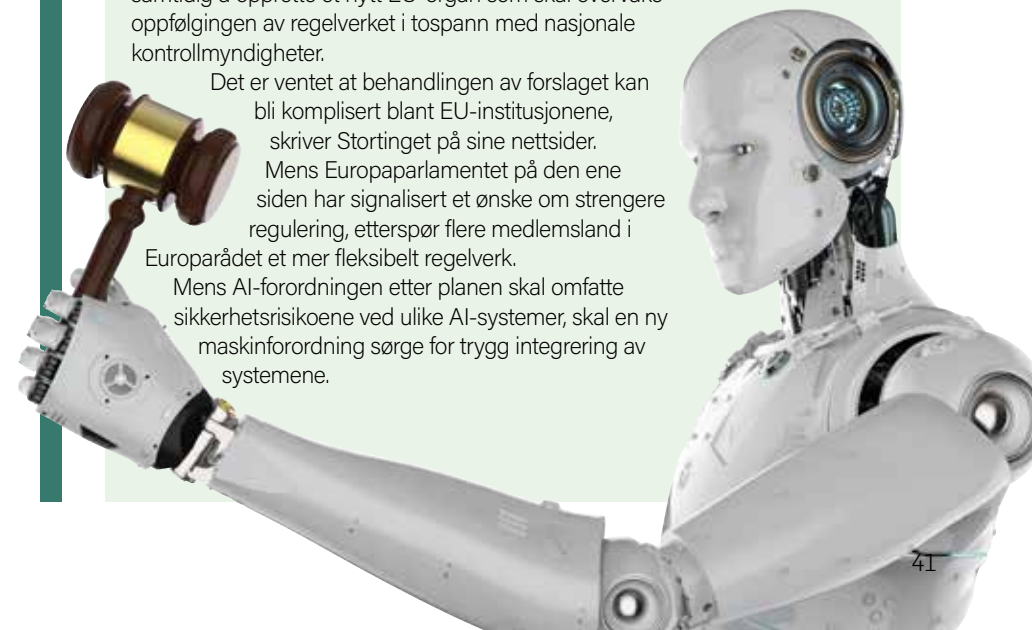
I slutten av april presenterte Europakommisjonen et rettslige rammeverk for teknologiregulering, kalt Artificial Intelligence Act. Ifølge kommisjonen selv er dette det første regelverket av sitt slag.

Tilnærmingen er risikobasert, og kommisjonen graderer ulike AI-systemer med enten «uakseptabel risiko», «høy risiko», «begrenset risiko» og «minimal risiko». Systemer gradert med «uakseptabel risiko» vil bli forbudt, mens systemer gradert med «minimal risiko» ikke vil være omfattet av de nye reglene.

På enkelte områder foreslår kommisjonen konkrete forbud, slik som ved bruk av såkalt biometrisk identifisering, eksempelvis ansiktsgjenkjenning. Den åpner likevel for at det kan gis unntak i spesielle tilfeller. Kommisjonen foreslår samtidig å opprette et nytt EU-organ som skal overvåke oppfølgingen av regelverket i tospann med nasjonale kontrollmyndigheter.

Det er ventet at behandlingen av forslaget kan bli komplisert blant EU-institusjonene, skriver Stortinget på sine nettsider. Mens Europaparlamentet på den ene siden har signalisert et ønske om strengere regulering, etterspør flere medlemsland i Europarådet et mer fleksibelt regelverk.

Mens AI-forordningen etter planen skal omfatte sikkerhetsrisikoene ved ulike AI-systemer, skal en ny maskinforordning sørge for trygg integrering av systemene.

Medlemmer fra hele landet, alltid faglig oppdatert

**TIDSBEGRENSET TILBUD
PRØV UT GRATIS NÅ – OG FÅ MED
OGSÅ ALLE DE TIDLIGERE KURSENE**

WWW.NYHETSPORTALEN.INFO

HVA

Nyhetsportalen gir deg nyere rettspraksis og annen ajourføring 2 ganger i året innen 12 fagområder – til sammen 48 etterutdanningstimer med kursbevis direkte strømmet til deg!

HVEM

Nyhetsportalen har medlemmer fra hele landet som arbeider med

- arbeidsrett
- sivilprosess
- forsikringsrett
- helserett
- konkursrett
- trygderett
- barnerett, familie-, arve- og skifterett
- fast eiendom og entrepriser
- strafferett
- selskapsrett
- sivilprosess
- asyl- og utlendingsrett

HVORDAN

Direkte strømmet til deg – superenkel oppkobling – topp bilde og lyd – still foreleser spørsmål og få svar

NÅR

Livestreamkursene varer 2 timer og er fordelt gjennom året

I retten, møter eller av andre grunner forhindret fra å følge kurset? Ikke noe problem: Du kan se opptaket i etterkant og få med både kurstimer og kursbevis!

FOR GODT TIL Å VÆRE SANT?

er et spørsmål vi får ofte

SVARET ER: **ALLE 48 KURSTIMENE FÅR DU TIL EN SAMLET PRIS AV KUN 1 X RETTSGEBYRET**
= KR 1199/ÅR (INGEN BINDING)

Forfatter: Tor Langbach
Forlag: Cappelen Damm Akademisk 2021
Antall sider: 344
Pris: 599 kroner

Om rettsmedisin og sakkyndighet. En innføring

«I min rolle som forsvarer opplevde jeg, i likhet med mange kolleger, at det å avhøre rettsmedisinsk sakkyndige var noe av det vanskeligste jeg gjorde. De fremsto som suverene på sine fagfelt, de hadde sin ugjenomtrengelige fagterminologi, og dommere og juryer godtok alt de sa som den ultimate sannheten», skriver Tor Langbach innledningsvis.

Det er fare for justismord dersom kommunikasjonen mellom sakkyndig og retten ikke fungerer optimalt, mener han.

Boken er delt i seks deler, der første del problematiserer fagkyndighet og sakkyndighet. Del 2 handler om rettsmedisin, og det gis en oversikt over fag som klinisk rettsmedisin, rettspsykiatri, rettspatologi, rettstoksikologi, rettsodontologi, rettsgenetikk og rettspsykologi.

I del 3 behandles justissektoren og juss, med vekt på strafferett, erstatningsrett, sakkyndige og taushetsplikt, samt habilitet og inhabilitet.

Del 4 er viet til kritikken mot sakkyndige, fallgruver, tvil og usikkerhet, og mandater, mens del 5 omhandler den sakkyndige erklæringen. I bokens siste del gir Langbach anbefalinger om veien videre.

«Den grunnleggende svikten i norsk rettsmedisin er mangelen på overordnet organisering. (...) Skil kvaliteten på norsk rettsmedisin heves, er ny organisering helt nødvendig. Ut over kommisjonens funksjon, er det sentrale ansvaret for rettsmedisin fragmentert, i den grad det i det hele tatt tas ansvar», skriver Langbach.

Forfattere: Anne Jorun Bolken Ballangrud og Margrethe Søbstad
Forlag: Universitetsforlaget 2021
Antall sider: 713
Pris: 1599 kroner

Likestillings- og diskrimineringsloven. Lovkommentar

Boken er skrevet av henholdsvis juridisk fagdirektør i Likestillings- og diskrimineringsombudet (Søbstad), og tidligere ansatt samme sted, nå seniorrådgiver i Kulturdepartementet (Ballangrud) og tar mål

av seg til å gi grundige kommentarer til alle bestemmelsene i loven. Boken er rettet mot advokater, jurister og dommere.

«Likestillings- og diskrimineringsloven ble vedtatt i 2017, og samlet fire diskrimineringslover i én felles lov. Den gradvise utviklingen av diskrimineringslovgivningen som nå endte opp i en samlet og harmonisert lov, har ført til at det finnes en rekke relevante rettskilder som det kan være vanskelig å finne frem til. At det norske diskrimineringsvernet ikke kan løsrives fra det EU-rettslige og internasjonale vernet mot diskriminering, gjør dessuten at rettskildet bildet kan fremstå som både uoversiktlig og fragmentert. Vi har skrevet den lovkommentaren vi selv har savnet», skriver forfatterne innledningsvis.

Forfatter: Veslemøy G. Faafeng, Fredrik Holth, Dag Høgvard og Per Kåre Sky
Forlag: Universitetsforlaget 2021
Antall sider: 324
Pris: 899 kroner

Matrikkeloven. Lovkommentar

Et kjennetegn ved matrikkeloven er dens sterke koblinger til annet regelverk. Et annet kjennetegn er at mange av bestemmelsene regulerer administrative og tekniske spørsmål, og et tredje at det foreligger lite rettspraksis til de ulike bestemmelsene, heter det i forordet. Forfatterens kommentarer knytter seg i hovedsak til lovens ordlyd, forarbeider og rundskriv fra departementet.

Forfatter: Jørgen Aall
Forlag: Fagbokforlaget, 2021
Antall sider: 356
Pris: 699 kroner

Rettsstat og menneskerettigheter 2. Statens plikt til effektiv og trygg straffefølgning

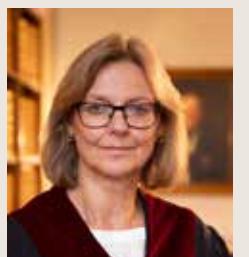
Forfatteren er professor i menneskerett ved UiB, og har tidligere gitt ut en tilsvarende bok i flere utgaver. Temaene – virkemidlene staten må ta i bruk for å verne den enkelte mot kriminalitet og grensene for slik virksomhet – er videreutviklet i denne boken. «Det er de overordnede menneskerettslige forpliktelser etter Grunnloven og EMK som er bokens hovedfokus, men fremstillingen viser også hvordan disse forpliktelsene er gjennomført i lov og praksis», skriver forlaget.

Seks høyesterettsdommere inhabile i NAV-saken

Vanligvis er det justitiarius som leder storkammer, men totalt seks dommere har erklært seg inhabile – inkludert Toril M. Øie. Det samme gjelder Per Erik Bergsjø, Wenche Arntzen, Arne Ringnes, Jens E. A. Skoghøy og Magnus Matningsdal. Kristin Normann har gyldig fravær.

Dermed er det Hilde Indreberg som skal lede NAV-behandlingen i storkammer. Med seg har hun Bergljot Webster, Wilhelm Matheson, Aage Thor Falkanger, Ragnhild Noer, Henrik Bull, Ingvald Falch, Espen Bergh, Cecilie Østensen Berglund, Borgar Høgetveit Berg og Kine Steinsvik. Dommerne Erik Thyness og Knut H. Kallerud er i reserve.

Saken dreier seg om en mann som har oppholdt seg i Italia mens han mottok arbeidsavklaringspenger.

Hilde Indreberg.
Foto: Høyesterett/Sturlason

Satser i Lofoten

Korona-pandemien har gitt økt bruk av digitale verktøy, større fleksibilitet og mindre behov for fysisk tilstedeværelse.

Nå åpner stadig flere storby-baserte advokater lokale filialer i distriktene, deriblant Mette Yvonne Larsen og Kluge-advokat Sondre Loftheim Valaker.

TEKST: THEA N. DAHL

– Vi har alt hatt flere saker i Svolvær, hvilket har resultert i mange døgn på Thon hotell. Det er derfor deilig med et sted hvor jeg kan slenge meg på sofaen og lage meg en brødskeiv eller et speilegg etter en lang dag. Litt mer lavterskel, sier Mette Yvonne Larsen, som er bosatt på Nesodden utenfor Oslo.

Vi er hele tiden på utkikk etter ulike måter å drive business på. Det finnes klienter over hele landet, men omtrent halvparten av advokatene er i Oslo. Samtidig er jeg oppvokst i Svolvær, så tanken er å tilbringe mer tid her oppe kombinert med jobb, forklarer Larsen til Advokatbladet på telefon fra Lofoten.

Der har hun og ektemannen, Johnny Borgan, kjøpt en leilighet til 7,7 millioner kroner, ifølge Akershus Amtstidende. Foreløpig utgjør denne base for oppholdet mens hun er på utkikk etter egne firmalokaler i byen. Å drive næring fra leiligheten er ikke tillatt.

– Vi har god tro på markedet, og har merket lite til svingninger i oppdragsmengden den senere tiden. Vi har allerede fått en del henvendelser, og jeg er akkurat nå i Svolvær for å møte nye klienter.

ÅPNER I AUGUST

– Vi er et fullfaglig advokatfirma på personkundeforholdet, og opplever å ha en del interessante saker i distriktene som vi ikke har i Oslo, fortsetter Larsen, som til daglig driver advokatvirksomheten Mette Y. Larsen & Co.

Fra før har firmaet en filial i Hammerfest.

– Hele firmaet er veldig positive til den nye satsingen. Til å begynne med kommer vi til å reise opp jevnlig med faste kontordager for å etablere en god dekning. Det er også snakk om å ansette noen fast, dersom behovet blir stort nok til at vi trenger noen her daglig. I første omgang er planen å starte forsiktig i august og ta det derfra.

UDEKKET RETTSHJELPSBEHOV

At stadig flere advokater og advokatfirmaer tør å satse på lokale filialer i distriktene, tror hun er en naturlig utvikling som følge av spesielt to forhold:

– Jeg lærte allerede under min tid i Jussbuss at rettshjelpsdekningen er mye lavere i distriktene enn den bør være. På den ene siden handler det derfor om det rettsøkende publikum, og om å gjennomføre det man har visst – at rettshjelpsbehovet er større enn dekningen, sier Larsen.

– Samtidig har koronapandemien gjort det enklere å jobbe fra overalt i hele verden. Den elektroniske kommunikasjonen er langt bedre, og man er stort sett bare et videomøte unna. Avstandene er dermed langt kortere enn før, uavhengig av hvor man befinner seg rent geografisk. Det tar dessuten bare tre og en halv time å komme seg fra Oslo lufthavn til kontoret i Svolvær. •

”
Til å begynne med kommer vi til å reise opp jevnlig med faste kontordager for å etablere en god dekning.

Det var Lofotposten som først omtalte nysatsingen.

– Nærheten til naturen og mindre logistikk og transport er en av de største fordelene med å jobbe i Lofoten kontra Bergen, sier Sondre Loftheim Valaker.

Kluge med enmanns-kontor i Svolvær

Sondre Loftheim Valaker er godt i gang som eneste Kluge-advokat i Nord-Norge. Nå håper han på flere kolleger.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Sondre Loftheim Valaker (30) er senioradvokat i Kluge. Inntil i fjor jobbet han ved firmaets Bergen-kontor i seks år.

— Jeg flyttet opp hit rett før koronaen brøt ut, så nå har jeg vært her i et drøyt år, sier Valaker.

Årsaken til at det ble nettopp Svolvær, var at kjæresten hans hadde fått jobb i Lofoten tingrett.

— Vi prøvde med et avstandsforhold en stund, men fant fort ut at vi helst ville bo sammen hele tiden. Så da spurte jeg sjefen min om det var mulig å få starte her oppe. Heldigvis var firmaet fleksible og sa ja. Det passet godt inn i Kluges strategi om å forsøke å ta markedsandeler i nord. For skal man forsøke å ha et kontor her, må det jo være lønnsomt.

Det at alle ble sendt på hjemmekontor har gjort noe med forståelsen for at dette kan fungere godt, tror han.

— Jeg vil tro at noen nok var skeptisk til om det var mulig å jobbe like effektivt herfra. På grunn av koronaen kom alle litt i samme båt ved å måtte sitte på hjemmekontor, og — heldigvis for meg — skjønte nok flere da at det går faktisk fint an å sitte borte fra hovedkontoret og samtidig være effektiv.

Jeg tror nok en del nå ser at ulempen ikke er så stor som det man trodde.

Firmaet har en klar ambisjon om å øke antall ansatte i Svolvær fremover, i tråd med økt oppdragsmengde.

— BEHOLDT RELASJONEN

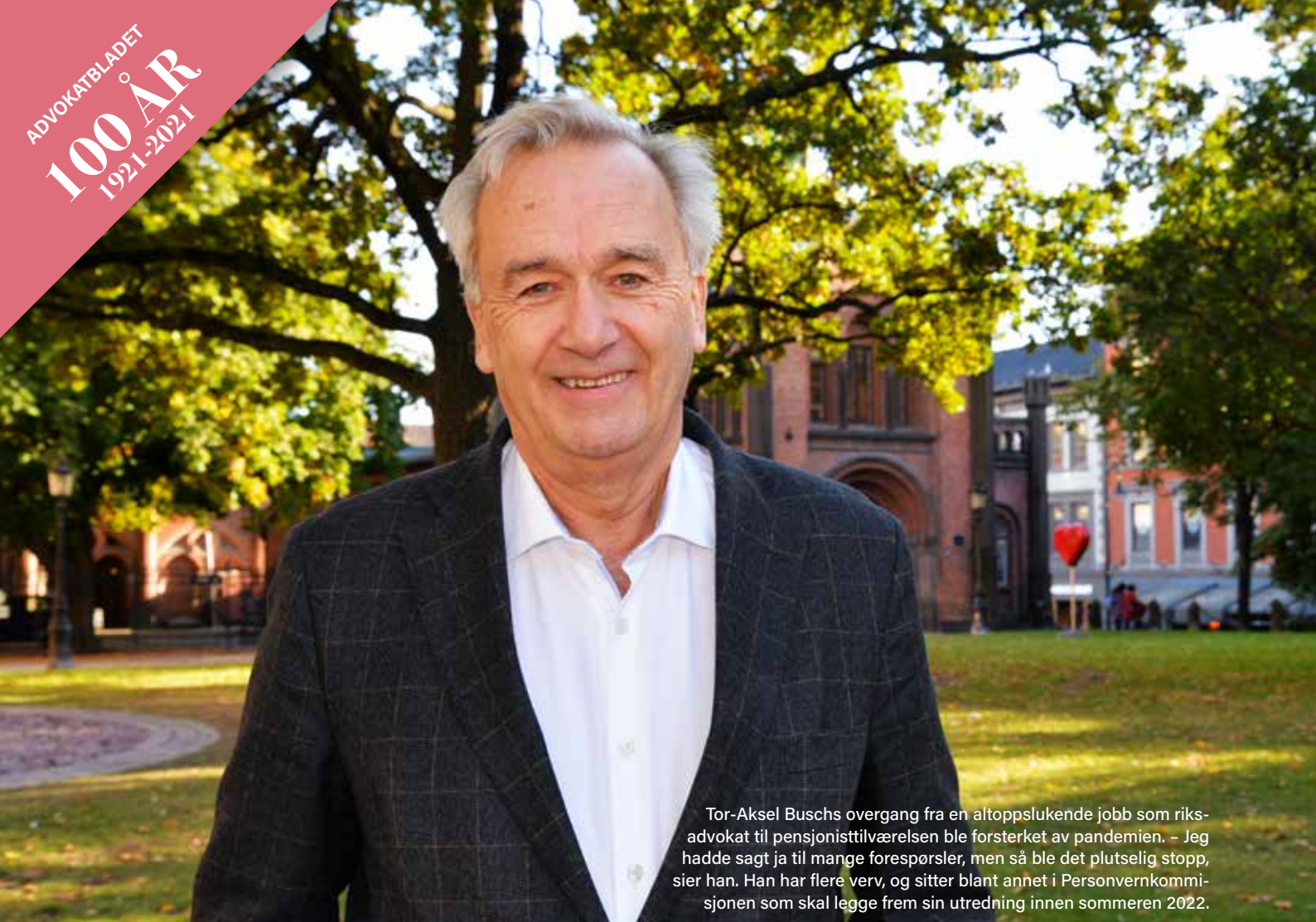
Foreløpig er de fleste klienter fra Sør-Norge og tiden i Bergen, men etter oppmerksomhet i lokalpressen har også flere lokale oppdrag begynt å tikke inn.

— Jeg opplever at det fint går an å beholde relasjonen til de i sør, samtidig som den fysiske tilstedeværelsen her i nord gir mulighet for nye klienter, sier Valaker.

Han er spesialisert innen selskapsrett, kontraktsrett og immaterialrett, og har næringsdrivende aktører innen blant annet bygg og anlegg, fiske, og teknologi.

— Den største forskjellen er nok definitivt at jeg her ikke sitter sammen med noen kolleger i samme firma, og jeg savner litt å være en del av et større advokatmiljø. Heldigvis har jeg kontor sammen med noen andre der jeg får min del av det sosiale ved kaffemaskinen og felles lunsjer. Samtidig opplever jeg det som en god erfaring å måtte til å skaffe klienter på egenhånd på et nytt sted. •

”
Jeg vil tro at noen nok var skeptisk til om det var mulig å jobbe like effektivt herfra.

Tor-Aksel Buschs overgang fra en altoppslukende jobb som riksadvokat til pensjonisttilværelsen ble forsterket av pandemien. – Jeg hadde sagt ja til mange forespørsler, men så ble det plutselig stopp, sier han. Han har flere verv, og sitter blant annet i Personvernkommissjonen som skal legge frem sin utredning innen sommeren 2022.

– Advokatene ledet an rettsutviklingen

Tidligere riksadvokat Tor-Aksel Busch så advokatstanden utvikle seg kraftig gjennom de 45 årene han jobbet tett på advokater. Han vil særlig rose forsvarere i økonomiske straffesaker for å ha spilt en viktig rolle i utviklingen av rettsstaten.

TEKST: NINA SCHMIDT

Hvorfor har advokater og aktoratet en mer respektfull relasjon og et bedre samarbeid i Høyesterett enn i de underliggende instansene, undrer Tor-Aksel Busch. Mer om det følger. Men først; da han gikk av i oktober 2019, satte

Busch punktum for en lang karriere i påtalemyndigheten, først som politifullmektig, senere statsadvokat, assisterende riksadvokat og Norges lengst regjerende riksadvokat.

Han har prosedert mot forsvarerlegender som Alf Nordhus (1919 – 1997) og Olav Hestenes (1930 – 1996) og har det han kaller et langt bekjentskap til norske advokater.

– Jeg har fulgt norske advokater tett etter at jeg aktorete min første straffesak i 1976, og har mange gode minner fra samarbeidet med advokatene. De er faglig flinke, og opptatt av å være rettstatens tjenere, det er det helt dominerende inntrykket, sier Busch til Advokatbladet.

ROSER FORRETNINGSADVOKATER

Norske advokater har i stor grad bidratt til å trekke frem det internasjonale perspektivet i strafferetten, mener han.

– Advokatene ledet an, her var påtalemyndigheten på ingen måte i førersetet. En del av utviklingen må tilskrives tradisjonelle forretningsadvokater med forsvareroppgaver i økonomiske straffesaker. Det vil sikkert være flere som er uenige med meg i disse betraktningene, og enkelte strafferettsadvokater har absolutt også hatt en rolle i dette, det er det ingen tvil om. Men jeg vil gi ros til forretningsadvokatene som bidro til å løfte det internasjonale perspektivet inn i norske straffesaker.

Dette skal rettsstaten som sådan være glad for, for dette er en viktig utvikling, mener Busch.

Samtidig er sakene bare blitt mer og mer omfattende, peker han på.

– Vidløftiggjøring av saker er et tema jeg prøvde å jobbe mye med i min tid som riksadvokat, men helt uten å lykkes. Jeg synes utviklingen på ingen måte bremser opp, men har fortsatt i dette sporet. Det har blant annet sammenheng med at rettskildet er blitt mer komplekst og internasjonalt.

HARDERE KONKURRANSE

Straffesaker tar generelt for lang tid, mener han.

– Jeg synes at vi alle har et ansvar for å bidra til at straffesakene skal gå raskere. Det er åpenbart at min gamle etat må feie for egen dør, men det er også lett å legge noe ansvar på advokatene. Vi holder generelt for lenge på med spørsmål som får helt minimal betydning i rettsakene.

Kriminalpolitikken og strafferetten har hatt en voldsom utvikling siden Busch hadde sin første sak på syttitallet. Kriminalpolitikken er blitt sterkt politisert, og antall lovendringer har økt voldsomt. Det var også langt færre advokater som jobbet med straffesaker.

– Da jeg begynte, var det en engere gruppe som jobbet med straffesaker, de hadde god indre opplæring og disiplin. Klientnapping og den slags fantes ikke, det hørte vi ikke om engang. Så er det blitt flere og flere som engasjerer seg i strafferetten. Konkurransen mellom advokater er blitt noe hardere.

For klientene er det et gode at de har flere advokater å velge mellom, understreker han.

– Men når konkurransen hardner til, kan enkelte bli fristet til å ta noen snarveier for å få de lukrative sakene og klientene. Vi har jo dessverre sett at advokatstanden har hatt noen utro tjenere, på samme måte som i politiet. Slik er det viktig å rydde godt opp i. Men dette skygger ikke for helhetsinntrykket, nemlig at advokater gjennomgående holder en meget høy standard.

Norske advokater har et godt rykte, mener han.

Tor-Aksel Busch (71)

- Riksadvokat fra 1997 til 2019.
- Assisterende riksadvokat fra 1987.
- Statsadvokat fra 1981 til 1987, var blant annet aktor i Treholt-saken.
- Har også vært politifullmektig, politiadjutant og dommerfullmektig.

– Noen beskyldes for å ta seg alt for godt betalt og tjene fryktelig mye penger, men dette gjelder i så fall en veldig liten gruppe. Kommer man litt ut av hovedstaden, så er det et helt annet bilde som tegnes, sier Busch.

Tor-Aksel Busch vitnet i Eirik Jensen-saken i Oslo tingrett. Her med John Christian Elden. Foto: Trond Solberg, VG / Scanpix

ANNEN TONE I HØYESTERETT

Noe han har undret seg over, er hvor forskjellig relasjonen mellom advokaten og aktoratet er i Høyesterett, sammenlignet med i de øvrige domstolene.

– Samarbeidet mellom advokaten og aktoratet er tettere for Høyesterett enn det er ved de andre domstolene. I den grad den diagnosen er riktig, har jeg undret meg over hvorfor det er slik. Det kan ha sammenheng med at Høyesterett ikke skal prøve skyldspørsmålet, men det kan også ha sammenheng med at aktor og forsvarer har større respekt for Høyesterett, og er mer opptatt av å gjøre et fordelaktig og godt inntrykk der, enn det de er i de andre domstolene.

Han tror at både tingrett og lagmannsrett ville ha tjent på et tettere samarbeid mellom partene, og viser til samarbeidet han selv hadde som aktor med Alf Nordhus.

– Det kunne vært egnet som veiledning også i dag. Han var opptatt av man skulle få sakene godt gjennom, og angrep der det var svakheter i påtalemyndighetens bevisbilde, men konsentrerte seg

”
Jeg har mange gode minner fra samarbeidet med advokatene.

Strafferetten blir politikk

Politiseringen av strafferetten startet for alvor på åttitallet og førte til et stort antall lovendringer, en utvikling som har fortsatt i stigende grad.

Det skriver Tor-Aksel Busch i Tidsskrift for strafferett i 2018, i en artikkel der han oppsummerer sine erfaringer fra et langt liv i påtalemyndigheten.

Rundt 1980 inntrådte det et skille med økt politisk oppmerksomhet om strafferettspleien som bare har forsterket seg over tid, skriver han, og viser til tall fra professor Ragnar Hauge om utviklingen i antallet lovendringer fra 1905 og frem til 2011.

Fra 1905 til 1950 ble det vedtatt én endringslov annet hvert år, der i snitt to og en halv paragraf ble endret, og i neste periode, fra 1951 til 1980, ble det vedtatt bare 1,7 endringslover pr. år.

Så i 1981 kom et hopp: I perioden 81 til 2000, ble det vedtatt fire endringslover pr. år, i snitt ble nærmere 17 paragrafer endret. Og fra 2001 til 2011 kom til sammen 64 endringslover, pluss ny straffelov.

«Den samme utvikling kan registreres ved vurdering av endringstakten i straffeprosessloven», skriver Busch.

Et særtrekk ved strafferetten er at den gir «et rettspolitisk rom for å være aktiv og handlekraftig; og den politiske oppmerksomhet rettes uvilkårlig dit. Det synes også å være et økende samspill mellom politikk, massemedia og nye sosiale medier, ikke minst om gruppevekkende handlinger», skriver Busch.

FRA REAKTIV TIL PROAKTIV

«Neglisjerte grupper og ulike temaer gis mer oppmerksomhet; stikkord her kan være fornærmedereformen, mishandling i nære relasjoner, straffeskjerpelser hva gjelder vold og seksuallovbrudd. Både strafferetten og straffeprosessen blir mer proaktiv, og det er press i retning av nykriminalisering og mot hevdvunne prinsipper. Enn videre blir lovgivningen mindre syntetisk med mer spesialiserte straffebud om for eksempel tortur, terror, motarbeiding av rettsvesenet, vold i nære relasjoner, id-tyveri og krigsforbrytelser.»

Et annet utviklingstrekk er at strafferetten har gått fra å være reaktiv til proaktiv, skriver han.

«Men det kan ikke være tvil om at utviklingen, også i vårt land, har gått i retning av en mer preaktiv tilnærming, økt bruk av straff i forebyggende øyemed, for eksempel ved kriminalisering av ulike forberedelser. Terror er her et nærliggende eksempel, og tilsvarende vurderinger gjøres i dag i bekjempelse av gjengkriminalitet. Avveiningene er vanskelige og krevende.»

Kilde: Noen utviklingstrekk i norsk kriminalpolitikk basert på 40 år i påtalemyndigheten, Tor-Aksel Busch, Tidsskrift for strafferett, 04 / 2018.

På Advokatforeningens årstalearrangement i 2019 ble den da nylig avgåtte riksadvokaten hyllet med taler. Foto: Monica Kvaale

om dette og ikke om uvesentligheter. Vi hadde en god og inspirerende tone under rettssakene, også i pausene. Vi hadde replikkutvekslinger som jeg husker den dag i dag.

På spørsmål om han mener advokater gjør jobben sin som voktere av rettsstatens prinsipper, svarer han både ja og nei.

— Dette er en utfordrende problemstilling. Det er jo ikke sikkert at klientens interesser nødvendigvis er de samme som rettstatens. I dette spenningsforholdet står advokaten, enten man vil eller ikke, i en lang rekke saker, det vil man aldri kunne eliminere. Det gjelder å finne en slags gyllen vei.

TAUS OM RANSAKING

I kjølvannet av den omdiskuterte rusreformen klargjorde Buschs etterfølger, riksadvokat Jørn Sigurd Maurud, i april at politiet ikke har anledning til å ransake personer som besitter narkotika til eget bruk, og heller ikke deres boliger eller mobiltelefoner.

Maurud har pålagt samtlige statsadvokatregioner å gjennomgå egne rutiner og kartlegge i hvilken utstrekning dagens praktisering av ransakingsreglene avviker fra føringene.

Tor-Aksel Busch ønsker ikke å uttale seg om dette.

— Jeg har helt bevisst ikke deltatt i den debatten. Det er visse ordskifter en pensjonist ikke skal gå inn i. •

Alltid stort utvalg skjorter i fine bomullskvaliteter til gode priser, kun kr. 850,- pr. stk.

Besøk oss her:

Tjuvholmen Allé 10

Lysaker Torg 10

Hegdehaugsveien 36C

Nettbutikken menswear.no

MENSWEAR
MENSWEAR.NO

OM ADVOKATVALG OG FARE FOR MOTSTRID

Av STEINGRIM WOLLAND, advokat og styreleder i Advokatfirmaet Rogstad

I februar publiserte Advokatbladet et intervju med advokat Frode Sulland om retten til å velge forsvarer, med utgangspunkt i en lagmannsrettskjennelse fra i fjor høst. Jeg er enig i at lagmannsretten fravek gjeldende rett, slik den kommer til uttrykk i RT 2001-465. Det burde ikke retten ha gjort.

Sullands kontor hadde oppdrag for en av de tiltalte i den saken, et oppdrag de hadde fått gjennom ordningen med fast forsvarer. Sullands kontor argumenterte *mot* at vedkommende skulle få bytte til den advokaten han ville, og pretenderte risiko for motstrid.

Det er tydelig at vi vurderte den risikoen ulikt. Vi — og det var flere svært erfarne forsvarere — vurderte dette grundig. Samtlige klienter som Sulland — og lagmannsretten — hevdet det forelå fare for motstrid mellom, ble frifunnet. Gitt dette faktum, er det nokså åpenbart at risikoen for motstrid

må ha vært rent hypotetisk. Saken er ikke et egnet grunnlag for å spekulere i hvorvidt kolleger har en annen etisk standard enn Sulland.

Det er helt greit at man vurderer faktum og risiko ulikt, og endog er uenig i gjeldende rett, men Sulland burde opplyst leserne om at han hadde en pekuniær* interesse i at klienten ble nektet å bytte forsvarer, og at han overfor retten gikk mot klientens uttrykte ønske.

Som fast forsvarer har Sulland dessuten en generell interesse i at det blir vanskeligere å velge den forsvarer man selv ønsker. Forsvarere bør få vite at den aktuelle avgjørelsen, som på grunn av den knappe tiden ikke ble påanket, var basert på uriktig faktum og ikke uttrykker gjeldende rett, inntil Høyesterett eventuelt fraviker 2001-kjennelsen. •

*pekuniær = økonomisk, red.anmerk.

”

Saken er ikke et egnet grunnlag for å spekulere i hvorvidt kolleger har en annen etisk standard enn Sulland.

BORT MED SKRANKEN?

Av HANS STENBERG-NILSEN, pensjonert advokat og tidligere leder av Advokatforeningen

Den pågående diskusjon om skriftlig eller muntlig prosedyre minner meg om at tidligere høyesterettsjustitiarius Terje Wold ved sin avskjed hadde et tredje forslag.

Under avskjedshøytideligheten i Høyesteretts sal 1 i 1969 fremholdt Terje Wold i sin avskjedstale at «skranken» burde fjernes. Etter hans mening skapte skranken et skille og større avstand mellom dommerne og advokatene enn nødvendig.

I stedet for den tradisjonelle prosedyren, burde dommere og advokater sette seg sammen rundt et bord for å diskutere alle sider ved saken, både de faktiske og de rettslige. På bakgrunn av denne diskusjon skulle det avsies dom.

Fremdeles er jeg litt usikker på om justitiarius Wolds tanke var bokstavelig ment eller bare fremsatt i en form for overført betydning. •

Den tredje statsmakt - rettsstaten i endring

Advokatforeningens mange, gode tillitsvalgte nedlegger et betydelig gratisarbeid for å skrive våre mer enn hundre årlige høringsuttalelser. Våre høringsuttalelser utarbeides ut fra et ønske om å bidra til gode lovgivningsprosesser, og gode lover. Dette er viktig, men ekstra viktig blir det selvsagt når det er regulering av selve domstolenes rolle og funksjon som er ute på høring.

Domstolen er kjernen i rettsstaten. Domstolens organisering handler om hvordan vi løser våre konflikter, hindrer overgrep fra myndigheter og bygger forutsigbarhet, trygghet og tillit i samfunnet. Temaet burde engasjere langt utover rettens egne aktører. Jeg vil takke alle de av våre tillitsvalgte som har deltatt under utarbeidelsen av vårt høringssvar, og i særdeleshet vårt lovutvalg for sivilprosess og voldgift - med Christian Reusch i spissen.

Og når jeg først er i det rosende hjørnet; la meg også rette en stor takk til Domstolkommisjonen for det gode, grundige og viktige arbeidet den har lagt ned. Det var fem temaer som sto på agendaen for kommisjonens arbeid i denne runden; digitalisering, tvistesaksbehandling, spesialisering, sakskostnader og ankeinstansens funksjon og rolle, samt domstolenes uavhengighet.

La meg begynne med det siste temaet. Kommisjonen legger frem en rekke forslag som vil styrke og verne domstolens uavhengighet. Det er godt. Ikke minst gjelder dette forslaget om å gi domstolene et særskilt vern i Grunnloven. «I forbindelse med pandemien ble det fremmet et forslag om en særdeles vidtgående fullmaktslov for regjeringen. Dette viser at selv i Norge er det viktig å hegne om og ytterligere styrke grunnleggende maktfordelingsprinsipper», skriver vi i høringsuttalelsen.

Det er i den sammenheng betimelig å nevne et lite paradoks. Gode krefter jobber for tiden for å styrke uavhengigheten til domstolene og påtalemyndighet. Samtidig finnes det politiske krefter som nylig har tatt til orde for å åpne for eksternt eierskap av den institusjonen som kompletterer rettsstatens treenighet, nemlig advokatene. Et slikt feilskjær bør ikke fullendes.

Samfunnet digitaliseres i akselererende tempo. Det gjelder domstolene òg. Advokatforeningen er selvsagt positiv til dette, men det mangler oppmerksomhet omkring et vesentlig element. I vår uttalelse peker vi på at det i kommisjonens arbeid «i svært liten grad er omtalt hvordan advokatene eller andre brukere av domstolen, skal inkluderes i den teknologiske utviklingen i domstolene.

Domstolene vil ikke fullt ut kunne lykkes i sin digitale transformasjon, dersom man ikke hele veien inkluderer brukere utenfor domstolen». Domstolene er ikke en øy i rettsstaten, men del av en verdikjede. Skal den digitale transformasjonen lykkes, må den gjennomføres i hele verdikjeden, i fellesskap og samarbeid.

Også bruk av kunstig intelligens behandles, og vår høringsuttalelse slutter seg til kommisjonens overordnede anbefalinger. Men vi savner en grundigere beskrivelse og vurdering av de mange prinsipielle spørsmål denne utviklingen reiser. Våre rettsstatlige prinsipper er utviklet i den analoge verden, og de samme prinsippene må ivaretas i den digita-

le. Vi må sørge for at rettssikkerhet, åpenhet, personvern og andre rettsstatsverdier blir med inn i de digitale løsningene i domstolene. Som med kravet om innebygd personvern på personopplysningsrettens område, bør vi begynne å tenke innebygd rettsstat på rettskatalogiens område. Disse helt grunnleggende rettsstatsprinsippene som høringsuttalelsen vår beskriver, blir i liten grad løftet frem av kommisjonen.

La meg videre gjengi en bekymring som Domstolkommisjonen selv skal ha æren for å ha tallfestet og løftet frem. Grunnloven forutsetter at domstolene skal kontrollere forvaltningens myndighetsutøvelse overfor borgerne, men statistikken viser at det behandles påfallende få saker av forvaltningsrettslig art i norske domstoler i dag, og antallet kan være synkende. Saker innen plan- og bygningsrett, helserett, velferdsrett og utdanning, kommer sjelden til domstolene i det hele tatt. Det kan derfor spørres om folk har god nok beskyttelse mot feil og overgrep fra offentlige myndigheter.

Jeg frykter at denne situasjonen kan gi grobunn for dårlig kultur og praksis i deler av forvaltningsapparatet. En korrigerende dom er ofte den mest effektive måten å profesjonalisere et forvaltningsorgan på. Vi må derfor legge bedre til rette for at borgerne får reell mulighet til å få realisert Grunnlovens forutsetning om domstolskontroll med forvaltningen.

Avslutningsvis tillater jeg meg å rette litt kritikk mot og et ønske til Høyesterett. Høyesterett er vår øverste domstol, og bør ta en lederrolle i domstolene — også utover den som Høyesterett har og tar i sin dømmende virksomhet. Når Høyesteretts høringssvar innledes med «Det er ikke naturlig for Høyesterett å gå inn på alle vurderinger og forslag i utredningen. Vi vil konsentrere våre merknader om forslag som i særlig grad berører Høyesteretts rolle og arbeid», forstår man at teksten blir kort.

Jeg skulle ønske Høyesterett ikke påla seg selv så snevre rammer for eget engasjement i høringsprosessen om domstolenes plass i vår rettsstat. Som Høyesterett selv skriver:

«Utredningen inneholder mange konkrete forslag som kan bidra til å nå grunnleggende mål om å sikre domstolenes uavhengighet, legge til rette for at domstolene kan være den sentrale konfliktløseren i samfunnet og bygge videre på og forsterke den høye tilliten domstolene har i Norge.»

Er det noen som bør uttrykke sin mening om hele dette spekteret av viktige, rettsstatlige temaer, er det vel nettopp landets øverste domstol? •

JON WESSEL-AAS
Leder av Advokatforeningen
jwa@lundogco.no

Rett på NETT

Følg våre debattsider på nett, eller delta med eget innlegg!

www.advokatbladet.no/meninger

Her er et utvalg av de siste innleggene:

- » Advokat Knut Bergo: Vanlig økonomisk logikk er satt ut av spill i Nordsjøen
- » Jusprofessor Geir Woxholth svarer Trygve Harlem Losnedahl med to innlegg:
 - – Ikke mulig å gi klare svar om hva som er akseptabel skatteoptimalisering, og hva som er uetisk, aggressiv skatteunngåelse
 - Advokatetikk, skatterådgivning og ordmagi

» Advokat Ina Lindahl Nyruud: Journalistlaget vil ha prinsippet om dokumentoffentlighet inn i Grunnloven

» Jeppe Strømseng i Finans Norge om konkursbehandling: Slutt for lysningsblad

» Advokat Kristian Ellstrøm: Gradsforskriften: Kan deling i fag og profesjon være løsnin-gen?

» Advokat Harald Otterstad: Fy skamme seg, oss lovens voktere!

- Advokater har viktig rolle i den politiske miljødebatten

Advokater kan risikere å komme i ansvar dersom bærekraft ikke er tilstrekkelig vektlagt i deres rådgivning, advarer ekspert. Her er tips om hvordan advokater kan bidra til det grønne skiftet.

TEKST: THEA N. DAHL

Advokaters oppgave er å forebygge konflikter, også i spørsmål om bærekraft og miljø, sier Arne Oftedal. Han er advokat i Simonsen Vogt Wiig i Stavanger. Foto: Henrik Skjevestad

Begrepet bærekraft er i ferd med å få et mer juridisk innhold, understreker Arne Oftedal, partner i Simonsen Vogt Wiig og leder av Advokatforeningens lovutvalg for klima- og miljørett.

Frem til nå er det grønne skiftet i stor grad blitt drevet av de delene av næringslivet som ønsker å bidra til å realisere FN's bærekraftsmål, poengterer han.

— Rettslig er begrepet «bærekraft» et krav til forsvarlig miljø- og ressursforvaltning. Når det grønne skiftet og bærekraftbegrepet er kommet tydeligere frem, vil lovkravene måtte få større gjennomslagskraft i forvaltningens skjønnsutøvelse

enn det tidligere har hatt, samtidig som det setter grenser for skjønnets, sier han.

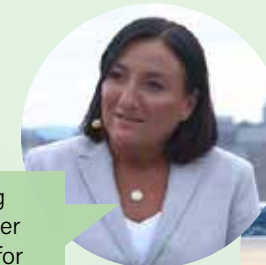
Oftedal er også leder for Klagenemnda for miljøinformasjon, et uavhengig offentlig organ.

— Advokater kan bidra til å sikre at miljøhensyn vektlegges tilstrekkelig i alle planer — både virksomheters strategiske planer, og på detaljnivå. Dessuten er vår oppgave å forebygge konflikter. Når miljø- og bærekraftensyn får større gjennomslagskraft, vil manglende vektlegging kunne innebære både reguleringsrisiko, risiko for at søknader avslås og søksmålsrisiko for klienter, advarer Oftedal.

— Advokater kan gi veiledning om hva som er underveis på regelverksfronten, bidra til å navigere

Advokater har god forståelse for hvordan regulatoriske rammer påvirker virksomheter, og bør bruke dette slik at det blir enklere og mer lønnsomt for næringslivet å prioritere grønne tiltak.
Christopher Helgeby i Hjort

Advokatbransjen spiller en viktig rolle i samfunnsutviklingen. Det er avgjørende med god forståelse for hvilke endringer og muligheter det grønne skiftet får for våre klienter.
Dyveke Hamza i Haavind

Som forretningsadvokater er kunnskap vår viktigste ressurs, og derfor opprettet vi en faggruppe for bærekraft og klimarisiko høsten 2018.
Sverre Tyrhaug i Thommesen

Det er fortsatt mange som kan bli mer digitale og lage gode løsninger også for advokater, slik som NAV, klagenemndene, forlikrådene og liknende. Her kan bransjen bli en enda sterkere pådriver for at dette skal gå raskere.
Elisabeth Voldsund er kretsleder i Møre og Romsdal

re i dette terrenget og skape klarhet om hva som er gjeldende rett og hva som er anbefalinger. Jeg mener vi på samme tid kan ha en viktig rolle i den rettspolitiske debatten på miljøområdet.

BÆREKRAFT-DATABASE

Også Thommesen-MP Sverre Tyrhaug mener advokatenes største bidragspotensial er innen rådgivning, slik at næringslivet både utvikler og velger gode og bærekraftige løsninger. Nylig lanserte Thommesen et nytt produkt nettopp for å gjøre regelverket lettere tilgjengelig.

— Som forretningsadvokater er kunnskap vår viktigste ressurs, og derfor opprettet vi en faggruppe for bærekraft og klimarisiko høsten 2018. Den består av partnere, advokater og advokatfullmektiger fra et bredt spekter av fagområder. Et av de nyeste initiativene fra gruppen er Thommesen Sustainability Database — en database med oversikt over bransjeinitiativer og regler innen bærekraft, forteller Tyrhaug.

— I den får du god oversikt over hva som er relevant innen de ulike sektorene, og vi forklarer hvordan dette kan påvirke deg og din virksomhet. Det er allerede over 250 bedrifter som har logget seg inn, og antall brukere vokser kontinuerlig.

RÅDGIVNING SENTRALT

Det grønne skiftet handler om holdningsskapende arbeid, men bærekraft og klimafokus gir også forretningsmessige muligheter, ifølge Hjort-direktør Christopher Helgeby.

— Advokater har god forståelse for hvordan regulatoriske rammer påvirker virksomheter, og bør bruke dette slik at det blir enklere og mer lønnsomt for næringslivet å prioritere grønne tiltak, mener han.

Direktør i Haavind, Dyveke Hamza, er enig.

— Når nye muligheter og markeder skal utvikles, blir samarbeid og teknologi- og kompetanseoverføring på tvers av sektorer viktig. I samspillet mellom de ulike næringene dukker det opp nye juridiske problemstillinger, for eksempel innen

eierskap til data, konsesjonsrettigheter, organisering av arbeidslivet og utforming av toll- og skatteregime, sier hun.

— Advokatbransjen spiller en viktig rolle i samfunnsutviklingen. Det er avgjørende med god forståelse for hvilke endringer og muligheter det grønne skiftet får for våre klienter.

- ADVOKATER MÅ «PUSHE» DIGITALISERING

Vi arbeider for at kundene våre skal kunne bidra til å nå klimamålene, forteller advokat Jens Naas-Bibow i advokatfirmaet 1,5.

— Det er stort behov for bedre tilpassede og forutsigbare rammebetingelser for fornybarbransjen, slik at de enorme investeringene som kreves for å omstille det norske og europeiske energisystemet skjer raskt nok. Slik kan vi sammen med kundene våre øke både verdien og nytten av fornybarressursene, sier han.

I tillegg til at både kunnskap og forståelse er helt nødvendig, mener Elisabeth Voldsund i nisjefirmaet Bauta at advokatene først og fremst bør gå foran som gode eksempler.

— Det kan bety å jobbe mot en miljøsertifisering av kontoret. Dette gjelder særlig de større selskapene. De litt mindre kan sette søkelys på andre viktige tiltak, slik som digitalisering og kutt i CO₂-avtrykket med mindre reising. Digitalisering i saksbehandlingen vil minimere papirbruk, og også plassbehov gjennom elektroniske arkiver. Dette er positivt både for økonomi og miljøregnskapet.

Det er viktig at advokatene står samlet om å «pushe» øvrige samfunnsaktører over i en mer digital hverdag, ifølge Voldsund.

— Det er fortsatt mange som kan bli mer digitale og lage gode løsninger også for advokater, slik som NAV, klagenemndene, forlikrådene og liknende. Her kan bransjen bli en enda sterkere pådriver for at dette skal gå raskere, sier hun.

Hun jobber primært med miljø, hav og eiendom, og er leder for Advokatforeningen Møre og Romsdal krets. •

Tips oss om grønne saker!

Ta kontakt på redaksjonen@advokatbladet.no.

Trine Buttingsrud Mathiesen bor på Nærstad gård på Hønefoss.
Foto: Ole Edvin Tangen

– Husk å ha et liv utenom jobben

Ikke bli spist opp av prinsipalens krav om inntjening og ti-tolv-timers arbeidsdager, råder nyvalgt styreleder i Tilsynsrådet, Trine Buttingsrud Mathiesen (63).

TEKST: NINA SCHMIDT

Hun er en av Norges fremste spesialister i odelsrett, sitter i et hopetall av nemnder og utvalg, og brenner for at de yngste skal forstå at de må sette av tid til seg selv, om de skal holde ut et helt liv i advokatbransjen.

Trine Buttingsrud Mathiesen er partner i advokatfirmaet Buttingsrud på Hønefoss. Også datteren Christine er advokat og kollega i firmaet, som består av syv advokater.

Fra januar i år er hun ny styreleder i Tilsynsrådet. Her uttaler hun seg ikke på vegne av rådet, men av seg selv som ny leder, presiserer hun.

– **Hva bør advokater vite om Tilsynsrådet, som de kanskje bare har begrenset kunnskap om?**

– Noe mange kanskje ikke tenker over, er at de veldig raskt går inn og bistår for eksempel ved dødsfall eller brå sykdom. Dette har jeg opplevd allerede. Det oppnevnes straks en forvalter som kan ivareta klientene. Så Tilsynsrådet er langt fra bare den store, stygge ulven som skal inn og kontrollere advokatene. At advokatene har en slik hjelpefunksjon til rådighet, er kjempeviktig.

– **Hvitvaskingsloven som kom i 2018 gir Tilsynsrådet mulighet til å utstede gebyrer på inntil ni millioner kroner til advokater. Har**

dette vært gjort, og hva er Tilsynsrådets erfaring med regelverket? Er det hensiktsmessig, slik det er utformet?

– Jeg kjenner ikke til praksis her. Om det er hensiktsmessig, er vanskelig å si; det er klart at hvitvaskingsregelverket er omfattende og krevende for advokatene å praktisere. Det er gjenstand for skjønn. Advokatforeningen og Tilsynsrådet er som kjent ikke helt enig i tolkningen av regelverket, noe som gjør det ekstra komplisert for en praktiserende

”

Av og til kan det være fornuftig ikke å stå på retten din for enhver pris.

advokat. Jeg håper jo at vi etter hvert kan finne frem til en veileder som alle er enige om at skal legges til grunn.

– **Advokatlovutvalget foreslår at advokater som mister bevillingen, skal få en karantenetid på to år. Synes du at en eventuell karantenetid bør graderes opp mot årsakene til tilbakekallet?**

– Ja, min personlig mening er at man

bør gradere tiden, avhengig av hva som er årsaken til at bevillingen er blitt fratt.

– **Du satt 18 år i Disiplinærnemnden før du ble styreleder i Tilsynsrådet. Så du en utvikling i sakstypene i løpet av perioden?**

– Nei, de synes jeg for så vidt har vært de samme hele tiden; det handler gjerne om advokatenes opptreden og klager på salær. For salærklagenes del så jeg en utvikling jeg ikke likte. Der er enkelte advokater blitt raske til å bringe sakene inn for forliksrådet. Dette synes jeg ikke er bra. Når man først har et disiplinærssystem, så synes jeg at klientene skal få utnytte det, og det får de ikke mulighet til, dersom saken bringes inn for forliksrådet.

– **Din far, høyesterettsadvokat Trond Buttingsrud, var den aller første lederen i Advokatforeningen som holdt til utenfor Oslo krets. Han var leder fra 1973 til 1976. Føler du at du så å si har fått Advokatforeningen inn med morsmelka, og hva har dette betydd for deg?**

– Jeg har jo alltid hatt et positivt inntrykk av Advokatforeningen, og ble jo kjent med mange personer i foreningen før jeg selv ble advokat, og fikk raskt spørsmål om å ta verv i foreningen. Det å være positiv til å påta seg verv er nyt-

– Da jeg takket ja til å bli Tilsynsrådets styreleder, var det fordi jeg er opptatt av advokatetikk. Men jeg har ikke gått inn i styret med tanke om å skulle endre noe, sier Trine Buttingsrud Mathiesen. Foto: Ole Edvin Tangen

”
Jeg prøver å være mye ute i naturen, og reiser til fjells så ofte jeg kan.

tig, og setter deg i kontakt med kolleger på fagfeltet du selv jobber på.

– **Hva er det viktigste valget du har tatt i karrieren som har ført deg dit du er i dag?**

– Det skjedde egentlig allerede da jeg skulle starte på tredjeavdeling. Da fikk jeg tilbud om å bli vitenskapelig assistent for professor Thor Falkanger, som skulle skrive en ny bok om odelsrett. Jeg ble veldig interessert i fagfeltet, og skrev avhandling om det. Siden har jeg hatt mange odelssaker, både i mitt eget distrikt, men også mange andre steder i landet. Dessuten er jeg gift med en heltidsgårdbruker, så jeg lever i dette interessefeltet. Du møter mange skjebner, og faget er veldig engasjerende.

– Et annet viktig valg har vært at jeg har takket ja når jeg er blitt spurt om å sitte i utvalg eller delta på andre områder som ikke nødvendigvis gir inntjening.

– **Hva er den vanskeligste saken du har hatt som advokat, og hva lærte du av den?**

– Jeg hadde en barnefordelingssak en gang, som var veldig vond, hvor den ene parten nær sagt ble veldig enerådig og neglisjerte rettens beslutning. Parten stilte barna i en forferdelig situasjon, hvor den rettsoppnevnte sakkyndige til slutt sa til min klient at her må den kloke gi seg, hvis barna ikke skulle bli helt ødelagt.

– Det var veldig vondt, for dette tilsa at min klient måtte trekke seg helt

vekk. Den sakkyndige ba ham vente til barna ble store. Fem år senere tok begge kontakt og spurte om å få bo hos ham. Så det var veldig klokt av min klient å følge rådet. Barna kunne ikke leve i den krigssonen de var i. Den saken lærte jeg

3 KJAPPE

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– En som var en av de beste, men som har sluttet, er Johs Thallaug. Det var absolutt en fornøyelse å prosedere mot ham. Jeg hadde min siste prøvesak mot ham.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Fra jeg begynte å studere juss har jeg hatt to forbilder, min far Trond Buttingsrud og Finn Grøstad. Sistnevnte var min kollega frem til han sluttet i 2015, 75 år gammel. Han stiller fortsatt opp om du spør ham om hjelp. Han er helt fantastisk, både kollegialt, menneskelig og faglig. Min far var også innom kontoret helt til han rundet åtti år. Begge disse to er gode forbilder for hvordan man skal jobbe som advokat.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Odels- og tingsrett står øverst.

mye av. Av og til kan det være fornuftig ikke å stå på retten din for enhver pris.

– **Hvis du skal gi et råd til unge advokater på starten av sin karriere, hva vil det være?**

– Det er helt klart å huske å ha et liv utenom jobben! Og ikke bli spist opp av prinsipalens krav om inntjening og ti-tolv-timers arbeidsdag. Da tror jeg faren for utbrenthet blir stor. Skal du være engasjert og ha overskudd, trenger du påfyll av noe annet, og du har et langt yrkesliv foran deg. Dette har alltid vært min kjeppest.

– **Hva driver du helst med, når du ikke jobber?**

– Bistår mine barn og syv barnebarn. Alle bor i nærheten. Min eldste datter og hennes mann har tatt over gården og driver den, så vi er blitt kårfolk. Jeg prøver å være mye ute i naturen, og reiser til fjells så ofte jeg kan.

– **Hva inspirerer deg?**

– Positive mennesker og spennende saker.

– **Hvilket forhold har du til sosiale medier?**

– Jeg er ikke på sosiale medier. Jeg vet ikke om det kan ha noen nedsider for meg som advokat, men jeg har ikke lyst til å måtte avvise klienter som sender venneforespørsler, så derfor har jeg valgt den enkle veien. •

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 7. juni. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT KRISTIN TROVÅG har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Oslo og begynt i VYGRUPPEN AS i Oslo.

ADVOKAT BJØRNAR HULBAK har sluttet i Advokatfirmaet Økland & Co DA i Lillestrøm og begynt i Rime Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT MARIANA CHAPEI har sluttet i Synapse Financial Technologies i San Francisco og begynt i SANDS i Oslo.

ADVOKAT FRIEDRISH-MAXIMILIAN HØINES SCRIBA har sluttet i Hanseatisches Oberlandesgericht i Hamburg og begynt i SANDS i Oslo.

ADVOKATFULLMEKTIG HENRIETTE ANNE FLAGSTAD WIKER har begynt i SANDS i Oslo.

ADVOKAT JACOB LINDBERG ANDERSEN har sluttet i Plesner Advokatfirma i København og begynt i SANDS i Trondheim.

ADVOKATFULLMEKTIG JONAS TOLLEFSEN har sluttet i Advokatfirmaet Rekve, Pleym & Co i Tromsø og begynt i SANDS i Trondheim.

ADVOKAT HANNE KNUDSEN har sluttet i Advokatfirmaet Føyen Torkildsen i Oslo og begynt i SANDS i Tønsberg.

ADVOKAT BIRGITTE ELENA SÆTRE har sluttet i Advocator Advokatvirksomhet Drift AS i Ålesund og begynt i BDO Advokater AS i Trondheim.

ADVOKAT JULIUS BERG KAASIN har sluttet i Advokatfirmaet GjessingReimers AS i Oslo og begynt i Brækhus Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT OLE CHRISTIAN HYGGEN har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo og startet opp Advokat Ole Christian Hyggen AS i Oslo.

ADVOKAT SIRI MERETHE RØNNING har sluttet i SMR Consult - Advokatfirma AS i Trondheim og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS i Trondheim.

ADVOKAT LISS SUNDE har sluttet i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo og begynt i Kluge Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT KJERSTI C. JENSEN har sluttet i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo og tiltrådt som partner i Bull & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT THOR-EIRIK LODTZ har sluttet i Advokatfirmaet Riise & Brown AS i Bergen og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Bergen.

ADVOKAT ODA ØRMEN VINJEVOLL har sluttet i Advocator Advokatvirksomhet Drift AS i Ålesund og begynt i Bauta Advokatfirma AS i Ålesund.

ADVOKAT HEGE MORTENSEN har sluttet i Nordia Law Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen.

ADVOKAT HÅKON MASTRUP har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Bergen og tiltrådt som partner i BDO Advokater AS i Bergen.

ADVOKATFULLMEKTIG CAROLINE WOLD KNUDSEN har sluttet i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKATFULLMEKTIG MARI BRAANAAS har begynt i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT CATHRINE SKARBREVIK har sluttet i Indem Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Bjønness & Steen AS i Oslo.

ADVOKAT KRISTIN BUGGE MIDTHJELL har sluttet i Advokatene Christian Wiig & Co AS i Trondheim og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Tveter og Kløvfjell AS i Trondheim.

ADVOKAT EDVIN BERGER RASMUSSEN har sluttet i Crawford & Company (Norway) AS i Sandvika og begynt i Advokatfirmaet Legalis AS i Oslo.

ADVOKAT ALF AMUND GULSVIK har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Kluge Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT ANNA B. BJØRNAAS har sluttet i Advokatfirmaet Melø AS i Trondheim og begynt i Advokatfirmaet Magnus Legal AS i Trondheim.

ADVOKAT SVEN MAGNUS RIVERTZ har sluttet i Dalan Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Norsk Eiendom i Oslo.

ADVOKAT PETTER MELDAL NILSSKOG har sluttet i Advokatfirmaet Wulff AS i Mosjøen og startet opp Advokatfirmaet Nilsskog AS i Mosjøen.

ADVOKAT TRINE DANJALSSON har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo og begynt i Kahoot! AS i Oslo.

ADVOKAT ERLEND HAASKJOLD har sluttet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo.

ADVOKAT AMUND BJØRANGER TØRUM har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo og begynt som professor ved Nordisk Institutt for Sjørett i Oslo.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT		
	Cecilie Engebretsen Advokatfirma Sekse & Co AS SANDNES	
Marie Nesvik Advokatfirmaet Schjødt AS OSLO		
NYINNMELDTE		
Advokatfullmektiger		
Aksnes Sunniva Yde Elden Advokatfirma AS OSLO		
Asbøll Grethe Renate Advokatfirmaet LAG AS TRONDHEIM		
Baukhol Hilde Heide Lillehammeradvokatene AS LILLEHAMMER		
Ehsas Pami r Brækhus Advokatfirma DA OSLO		
Ericsson Hanna Deloitte Advokatfirma AS OSLO		
Falck Laila Linnet & Co Advokatfirma DA TROMSØ		
Flingtorp Peder VIŠVÉ Advokater AS OSLO		
Foldøy Ørjan Advokatfirmaet Haavind AS OSLO		
Foshaug Åsmund Sørby Advokatfirmaet Johnsrud & Co AS HAMAR		
Gjøystdal Ane Advokatfirmaet CLP DA OSLO		
Gundersrud Hanne Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO		
Hauge Anna Maria Advokatfirma Endresen Bryggfeld Torall AS STAVANGER		
Haugland Ruben Kleivedal Advokatfirmaet Auxilium AS OSLO		
Husom Ida Bakke Dæhlin Sand Advokatfirma AS OSLO		
Jakobsen Karoline Brækhus Advokatfirma DA OSLO		
Klaveness Christian Romenstad Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA		
Langeland Thea Aurora Sæter Bing Hodneland Advokatselskap DA OSLO		
Latif Saher Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN		
Lerfaldet Thea Kristine Advokatfirmaet Norman & Co ANS OSLO		
Lund Inger Margrethe Stang Barneadvokatene DA OSLO		
Møller Kjersti Brevik Lillehammeradvokatene AS LILLEHAMMER		
Reitan Stian Naas Arntzen de Besche Advokatfirma AS TRONDHEIM		
Rudaa Siri Sofie Eng Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO		
Rødin Pernille Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO		
Schulstad Hallvard Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO		
Skrede Helene Jameson Advokatfirmaet Skarpholt AS OSLO		
Steinvikaune Sivert BDO Advokater AS avd Trondheim TRONDHEIM		
Stray-Pedersen Susanne Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO		
Suthahar Shobika Advokatfirma Jahaj OSLO		
Svendsen Silje Øverby Advokatfirmaet Ness Lundin DA OSLO		
Tandy Kristin Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO		
Torvund Hanna Hagen Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS BERGEN		
Tronsmoen Sigve Berg Kluge Advokatfirma AS OSLO		
Tykvenko Sofie Mæland Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO		
Vasset Therese Advocator Advokatvirksomhet Drift AS ÅLESUND		
Wold Synne Benedicte Hustad Marstrand Advokatfirma AS OSLO		
Fullmektig hos internadvokat		
Andersen Lillian Håheim Newsec Basale AS TRONDHEIM		
Christensen Ellen Andrea HELP Forsikring AS OSLO		
Hagen Helle Mai HELP Forsikring AS OSLO		
Larsen Bjørn Olav Gardsteig HELP Forsikring AS OSLO		
Fullmektig hos offentlig advokat		
Grave Mari Osnes Bane NOR SF OSLO		

Fullmektig hos organisasjonsadvokat	
Foldvik Magnus Dybendal	Norsk Industri OSLO
Internadvokat	
Kuburic Dejan	Aker Horizons Holding AS LYSAKER
Privatpraktiserende advokater	
Abry Anne	Barneadvokatene DA OSLO
Gottrup Jacob Friis	Kvale Advokatfirma DA OSLO
Nielsen Kristina	Advokatfirmaet Nielsen KLØFTA

GJENINNMELDTE	
Advokatfullmektiger	
Marugg Iren	Advokatfirmaet Grette AS OSLO
Tashakori Omar	Advokatfirmaet Legalis AS OSLO
Ødegaard Robert	Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Fullmektig hos internadvokat	
L'Abée-Lund Erik Matias	Arctic Securities AS OSLO
Internadvokat	
Dyb-Halleraker Anja	Aker Solutions AS LYSAKER
Kvanvik Katrine Jokstad	Chrysaor Norge AS OSLO
Offentlig ansatt advokat	
Maberg Ingvild Nordrum	Kristiansand kommune NODELAND
Organisasjonsadvokat	
Stabell Anna Moxnes	Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFFO) OSLO
Privatpraktiserende advokater	
Abbou Tarik	Advokatfirmaet Hamzaoui & Co AS OSLO
Deichman-Sørensen Marte	Deichman advokat OSLO
Eide Tord	Advokat Tord Eide LYSAKER
Ellingsen Tora	Dæhlin Sand Advokatfirma AS OSLO
Heiberg Per	Advokathuset Viken AS OSLO
Hågensen Maritha	Sentrumsadvokaten DA BERGEN
Mehaj Armin	SANDS Advokatfirma DA OSLO
Notaker-Velde Johannes Pederstad	Langseth Advokatfirma DA OSLO
Odner Rolf	Osloadvokatene AS OSLO
Rastum Silje	Advokatfirmaet Rastum BERGEN
Solhus Alexander	Inventura Advokat AS Oslo OSLO

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS	
Fra aktiv til pensjonist	
Bjørdal Asgeir FØRDE	
Blaker Erik	OSLO
Johannessen Per Steinhaug	SALTNES
Rødsten Morten Wilfred	OSLO

Kjønnsnøytralt sivilombud

Stortinget vedtok 11.mai ny sivilombudslov. Hovedprinsippene i den tidligere loven videreføres, men den lovtekniske kvaliteten i loven heves, og sivilombudsmannens tittel endres til sivilombud. Hanne Harlem (bildet) er sivilombud.

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

FinKN-2021-25

Advokater tapte på eiendomsinvestering

En advokat inngikk avtale med to av sine kontorfeller om investeringer i et eiendomsprosjekt. De to kontorfellene betalte til sammen to millioner kroner til advokaten, men fikk ikke aksjene de betalte for. Advokatens forsikringsselskap kunne ikke holdes ansvarlig for tapet.

Dette kommer frem i en avgjørelse fra Finansklagenemnda Skade (FinKN-2021-25).

Bakgrunnen for saken var at advokat A hadde inngått avtale med to av sine kontorfeller om en felles investering i et eiendomsprosjekt. Avtalen innebar opprettelse av et nytt aksjeselskap, hvor partene skulle skyte inn en million kroner hver i aksjekapital. Planen var at selskapet skulle erverve flere eiendommer som ledd i utviklingen av et område.

Kontorfellene innbetalte én million kroner hver til advokatens klientkonto i tråd med avtalen. Det tok noe tid før kontorfellene mottok aksjebevis for investeringen. Kontorfellenes aksjekjøp ble ikke ført i aksjeeierboken i tråd med avtalen.

Noe senere ble advokat A satt under administrasjon av både Kredittilsynet og Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Kontorfellene ble etter hvert klar over at aksjeeierbevisene som de hadde mottatt, ikke var i henhold til avtalen. Det viste seg at de hadde fått aksjer i et annet selskap enn det som var avtalt og til en annen verdi. Grunnet sendrekthet med navnevalg til selskapet hadde kontorfellene ikke registrert at aksjeeierbeviset refererte til aksjer i et annet selskap enn forutsatt.

Kontorfellenes investering gikk tapt. Advokaten personlig var ikke søkegod. Kontorfellene fremmet krav under advokatens kriminalitetsforsikring og

profesjonsforsikring / sikkerhetstillegg. Forsikringsselskapet avslo kravene som ikke dekningsmessige. Kontorfellene brakte saken inn for Finansklagenemnda.

KRIMINALITETSFORSIKRING
Finansklagenemnda viste til at kriminalitetsforsikringen omfatter «formu-estap som påføres sikrede som følge av

”
I følge nemnda var det ikke tale om et advokat-klientforhold, men en privat investeringsavtale hvor advokaten fungerte som medinvestor og selger.

en straffbar handling av enhver art forsettlig begått av sikredes ansatte eller en tredjemann ...» Forsikringen dekker også «sikredes ansvar for formuestap som direkte er påført en tredjemann ved en straffbar handling begått av en av sikredes ansatte ...»

Nemnda viser til at det i denne saken var tale om advokatens ansvar overfor tredjemann for advokatens egne straffbare handlinger. Advokatens egne for-

settlig handlinger var ikke dekket av forsikringen. Forsikringsselskapet var derfor ikke ansvarlig for tapet under denne forsikringen.

SIKKERHETSSTILLELSEN
Finansklagenemnda viste videre til at sikkerhetsstillingen dekker «erstatningsansvar advokaten [har] pådratt seg ved utøvelse av advokatvirksomhet ...». Profesjonsansvarsforsikringen dekker «sikredes rettslige erstatningsansvar i egenskap av advokat ... knyttet til arbeid for klient». Nemnda viste i så måte til at kontorfellenes tap var en følge av innbetaling av aksjekapital etter inngåelse av en avtale om en eiendomsinvestering.

Ifølge nemnda var det ikke tale om et advokat-klientforhold, men en privat investeringsavtale hvor advokaten fungerte som medinvestor og selger. Advokatens opptreden hadde derfor mer karakter av forretningsvirksomhet enn av advokatvirksomhet. Det forhold at innskuddene ble innbetalt til advokatens klientkonto kunne heller ikke være avgjørende for om advokaten opptrådte som advokat.

Den ansvarsbetingende handling hadde etter dette ingen nødvendig sammenheng med advokatvirksomhet, og det var da ikke grunnlag for noe ansvar under sikkerhetsstillingen / ansvarsforsikringen.

Forsikringsselskapet fikk på denne bakgrunnen medhold. Avgjørelsen var enstemmig. •

I denne spalten tar vi pulsen på advokathverdagen landet rundt.

– ABSURDE KOSTNADER FRA ADVOKATER I STORBYENE

Espen Rønningen møter næringsdrivende som ikke har råd til å forfølge saken sin fordi salærene er blitt så høye.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Hammerfest strutter av optimisme. Klondykestemning. Overskrifter av denne typen har gått igjen i mediene gjennom to tiår – både før, under og etter at den første Snøhvit-gassen ble ført i land på Melkøya utenfor Hammerfest.

Etter at over ett tusen årsverk forsvant i fiskeindustrien på 1980- og 1990-tallet, skapte gassen kraftig vekst. Så kraftig at det fremdeles er dyrt å skaffe seg bolig i byen.

De siste årene har veksten flatet litt ut, forteller Espen Rønning. Han er advokat hos Rønning og Kirkesæther. Det er det eneste advokatfirmaet i byen som kaller seg verdens nordligste by.

– Etter at petroleumsindustrien kom og Equinor etablerte seg på Melkøya, har det vært rivende utvikling. Kommunen har fått ordnet all infrastruktur, pusset opp skolene, bygd et fantastisk kulturhus, hatt mange byggeprosjekter og fått betydelig tilflytting av folk, ramser Rønning opp.

Han regner ikke med å være på byens eneste advokatkontor til evig tid.

– Det var tre andre kontorer der ei-erne ble pensjonister omtrent samtidig. Alle andre byer med samme innbyggertall har jo mer enn ett advokatkontor, konstaterer Espen Rønning.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Hammerfest?

– Det er egentlig ikke noen som er helt spesifikke for Hammerfest, men det er de generelle med det å drive på et relativt lite sted. Vi kan oppleve at folk som vi kjenner til, blir motparter, og det er ikke bestandig like artig. Dessuten er det store avstander i Finnmark. Når man har kunder utenfor Hammerfest, kan det bli langt. Så kunne jeg av og til tenkt meg litt større grad av spesialisering. Saksfeltet blir bredt. Men det er på godt og vondt: Det blir aldri kjedelig.

– Og det morsomste?

– Hammerfest er jo en veldig levende by i forhold til størrelsen. Det er stort aktivitet både i næringslivet og i utelivet, og begge deler betyr en del oppdrag. Så er det masse flotte og hjelpsomme mennesker her. Vi skulle bare være her en liten periode, men nå er det blitt 18 år.

– Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

– At det går mer og mer over i det digitale, med digitale ho-

vedforhandlinger, digitale møter og forskjellige digitale verktøy. Det er både positivt og kan ha noen negative sider. Når det gjelder sakstilgangen, har vi sett at det har vært mange fremtidsfullmakter de siste par årene.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Det ble et spesielt år i fjor på grunn av koronaen. Den største jeg jobbet med, var innenfor arbeidsrett – en sak der jeg bisto et selskap i en nedbemanningsprosess. Det ble ganske mye arbeid. En annen sak var vi i retten og representerte en arbeidstager som mente seg usaklig oppsagt.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

– Helt siden jeg jobbet som kommuneadvokat, har jeg vært kritisk til lov om offentlige anskaffelser og regelverket rundt den. Det er en lov som hadde gode intensjoner, men som utviklet seg til å bli regelrytteri, finjuss og millimeterrettferdighet – langt fra det opprinnelige formålet. Den andre er rettshjelploven, der inntektsgrensen har stått stille utrolig lenge.

– Hva synes du om advokatlovutvalgets forslag om et søkbart, offentlig register over advokater som er felt i disiplinærsystemet?

– Jeg synes det er fint at det synliggjøres hvem som er de useriøse gjengangerne. Samtidig er jeg skeptisk til at du skal havne i et register ved første gangs over-

treldelse. Det kan gi et skjevt inntrykk hvis det blir slått opp i mediene. Du har drevet 30 år uten lyte, og plutselig er du i mediene fordi du har trådd feil i én sak i et komplisert yrke. Jeg kunne egentlig tenkt meg en ordning tilsvarende konkur-skarantene, der du blir ilagt karantene når du er gjenganger.

– Hva har koronasituasjonen betydd for kontoret ditt?

– Som for de fleste; en del mer hjemmekontor. Vi merket det på aktiviteten de første månedene etter at koronaen kom. Så har vi mer eller mindre kommet tilbake til normalsituasjonen. Vi har kommet greit ut av det etter en litt stille periode med én gang. Den har jo bidratt til utviklingen og gjort det enda mer vanlig med digitale løsninger.

– Hva er mer komplisert å være advokat i dag, sammenlignet med da du begynte i yrket?

– Som ansatt advokat i et firma merker jeg for så vidt ikke

den store forskjellen. Det er mye å forholde seg til, og det synes jeg det alltid har vært.

– Er det utviklingstrekk i advokatyrrket som du er kritisk til?

– Det har vært sagt og skrevet en del om prosesskostnader og salærkrav. Jeg synes at utviklingen de siste årene er betenkelig. Vi har sett det selv når det har blitt fremlagt omkostningsopp-gaver i retten her oppe, at det er kostnader som nærmest er absurde. Da kommer det gjerne fra advokater fra de store by-ene sørpå. Jeg har snakket med næringsdrivende som ikke har råd til å forfølge kravene sine på grunn av advokatkostnader.

– Vi har også sett en tendens til at det kreves dekket kostnader for to eller flere advokater i saker på relativt kurante rettsområder. Det er betenkelig når man vet at et krav om sakskostnader er et erstatningskrav for nødvendige kostna-der. Hvis den utviklingen der fortsetter, burde vi vel vurdere å etablere oss i en av de større byene med slagordet «samme kvalitet, halve prisen».

– Og trekk du synes er positive?

– Det er stort sett seriøse og flinke advokater man møter. Jeg synes at advokatene er flinke til å stå frem og si fra når rettsstaten trues, sånn som med kriseloven under koronaen. Og så synes jeg at vi har en aktiv og flink advokatforening.

– Velg deg et annet yrke!

– Det blir litt som man skrev i stil da man var ti år: Jeg er veldig opptatt av musikk og har vært DJ tidligere, og jeg er veldig opptatt av fotball. Drømmejobben ville vært å være talentspeider for en stor fotballklubb, og så ta noen DJ-oppdrag når inspirasjonen flommer over.

– En bok som har vært med på å forme deg?

– Det må jo være Norges lover, når man tenker på hvor mye av yrkeslivet som har gått med til å bruke og tolke regler. El-lers er det ikke én enkelt bok, men Morgan Kane-serien, som jeg leste da jeg var barn. Den skapte leseinteressen: Jeg har vært glad i å lese etter det.

– Hva skulle du ønske du visste om advokatbransjen da du studerte?

– Det er jo standardsvaret. Etter at jeg begynte som advokat, ser jeg at det å finne gode, praktiske løsninger og det å kunne tolke faktum, er så mye større del av dette enn det vi lærer på jussen. Det ville jo ikke ha ført til noe annet om jeg hadde visst det tidligere, men du får litt feil bilde på studiet av hva det dreier seg om.

– Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?

– Johnny Johansen i Haavind. Vi studerte samtidig i Tromsø, og han var en veldig trivelig og veldig flink kar som jeg ikke hatt noe særlig kontakt med i ettertid. Det kunne ha vært artig å sitte og prate om livet og hva som er hemmeligheten bak hans suksess. Men jeg synes å minnes at han hadde en klart klanderverdig musikksmak, så jeg måtte ha tatt med Bjørn Morten Litveit Hansen, advokat i Tromsø. Han har jeg truffet flere ganger på gode konserter. Jeg ville ha servert min hjemmelagde bacalao med en utsøkt rødvin til. •

I Hammerfest er det for tiden bare ett advokatkontor, forteller Espen Rønning.

NAVN: Espen Rønning

ALDER: 55 år

STILLING: Ansatt advokat i Advokatene Rønning og Kirkesæther

SPESIALITET: Arbeidsrett, plan- og bygningsrett og forvaltningsrett

HADDE SPESIALFAG I: Barnerett

FAMILIE: Samboer, to sønner på 21 og 19 og en datter på 13 år

BOSTED: Hammerfest

OPPRINNELIG FRA: Stokmarknes

Hovland, Ruud og Cobain

30 år etter platesuksessen «Nevermind» er den sportsgærne grunge-entusiasten Morten Rivalsrud stolt av å være en av svært få nordmenn født på 80-tallet som rakk å se en Nirvana-konsert.

TEKST: THEA N. DAHL

– Jeg er rimelig musikkinteressert, og jeg er en sportsidiot – passiv, men tidvis også aktiv når motivasjonen er der.

Slik beskriver Morten Rivalsrud hovedtrekkene i sitt kulturelle liv. Nå som pandemien setter begrensninger og han ikke kan lene seg på konkurranseinstinktet for å komme seg opp av sofaen og til en startstrek, har han hentet fram en kasse-gitar for å vekke liv i gamle egenskaper. «Kunster» vil han nemlig ikke kalle det.

– Nå plager jeg hele huset med å spille «Stairway to heaven» veldig sakte. Kjæresten går nok snart litt på veggen, men barna og vennene deres er superentusiastiske. I fravær av skirenn og andre konkurranser å trene mot, har jeg også fått muligheten til å kaste bort enda mer tid på sjakkspilling og podkaster, forteller han.

– Noen spesielle anbefalinger?

– Den er jo ikke helt ny, men tradisjonelt er jeg en godt etablert lytter til Radioresepsjonen.

– Så du har egentlig litt kjærlighetssorg nå som Radioresepsjonens tid er forbi?

– Ja, det er veldig synd, men det er mange gode podkaster der ute. Under pandemien har Tore Sagen hatt en med populærvitenskapelig tema hvor han i fellesskap med gjestene i studio går i dybden på ulike spørsmål. Komiker Henrik Fladseth har en tilsvarende som jeg også pleier å få med meg. Ellers hører jeg litt på «Hele historien» og «Stormkast».

– Men min sterkeste anbefaling er en svensk podkast som heter «When we were kings». Den er perfekt for alle som var fotballnerder på 90-tallet. Hver episode tar for seg et fotballag gjennom en spesiell årgang. Den er veldig artig, og jeg tror den er underkonsumert i Norge.

– Hvilke kulturelle opplevelser ser du frem til post pandemi?

– Jeg håper at underskuddet på scenekultur som etter hvert bygger seg opp nå gjør at jeg kommer til å bli flinkere til å dra på konserter. Jeg er villig til å ofre mye hvis Radiohead besøker Norge igjen. Jeg er veldig glad i dem, men har aldri sett

Casper Ruud

– Jeg er villig til å ofre mye hvis Radiohead besøker Norge igjen.

dem live. Ellers er jeg stolt av å være en av svært få nordmenn født på 80-tallet som rakk å se en Nirvana-konsert. Jeg har alltid vært musikkinteressert, og spilte selv i band da jeg var ung.

– Når det ikke er barna som bestemmer hva som spilles, går det fremdeles mye i grunge og indierock fra 90- og tidlig 2000-tallet. Jeg er egentlig rimelig alteten-de sjangermessig, og det er situasjonen som avgjør hva jeg hører på.

– Kan du anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?

– Vi har mye god idrett i vente utover sommeren, både med fotball-EM og OL i Tokyo. I tillegg gleder jeg meg til å følge den videre utviklingen til Viktor Hovland på PGA-touren, og Casper Ruud i French Open i

HVEM: Morten Rivalsrud

TITTEL: Advokat

ARBEIDSTED: Hydro

ALDER: 39

SIVIL STATUS: Samboer, to barn

SPESIALISERING: Merverdiavgift, toll og internasjonal handel

Jubler for åpenhetslov

Åpenhetsloven vil påby store selskaper en plikt til å informere om sitt arbeid med menneskerettigheter og om arbeidsforholdene hos underleverandører.

Loven skal pålegge større virksomheter (med salgsinntekt over 70 millioner kroner eller over 50 ansatte) å utføre aktsomhetsvurderinger, og gir forbrukere, fagforeninger, organisasjoner, journalister, offentlige oppdragsgivere og andre rett på informasjon fra virksomhetene om hvordan de arbeider med menneskerettigheter og arbeidsforhold i virksomhetene, leverandørkjedene og hos forretningspartnere.

Advokatforeningen er veldig positiv til lovforslaget, og støtter kravet om at større virksomheter skal pålegges å gjøre aktsomhetsvurderinger, sa advokat Elisabeth Roscher i Advokatforeningens MR-utvalg i en åpen stortingshøring om den foreslåtte nye åpenhetsloven - lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

– Men plikten bør gjelde også mindre virksomheter, mente Roscher.

Hun ba også om sterkere lut for å bekjempe tvangsarbeid og slaverilignende forhold i Norge.

– Det bør også vurderes om det er behov for en særskilt og bredere utredning av om de eksisterende straffebudene og tiltakene mot arbeidslivskriminalitet er tilstrekkelig for å bekjempe moderne slaveri i Norge, sa hun.

Lavere minstestraffer, men maksstraff på 50 år

I sitt landsmøte i begynnelsen av mai vedtok Høyre å gi dommerne større tillit og handlingsrom i straffeutmålingen ved både å redusere minstestraffer og øke maksstraffene.

– Minstestraffer binder dommerne i for stor grad. Norske dommere er kloke og ansvarlige. De bør gis større tillit og rom til å kunne fastsette en straff som passer den enkelte situasjon, sier justispolitisk talsperson og stortingsrepresentant Peter C. Frølich (bildet).

Intensjonen med å gi dommerne økt rom for bruk av skjønn, er å få flere dømt, understreker han.

Minstestrafen for voldtekt er tre års fengsel, mens normalstraffen er fire år.

Høyre går også inn for å utvide strafferammen for særlig grove forbrytelser, som eksempelvis terror, til femti år, samt å øke maksstraffen for flere straffbare handlinger begått samtidig.

Høyre har også vedtatt å fastsette en minstenorm for sosialt samvær for innsatte i fengsel for å forhindre isolasjon.

50 år siden

SALÆRSATSER ANNO 1970

Nye satser ble fastsatt ved kgl. Res. av 18. september 1970, gjeldende fra 1. oktober 1970:

- For hovedforhandling ved lagmannsrett kr. 85 pr. time (745 kr*). Økning cirka 13 prosent.
- For andre rettsmøter kr. 73 pr. time (640 kr*). Økning cirka 12 prosent.
- For arbeid utført utenfor retten kr. 62 pr. time (543 kr*). Økning cirka 14 prosent.
- Salær for kortere rettsmøter kr. 125 (1096 kr*). Økning cirka 25 prosent.
- Reisefravær: Pr. time kr. 62 (543 kr*). Økning cirka 14 prosent.
- For full reisedag kr. 395 (3462 kr*). Økning cirka 13 prosent.
- For hver rettsdag inntil kr. 280 (2454 kr*). Økning cirka 12 prosent.

- Godtgjøringen for forsvarervakt ved Oslo byrett ble med virkning fra 2. mars 1970 fastsatt til kr. 300 (2630 kr*).
- * Summen i parentes tilsvare verdien i 2020-kroner, ifølge Norges bank priskalkulator over historiske kroneverdier. 1 krone i 1970 utgjorde om lag 8,76 kroner i 2020.

Norsk Advokatblad, nr. 4, 1971

Vil avvikle tomtefesteloven

Justiskomiteens leder Lene Vågslid (Ap) foreslår å avvikle tomtefesteloven, og å nedlegge et umiddelbart forbud mot nye tomtefesteavtaler.

Tomtefesteinstituttets oppstod i en annen tid, mener Vågslid og tre andre Ap-politikere som har fremmet representantforslaget.

«Instituttet oppsto i en tid med mektige godseiere og svake finansinstitusjoner. Senere ble tomtefeste viktig for byggingen av landet etter andre verdenskrig, da man ellers ikke fikk lån i banken til å kjøpe tomt», skriver de fire.

Behovet for en tomtefestelov er borte, og loven fører til mye usikkerhet og konflikt, mener forslagsstillerne.

«Folks trygghet for hus og hjem bør være et politisk ansvar, og ikke advokatmat i norske rettssaler.»

Loven er blitt endret mer enn tjue ganger siden 1976, og utgjør et betydelig rettssikkerhetsproblem, mener Ap-politikerne.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/83x116	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på
advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise
Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.
Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

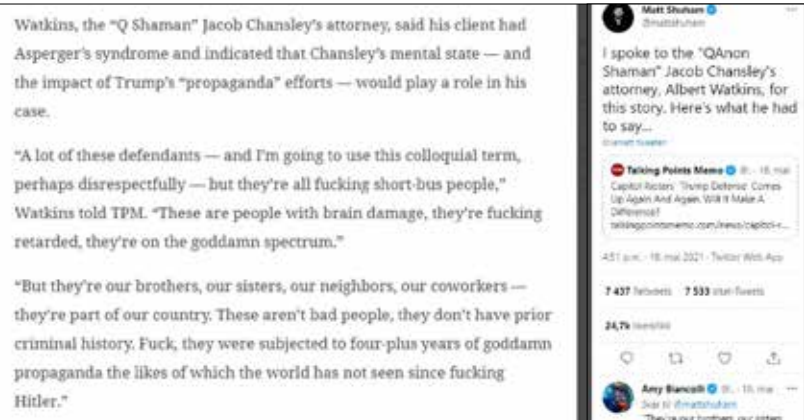
Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 95 20 96 10
eller post@translator.no

Sosiale medier

For Albert Watkins, advokaten til Jacob Chansley, en av frontfigurene i stormingen av Kongressen i USA i januar, er angrep tydeligvis det aller beste forsvar.

Elden-partner Svein Kjetil Lode Svendsen mimret tilbake til 2017 da firmaet åpnet sitt Stavanger-kontor.

Selmer-advokatene har lagt seg i hardt trening på landeveis sykler. 18. juni skal de trække seg mellom firmaets kontorer i sørvest og i øst.

Elden-partner Ingrid Lauvås må nok øve litt mer før hun kan hoppe av advokatkarrieren til fordel for konditortyrket.

Kluge-partner Ole André Oftebro slo tilbake mot Per Danielsens påstander om advokater.

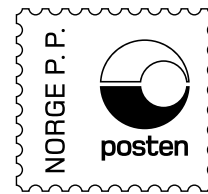
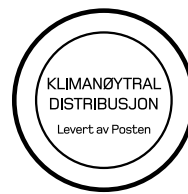

Wikborg Rein-partnerne Kaare Andreas Shetelig og Ola Nisja og Simonsen Vogt Wiig-partner Christian Reusch inviterte Advokatforeningens studentmedlemmer til webinar om hvordan man skal opptre i retten.

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.
Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **7. juni**.

Vinneren av kryssordet i nr. 3 / 2021 var
Silje Flugheim Heggstad, Sogndal.

VI GRATULERER!
Løsningsordet var **CULPA**.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

BY APPOINTMENT TO THE ROYAL DANISH COURT

OLE LYNGGAARD

SINCE 1963

• H. A. NEERBYE •
en del av mestergull

Henrik Ibsens gate 60 · Tlf. 22 54 54 30 · www.neerbye.no

Følg oss på Facebook og Instagram

DET STORE UTVALGET FINNER DU HOS OSS